Območni razvojni program Obsotelje in Kozjansko za obdobje 2028–2034

STRATEŠKI RAZVOJNI DOKUMENT

(besedilo še ni lektorirano)

Koordinatorja:

Razvojna agencija Kozjansko (Jure Raztočnik, direktor)

Razvojna agencija Sotla (Bojana Žaberl, direktorica)

oktober, 2026

KAZALO VSEBINE

UVOD ... 4
1. PREDSTAVITEV SUBREGIJE OBSOTELJE IN KOZJANSKO ... 8
1.1 Osnovne značilnosti subregije Obsotelje in Kozjansko ... 8
1.2 Naravne značilnosti, varstvo okolja, naravne vrednote in kulturna dediščina ... 9
1.3 Demografske značilnosti ... 10
1.5 Infrastruktura in prometna povezanost ... 13
1.6 Družbeni razvoj, vzgoja in izobraževanje, sociala, stanovanja, javne storitve in kultura ... 14
1.7 Turizem ... 17
1.8 Položaj subregije v mednarodnem prostoru in čezmejno sodelovanje ... 19
1.9 Območja s posebnimi razvojnimi izzivi ... 20
1.10 Območja avtohtonih narodnih skupnosti in romske skupnosti ... 21
2. OPREDELITEV IN ANALIZA KLJUČNIH RAZVOJNIH IZZIVOV, OVIR, POTREB IN PREDNOSTI SUBREGIJE TER OBMOČIJ ... 22
2.1 Ključni razvojni potenciali subregije – sintezni prikaz ... 22
2.2 SWOT ... 23
2.3 Ključni razvojni izzivi Obsotelja in Kozjanskega ... 30
2.4 Ključne razvojne prednosti Obsotelja in Kozjanskega ... 31
3. VIZIJA RAZVOJA SUBREGIJE ... 33
4. OPREDELITEV STRATEŠKIH USMERITEV RAZVOJA SUBREGIJE ... 34
5. OPREDELITEV RAZVOJNE SPECIALIZACIJE SUBREGIJE ... 37
5.1 Zdraviliški, zdravstveni in trajnostni turizem z visoko dodano vrednostjo ... 38
5.2 Specializirano proizvodno, obrtno in inovativno podjetniško gospodarstvo ... 39
5.3 Trajnostno gospodarjenje z naravnimi viri, lokalne prehranske verige in biogospodarstvo ... 40
5.4 Povezovanje specializacij in razvoj novih vrednostnih verig ... 41
5.5 Umestitev razvojne specializacije v širši regionalni okvir ... 43
6. OPREDELITEV KLJUČNIH PODROČIJ ZA RAZVOJ SUBREGIJE Z OPREDELJENIMI PRIORITETAMI V SKLADU S TEMATSKIMI PODROČJI RESRR26–50 ... 44
6.1 Prednostno področje 1: POVEZANA SUBREGIJA ... 45
6.2 Prednostno področje 2: KONKURENČNA SUBREGIJA ... 46
6.3 Prednostno področje 3: ODPORNA SUBREGIJA ... 49
6.4 Prednostno področje 4: UPRAVLJANJE ... 51
7. DOLOČITEV RAZVOJNIH CILJEV IN KVANTIFICIRANIH KAZALNIKOV ZA SPREMLJANJE URESNIČEVANJA DOSEGANJA RAZVOJNIH CILJEV TER NAČIN NJIHOVEGA SPREMLJANJA ... 56

8. VREDNOTENJE V SKLADU Z 10. ČLENOM UREDBE O RRP IN ORGANIZIRANOST IZVAJANJA ORP OBSOTELJE IN KOZJANSKO 2028–2034 V REGIJI 69

9. NAČIN VKLJUČEVANJA DELEŽNIKOV NA REGIONALNI IN LOKALNI RAVNI V PRIPRAVO ORP OBSOTELJE IN KOZJANSKO 2028–2034 V SKLADU Z 2. ČLENOM ZSRR-2 73

10. OCENA ADMINISTRATIVNE USPOSOBLJENOSTI DELEŽNIKOV NA REGIONALNI IN LOKALNI RAVNI ZA IZVAJANJE ORP OBSOTELJE IN KOZJANSKO 2028–2034 75

UVOD

Območni razvojni program Obsotelje in Kozjansko za obdobje 2028–2034 (v nadaljevanju: ORP) je temeljni strateški razvojni dokument območja Obsotelja in Kozjanskega, ki opredeljuje skupne razvojne usmeritve, prioritete in cilje za programsko obdobje 2028–2034. Predstavlja strokovno in vsebinsko podlago za usklajeno razvojno načrtovanje, povezovanje razvojnih partnerjev ter oblikovanje in izvajanje projektov, ki prispevajo k dolgoročnemu, uravnoteženemu in trajnostnemu razvoju območja.

ORP obsega območje sedmih občin, povezanih v Območno razvojno partnerstvo Obsotelje in Kozjansko: Dobje, Kozje, Podčetrtek, Rogaška Slatina, Rogatec, Šentjur in Šmarje pri Jelšah. Kot sestavni del Regionalnega razvojnega programa Savinjske razvojne regije 2028–2034 (v nadaljevanju: RRP Savinjske regije) zagotavlja vključevanje specifičnih razvojnih potreb, primerjalnih prednosti in razvojnih potencialov območja v širši regionalni razvojni okvir.

Namen ORP je na podlagi celovite analize razvojnega položaja območja, prepoznanih razvojnih izzivov in potencialov ter sodelovanja ključnih razvojnih deležnikov oblikovati skupno razvojno vizijo in usklajene razvojne usmeritve za prihodnje programsko obdobje. Poseben poudarek je namenjen zmanjševanju razvojnih razlik med posameznimi deli območja, izboljševanju kakovosti življenja prebivalcev, krepitvi gospodarske konkurenčnosti, ustvarjanju in ohranjanju kakovostnih delovnih mest ter učinkovitejšemu in trajnostnemu upravljanju razpoložljivih virov.

ORP predstavlja tudi podlago za pripravo skupnih medobčinskih in drugih razvojnih projektov, vključevanje območja v regionalne razvojne instrumente ter pridobivanje nacionalnih, evropskih in drugih razvojnih sredstev. Pri tem izhaja iz načel partnerstva, medsektorskega sodelovanja in teritorialno prilagojenega razvoja, ki upošteva različne razvojne značilnosti in potrebe posameznih občin ter funkcionalno povezanost celotnega območja.

Pravna in strateška izhodišča

Pravno podlago za pripravo ORP predstavljata Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (ZSRR-2) in Uredba o regionalnih razvojnih programih (v nadaljevanju: Uredba o RRP). ZSRR-2 določa temeljna načela, cilje in instrumente regionalne politike ter omogoča oblikovanje območnega razvojnega partnerstva in pripravo območnega razvojnega programa v okviru širšega regionalnega razvojnega načrtovanja.

ORP je pripravljen ob upoštevanju vsebinskih zahtev iz 4. člena Uredbe o RRP, ki določajo ključne sestavine razvojnega programa, od analize razvojnega položaja in opredelitve razvojnih usmeritev do določitve ciljev, kazalnikov, organizacije izvajanja ter sistema spremljanja in vrednotenja.

Osrednje strateško izhodišče predstavlja Strategija regionalnega razvoja Slovenije 2026–2050 (ReSRR26–50), ki določa dolgoročne usmeritve skladnega regionalnega razvoja ter štiri prednostna področja: Povezane regije, Konkurenčne regije, Odporne regije in Upravljanje. Navedena področja so v ORP prilagojena razvojnim značilnostim Obsotelja in Kozjanskega ter konkretizirana s strateškimi in razvojnimi cilji ter pripadajočimi vsebinskimi sklopi.

Pri pripravi ORP so upoštevane tudi usmeritve drugih relevantnih strateških in programskih dokumentov, predvsem:

- Strategije razvoja Slovenije 2030;
- Strategije prostorskega razvoja Slovenije 2050;
- Državne celostne prometne strategije;
- nacionalnih strateških dokumentov na področju stanovanjske politike;

- Slovenske strategije trajnostne pametne specializacije (S5);
- veljavnih programskih dokumentov evropske kohezijske politike ter drugih evropskih razvojnih programov;
- regionalnih, občinskih in sektorskih razvojnih dokumentov, pomembnih za razvoj Obsotelja in Kozjanskega.

Vsebinska usklajenost z navedenimi dokumenti omogoča povezovanje razvojnih prioritet območja z regionalnimi, nacionalnimi in evropskimi razvojnimi cilji ter ustvarja podlago za usmerjeno in učinkovito izvajanje razvojnih ukrepov v obdobju 2028–2034.

Vsebinski okvir in zasnova ORP

ORP temelji na povezovanju analitičnih ugotovitev, strateških razvojnih usmeritev in izvedbenih podlag. Njegova zasnova sledi vsebinskim zahtevam Uredbe o RRP ter zagotavlja jasno povezavo med obstoječim razvojnim položajem območja, prepoznanimi razvojnimi potrebami, opredeljenimi cilji in predvidenimi smermi razvojnega ukrepanja.

Analitični del programa vključuje predstavitev temeljnih geografskih, demografskih, gospodarskih, družbenih, prostorskih in okoljskih značilnosti območja ter opredelitev ključnih razvojnih izzivov, ovir, potreb in potencialov. Ugotovitve analize so podlaga za oblikovanje razvojne vizije, strateških usmeritev in razvojne specializacije Obsotelja in Kozjanskega.

Razvojna specializacija območja je opredeljena na treh medsebojno povezanih področjih: zdraviliškem, zdravstvenem in trajnostnem turizmu z visoko dodano vrednostjo; specializiranem proizvodnem, obrtnem in gradbenem gospodarstvu ter trajnostnem gospodarjenju z naravnimi viri, razvoju lokalnih prehranskih verig in biogospodarstva. Navedena področja odražajo obstoječe gospodarske prednosti in razvojne potenciale območja ter predstavljajo pomembno izhodišče za njegovo nadaljnjo gospodarsko preobrazbo.

Strateški razvojni okvir ORP je oblikovan v skladu s štirimi prednostnimi področji ReSRR26–50 in vključuje štiri strateške ter osem razvojnih ciljev. Njihovo uresničevanje je vsebinsko opredeljeno s petnajstimi vsebinskimi sklopi, ki predstavljajo podlago za oblikovanje razvojnih ukrepov in projektov. Spremljanje doseganja ciljev temelji na sistemu razvojnih kazalnikov, ki omogoča ugotavljanje napredka in presojo učinkov izvajanja programa.

Pomemben sestavni del ORP predstavljajo tudi opredelitev organiziranosti njegovega izvajanja, sistem spremljanja in vrednotenja, način vključevanja razvojnih deležnikov ter ocena administrativne usposobljenosti institucij in organizacij, ki bodo sodelovale pri uresničevanju razvojnih ciljev.

Priprava ORP temelji na sodelovanju občin in širšega kroga razvojnih deležnikov iz javnega, gospodarskega in nevladnega sektorja. Strokovno koordinacijo priprave zagotavljata Razvojna agencija Kozjansko in Razvojna agencija Sotla, ob sodelovanju organov Območnega razvojnega partnerstva Obsotelje in Kozjansko, občinskih strokovnih služb ter drugih relevantnih institucij in organizacij.

Tako zasnovan ORP predstavlja skupen strateški razvojni okvir sedmih občin, ki povezuje njihove razvojne potrebe in potenciale ter omogoča usklajeno načrtovanje razvojnih aktivnosti na lokalni, območni in regionalni ravni. Njegov temeljni namen je usmerjati razvoj Obsotelja in Kozjanskega v gospodarsko konkurenčno, funkcionalno povezano, demografsko in okoljsko odporno območje z visoko kakovostjo življenja ter dolgoročno vzdržnimi razvojnimi možnostmi.

Organizacijska struktura ORP Obsotelje in Kozjansko za obdobje 2028–2034

Strokovno, organizacijsko, tehnično in administrativno pripravo Območnega razvojnega programa Obsotelje in Kozjansko 2028–2034 koordinirata Razvojna agencija Kozjansko in Razvojna agencija Sotla v sodelovanju z občinami območnega razvojnega partnerstva, strokovnim odborom ter drugimi razvojnimi deležniki.

Organizacijska struktura priprave dokumenta je zasnovana tako, da zagotavlja strokovno koordinacijo, vsebinsko usklajevanje razvojnih usmeritev ter vključevanje predstavnikov vseh treh sektorjev.

Izdelovalca in koordinatorja priprave dokumenta

Razvojna agencija Kozjansko, Ulica skladateljev Ipavcev 17, 3230 Šentjur

Razvojna agencija Sotla, Aškerčev trg 24, 3240 Šmarje pri Jelšah

Odgovorni osebi in vodji priprave ORP

Jure Raztočnik, direktor Razvojne agencije Kozjansko in Bojana Žaberl, direktorica Razvojne agencije Sotla.
Odgovorni osebi zagotavljata organizacijsko in vsebinsko koordinacijo priprave dokumenta ter usklajevanje aktivnosti med izdelovalcema, občinami in pristojnimi organi območnega razvojnega partnerstva.

Projektna skupina za strokovno in administrativno pripravo ORP

Ime in priimek	Organizacija
Jure Raztočnik	Razvojna agencija Kozjansko
Ana Zupanc	Razvojna agencija Kozjansko
Bojana Žaberl	Razvojna agencija Sotla
Anita Čebular	Razvojna agencija Sotla

Projektna skupina zagotavlja strokovno pripravo in usklajevanje vsebine ORP, zbiranje ter obdelavo razvojnih podatkov, pripravo analitičnih in strateških podlag, koordinacijo sodelovanja z razvojnimi deležniki ter administrativno podporo postopku priprave dokumenta.

Pri pripravi posameznih vsebinskih področij sodelujejo tudi drugi zaposleni obeh razvojnih agencij ter strokovne službe občin območnega razvojnega partnerstva.

Sodelujoči strokovni odbor

Pri strokovni obravnavi in vsebinskem usklajevanju ORP sodeluje strokovni odbor v naslednji sestavi:

Ime in priimek
Aleš Otorepec
mag. Suzana Likar
Mojca Amon
mag. Anita Reich
Suzana Kunst
mag. Mateja Berglez
Andreja Gradič
Aleš Guzej

Strokovni odbor sodeluje pri obravnavi razvojnih izhodišč, analitičnih ugotovitev, strateških usmeritev in predlaganih razvojnih prioritet ter prispeva strokovna mnenja in predloge za vsebinsko uskladitev dokumenta.

Organa Območnega razvojnega partnerstva Obsotelje in Kozjansko

V procesu priprave in obravnave ORP sodelujeta tudi pristojna organa območnega razvojnega partnerstva.

Območni svet Obsotelje in Kozjansko

Peter Misja, župan Občine Podčetrtek, predsednik Območnega sveta.

Območni razvojni svet Obsotelje in Kozjansko

mag. Marko Diaci, župan Občine Šentjur, predsednik Območnega razvojnega sveta.

Organa v okviru svojih pristojnosti zagotavljata obravnavo in usklajevanje razvojnih usmeritev ter vključevanje interesov občin in drugih razvojnih partnerjev v postopku priprave in potrjevanja ORP.

Pri pripravi dokumenta sodelujejo tudi predstavniki gospodarstva, javnih zavodov, lokalnih akcijskih skupin, nevladnih organizacij in drugih razvojnih institucij. Njihovo vključevanje poteka v okviru delovnih srečanj, usklajevanj in javne obravnave osnutka dokumenta.

1. PREDSTAVITEV SUBREGIJE OBSOTELJE IN KOZJANSKO

1.1 Osnovne značilnosti subregije Obsotelje in Kozjansko

Območno razvojno partnerstvo Obsotelje in Kozjansko obsega sedem občin: Dobje, Kozje, Podčetrtek, Rogaška Slatina, Rogatec, Šentjur in Šmarje pri Jelšah. Območje je del Savinjske razvojne regije in predstavlja njen vzhodni oziroma jugovzhodni del, ki ga zaznamujejo pretežno podeželski prostor, razpršena poselitev, izrazita krajinska raznolikost ter neposredna bližina državne meje z Republiko Hrvaško.

Sedem občin skupaj obsega približno 610 km², kar predstavlja okoli 26,5 % površine Savinjske razvojne regije. Na območju je 1. januarja 2025 živelo 52.535 prebivalcev. Obsotelje in Kozjansko tako predstavlja približno petino prebivalstvenega potenciala Savinjske regije, hkrati pa več kot četrtino njenega ozemlja.

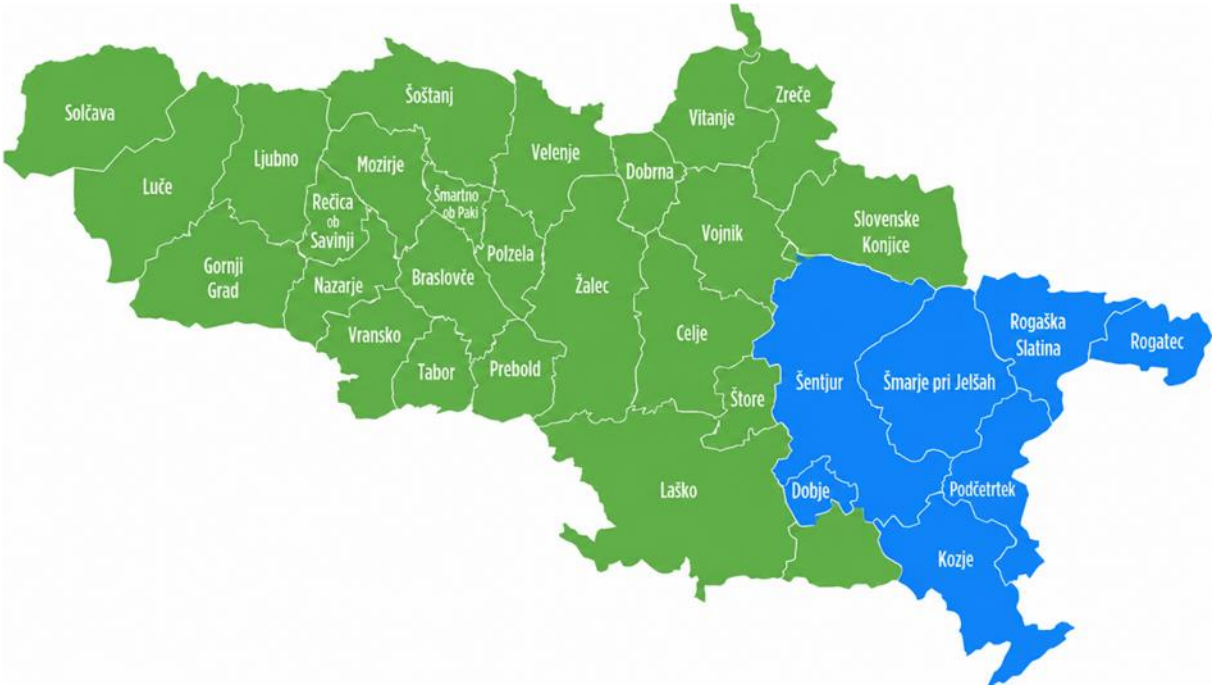
Posledično je območje v povprečju redkeje poseljeno od Savinjske regije in Slovenije. Povprečna gostota poselitve na območju znaša približno 86 prebivalcev na km², medtem ko je v Savinjski regiji leta 2024 znašala 113,8 prebivalca na km², v Sloveniji pa 104,8 prebivalca na km². Razlika kaže na izrazitejši podeželski značaj območja ter večjo prostorsko razpršenost prebivalstva.

Tudi znotraj območja so razlike velike. Največ prebivalcev ima občina Šentjur z 19.646 prebivalci, sledijo Rogaška Slatina z 11.674 in Šmarje pri Jelšah z 10.512 prebivalci. Na drugi strani so izrazito manjše občine Dobje z 960, Kozje s 3.002, Rogatec s 3.088 in Podčetrtek s 3.653 prebivalci. Prostorsko največja je občina Šentjur, najmanjša pa Dobje.

Območje ni homogena razvojna enota, temveč ga sestavljajo večja lokalna središča z izrazitejšimi zaposlitvenimi, storitvenimi in urbanimi funkcijami ter manjša, pretežno podeželska in redkeje poseljena območja. Pomembno razvojno vlogo imajo predvsem Šentjur, Šmarje pri Jelšah in Rogaška Slatina kot pomembnejša lokalna oziroma regionalna središča, medtem ko imajo preostale občine izrazitejše značilnosti podeželskega in obmejnega prostora.

V obdobju 2014–2025 se je skupno število prebivalcev območja povečalo z 50.632 na 52.535, oziroma za približno 3,8 %, vendar rast ni bila enakomerno razporejena. Rast prebivalstva je bila zabeležena predvsem v občinah Podčetrtek, Rogaška Slatina, Šentjur in Šmarje pri Jelšah, medtem ko se je število prebivalcev v občinah Kozje in Rogatec zmanjšalo. To kaže na notranjo diferenciacijo območja in na različne demografske ter razvojne dinamike posameznih občin.

Za razvojno načrtovanje območja je zato pomembno hkratno upoštevanje njegove relativno velike površine, nižje gostote poselitve, razpršene naselbinske strukture, razlik med posameznimi občinami ter navezanosti na več lokalnih središč. Te značilnosti neposredno vplivajo na organizacijo javnih storitev, prometno dostopnost, mobilnost prebivalstva, gospodarski razvoj in ohranjanje poseljenosti podeželskega prostora.

Slika 1: Občine Savinjske regije ter umestitev Obsotelja in Kozjanskega znotraj

1.2 Naravne značilnosti, varstvo okolja, naravne vrednote in kulturna dediščina

Savinjsko regijo zaznamujejo izrazita naravnogeografska in krajinska raznolikost, obsežni gozdovi in kmetijska krajina, razvejana mreža vodotokov ter številna območja z visoko stopnjo biotske raznovrstnosti. Naravne značilnosti predstavljajo pomemben razvojni potencial regije, hkrati pa zaradi naravovarstvenih režimov, reliefa, poplavne ogroženosti in drugih prostorskih omejitev pomembno vplivajo na možnosti prostorskega in gospodarskega razvoja.

Obsotelje in Kozjansko v tem okviru predstavlja izrazito zelen, pretežno podeželski in krajinsko raznolik del Savinjske regije. Območje zaznamujejo gričevnat in hribovit relief, obsežni gozdovi, travniki, visokodebelni sadovnjaki, vinogradi in druga tradicionalna kmetijska krajina ter doline številnih vodotokov. Osrednjo vodno os vzhodnega dela območja predstavlja reka Sotla s pritoki, pomembni pa so tudi drugi vodotoki, vodni viri in mokrotni habitati. Naravne danosti so tesno povezane z načinom poselitve, tradicionalnimi oblikami kmetovanja ter kulturno krajino in pomembno oblikujejo identiteto območja.

Posebnost območja je velik obseg naravovarstveno pomembnih površin. Po zbranih podatkih območja Natura 2000 v sedmih občinah obsegajo približno 12.259 ha oziroma 20,1 % celotne površine Obsotelja in Kozjanskega. Prostorska razporeditev teh območij je izrazito neenakomerna. Največji delež površine, vključene v omrežje Natura 2000 (podatek za leto 2025), ima občina Kozje, kjer ta območja predstavljajo približno 79 % občine, sledita občini Podčetrtek s približno 34,6 % in Rogaška Slatina s približno 15,6 %. V občini Šentjur Natura 2000 obsega približno 8 % površine, v Rogatcu približno 5 %, deleža v občinah Šmarje pri Jelšah in Dobje pa sta nižja.

Osrednjo vlogo pri varovanju narave in trajnostnem upravljanju območja ima Kozjanski regijski park, eno najstarejših širših zavarovanih območij v Sloveniji. Park obsega približno 206 km² ter povezuje območja ohranjene narave, tradicionalne kulturne krajine, naselij in kulturne dediščine. Od leta 2010 ima širše območje Kozjanskega in Obsotelja tudi status biosfernega območja v okviru Unescovega programa Človek in biosfera (MAB). Ta status poudarja pomen usklajevanja varstva narave, ohranjanja kulturne krajine in trajnostnega družbenega ter gospodarskega razvoja.

Poseben naravovarstveni in krajinski pomen imajo visokodebelni travniški sadovnjaki, suhi travniki, ekstenzivno obdelane kmetijske površine, gozdni habitati in območja ob vodotokih. Njihovo ohranjanje je neposredno povezano tudi z ohranjanjem tradicionalnih oblik kmetovanja. Ob opuščanju kmetijske rabe lahko prihaja do zaraščanja kulturne krajine in izgube posameznih habitatnih tipov, zato predstavlja aktivno in trajnostno upravljanje kmetijskih ter gozdnih površin pomemben razvojni in naravovarstveni izziv območja.

Pomemben element prostora so tudi vodni sistemi. Poleg ekološke funkcije imajo vodotoki in vodni viri pomembno vlogo pri oskrbi prebivalstva, kmetijstvu, rekreaciji in turizmu, hkrati pa predstavljajo dejavnik poplavne in erozijske ogroženosti. Podnebne spremembe povečujejo potrebo po celovitem upravljanju voda, ohranjanju naravnih zadrževalnih sposobnosti prostora, prilagajanju poselitve in infrastrukture ter izboljševanju odpornosti lokalnih skupnosti na ekstremne vremenske pojave.

Naravna in kulturna dediščina sta na območju Obsotelja in Kozjanskega izrazito prepleteni. Dolgotrajna raba prostora je oblikovala značilno kulturno krajino Kozjanskega in Obsotelja, ki jo zaznamujejo razpršena poselitev, manjša vaška jedra, tradicionalne domačije, vinogradi, sadovnjaki, sakralna dediščina in številni gradovi ter dvorci.

Območje ima bogat fond nepremične, premične in nesnovne kulturne dediščine. Med bolj prepoznavne elemente sodijo zdravilišča in steklarska dediščina Rogaške Slatine, Muzej na prostem Rogatec in dvorec Strmol, Grad Podsreda, Minoritski samostan Olimje, Dvorec Jelšingrad, Grad Podčetrtek, arheološko najdišče Rifnik, Ipavčeva hiša, rojstna hiša Antona Martina Slomška ter številne cerkve (Marijina cerkev na Sladki Gori je celo spomenik državnega pomena), kapelice, tradicionalne domačije in druga dediščina podeželja. Pomemben del identitete območja predstavljajo tudi rokodelstvo, vinogradništvo in vinarstvo, sadjarstvo, čebelarstvo, tradicionalna kulinarika ter druga znanja in običaji, ki se prenašajo med generacijami.

Ohranjena naravna in kulturna dediščina tako ni pomembna zgolj z vidika varstva, temveč predstavlja tudi razvojni kapital območja, predvsem za razvoj trajnostnega turizma, lokalne ponudbe, kakovostnega bivalnega okolja, izobraževanja ter krepitev lokalne identitete.

1.3 Demografske značilnosti

Območje Obsotelja in Kozjanskega obsega sedem občin: Dobje, Kozje, Podčetrtek, Rogaška Slatina, Rogatec, Šentjur in Šmarje pri Jelšah. Na dan 1. 1. 2025 je na območju živelo 52.535 prebivalcev, kar pomeni približno petino prebivalstva Savinjske razvojne regije. Območje meri približno 610 km², povprečna gostota poselitve pa znaša okoli 86 prebivalcev na km², kar je manj od povprečja Savinjske regije (113,8 prebivalca na km²) in tudi manj od slovenskega povprečja (104,8 prebivalca na km²). To potrjuje izrazit podeželski in razpršeno poseljen značaj območja.

Demografska slika območja je notranje raznolika. Največ prebivalcev ima občina Šentjur (19.646), sledita Rogaška Slatina (11.674) in Šmarje pri Jelšah (10.512). Najmanjša po številu prebivalcev je občina Dobje (960). Tudi gostota poselitve med občinami močno niha: najgosteje poseljena je Rogaška Slatina s približno 162 prebivalci na km², sledijo Šmarje pri Jelšah (97) in Šentjur (88), medtem ko je najredkeje

poseljena občina Kozje s približno 33 prebivalci na km². Demografski in poselitveni vzorci tako kažejo na pomembne razlike med bolj urbaniziranimi lokalnimi središči in bolj podeželskimi, redkeje poseljenimi deli območja.

V daljšem časovnem obdobju se je skupno število prebivalcev območja sicer nekoliko povečalo. Med letoma 2014 in 2025 se je število prebivalcev povečalo z 50.632 na 52.535, kar pomeni rast za približno 1.903 prebivalce oziroma 3,8 %. Rast pa ni bila enakomerno razporejena. Najizraziteje se je število prebivalcev povečalo v Podčetrtku, Rogaški Slatini, Šentjurju in Šmarju pri Jelšah, medtem ko se je v občinah Kozje, Rogatec in Dobje zmanjšalo oziroma ostalo skoraj nespremenjeno. To kaže na različno razvojno dinamiko posameznih občin znotraj območja.

Za demografski razvoj Obsotelja in Kozjanskega je značilno izrazito staranje prebivalstva. Leta 2025 je bilo na območju približno 14,7 % prebivalcev starih od 0 do 14 let, 63,8 % prebivalcev starih od 15 do 64 let in že 21,6 % prebivalcev starih 65 let ali več. V primerjavi z letom 2014 se je delež starejših prebivalcev povečal za več kot 5 odstotnih točk, hkrati pa se je zmanjšal delež delovno aktivnega prebivalstva. Povprečna starost prebivalcev območja je leta 2025 znašala približno 44,5 leta, kar je nekoliko nad povprečjem Savinjske regije in Slovenije.

Proces staranja dodatno potrjuje tudi indeks staranja, ki je na ravni območja leta 2025 znašal približno 148, kar pomeni, da je bilo na 100 prebivalcev, mlajših od 15 let, kar 148 prebivalcev, starih 65 let ali več. Leta 2014 je ta indeks znašal približno 106, zato je mogoče govoriti o izrazitem pospeševanju staranja prebivalstva. Najstarejšo starostno strukturo imajo občine Kozje, Rogatec in Rogaška Slatina, kjer so tudi vrednosti indeksa staranja najvišje, medtem ko je nekoliko ugodnejša starostna struktura prisotna v občinah Dobje in Podčetrtek.

Podobno kot na ravni Savinjske regije je tudi na območju Obsotelja in Kozjanskega prisoten negativen naravni prirast, ki ga deloma nadomešča pozitiven selitveni prirast. Leta 2025 je bilo na območju skupaj 413 živorojenih in 518 umrlih, kar pomeni naravni prirast –105 oseb oziroma približno –2,0 na 1.000 prebivalcev. Skupni prirast je bil kljub temu pozitiven in je znašal 205 oseb oziroma približno 3,9 na 1.000 prebivalcev, kar pomeni, da je rast prebivalstva posledica predvsem selitev. Ocenjeni selitveni prirast je znašal približno 5,9 na 1.000 prebivalcev. Tudi znotraj območja so razlike precejšnje: v letu 2025 je imel Podčetrtek pozitiven naravni prirast, v Rogatcu je bil ta izravnan, v ostalih občinah pa negativen. Skupni prirast je bil najugodnejši v Šentjurju, Šmarju pri Jelšah in Podčetrtku, medtem ko sta imeli Kozje in Rogatec negativen skupni prirast.

Demografski razvoj območja torej zaznamujejo štiri ključne značilnosti: razmeroma nizka gostota poselitve, notranja prostorska neenotnost, staranje prebivalstva in odvisnost rasti prebivalstva od priseljevanja. Ti trendi bodo v prihodnje pomembno vplivali na potrebe po dostopnih in kakovostnih javnih storitvah, organizaciji vzgoje in izobraževanja, zdravstvenih in socialnih storitvah, stanovanjski politiki, mobilnosti ter zagotavljanju delovne sile za razvoj gospodarstva in javnih služb.

1.4 Gospodarske značilnosti Obsotelja in Kozjanskega

Savinjska regija ima raznoliko gospodarsko strukturo z močno industrijsko in predelovalno osnovo ter pomembno vlogo podjetništva, energetike, trgovine, storitev, kmetijstva in turizma. Leta 2024 je ustvarila 10,5 % bruto dodane vrednosti Slovenije, BDP na prebivalca pa je znašal 27.079 EUR oziroma približno 15 % manj od slovenskega povprečja.

Gospodarska struktura Obsotelja in Kozjanskega je prav tako raznolika, vendar so med posameznimi občinami izrazite razlike v gospodarski moči, številu delovnih mest in prevladujočih dejavnostih. Pomembno vlogo imajo predelovalne dejavnosti in industrija, trgovina, gradbeništvo, turizem in zdraviliška dejavnost, kmetijstvo, obrt ter različne storitvene dejavnosti. Gospodarska aktivnost je najbolj

skoncentrirana v večjih lokalnih središčih, predvsem v Rogaški Slatini, Šentjurju in Šmarju pri Jelšah, pomembno zaposlitveno in gospodarsko vlogo pa ima zaradi razvite turistične dejavnosti tudi Podčetrtek.

Razpoložljivi podatki kažejo na rast gospodarske aktivnosti območja. Število podjetij se je med letoma 2014 in 2021 povečalo s približno 3.879 na 4.368 oziroma za 12,6 %, prihodki podjetij pa so se v istem obdobju povečali z okoli 1,06 milijarde EUR na 1,72 milijarde EUR, kar pomeni rast za več kot 60 %. Za leto 2025 primerljivi občinski podatki o številu podjetij in njihovih prihodkih v uporabljeni podatkovni zbirki še niso na voljo, zato je za dolgoročnejšo oceno gospodarske dinamike smiselno spremljati tudi prihodnje objave podatkov.

Pozitiven trend je razviden tudi na področju zaposlovanja. Leta 2025 je na območju živelo 23.884 delovno aktivnih prebivalcev, medtem ko je bilo po lokaciji delovnega mesta evidentiranih 17.397 delovno aktivnih oseb. V primerjavi z letom 2014 se je število delovno aktivnih prebivalcev po prebivališču povečalo za približno 15,6 %, število delovno aktivnih po delovnem mestu pa za približno 16,1 %.

Razmerje med številom delovno aktivnih prebivalcev in številom delovnih mest kaže, da območje kot celota ne zagotavlja zaposlitve v lokalnem okolju vsem svojim delovno aktivnim prebivalcem. Število delovnih mest na območju je leta 2025 dosegalo približno 73 % števila delovno aktivnih prebivalcev, kar kaže na pomemben obseg dnevnih delovnih migracij izven območja. Pri tem med občinami obstajajo velike razlike. Rogaška Slatina je edina občina, kjer je število delovno aktivnih oseb po delovnem mestu presegalo število delovno aktivnih prebivalcev, kar potrjuje njen položaj pomembnega zaposlitvenega središča. Razmeroma močno zaposlitveno funkcijo ima tudi Podčetrtek, medtem ko je v drugih občinah, zlasti v Kozjem, Dobju in Rogatcu, razlika med številom delovno aktivnih prebivalcev in lokalnimi delovnimi mesti izrazitejša.

Pomembna je tudi sprememba strukture zaposlenosti. Število zaposlenih oseb po delovnem mestu se je med letoma 2014 in 2025 povečalo z 11.610 na 14.478 oziroma za skoraj 25 %. Nasprotno se je število samozaposlenih oseb zmanjšalo s 3.374 na 2.918 oziroma za približno 13,5 %. Trend kaže na rast zaposlovanja pri delodajalcih in relativno zmanjševanje pomena samozaposlovanja, čeprav slednje predvsem v podeželskih občinah ostaja pomemben del gospodarske strukture.

Stopnja delovne aktivnosti se je v vseh sedmih občinah v primerjavi z letom 2014 občutno povečala. Leta 2025 je bila najvišja v Podčetrtku (75,9 %) in Dobju (75,1 %), sledili so Rogaška Slatina (73,0 %), Šentjur (71,2 %) in Šmarje pri Jelšah (70,6 %). Nekoliko nižji vrednosti sta bili zabeleženi v občinah Kozje (67,1 %) in Rogatec (66,6 %). Tudi ti podatki kažejo na splošno izboljšanje položaja prebivalstva na trgu dela, vendar hkrati na razlike znotraj območja.

Pomemben razvojni izziv ostaja višina plač oziroma ustvarjena dodana vrednost delovnih mest. Povprečna mesečna neto plača je bila leta 2025 v vseh občinah Obsotelja in Kozjanskega nižja od slovenskega povprečja. Najvišje povprečne neto plače so bile v občinah Dobje (1.469,78 EUR), Šmarje pri Jelšah (1.467,71 EUR) in Kozje (1.426,45 EUR), najnižje pa v Podčetrtku (1.264,28 EUR). Indeksi neto plač glede na Slovenijo so se gibali približno med 79 % slovenskega povprečja v Podčetrtku in 92 % v Dobju in Šmarju pri Jelšah. Podatki kažejo, da gospodarska rast in visoka stopnja delovne aktivnosti še ne pomenita nujno tudi primerljive ravni plač in produktivnosti.

Struktura gospodarstva se med občinami razlikuje. Rogaška Slatina ima močno industrijsko tradicijo, predvsem na področju steklarstva, hkrati pa pomembno zdraviliško, turistično in storitveno gospodarstvo. Šentjur predstavlja največje podjetniško in gospodarsko središče območja z razvejano strukturo proizvodnih, trgovskih, gradbenih in storitvenih dejavnosti. Podčetrtek izrazito zaznamujeta

turizem in zdraviliška dejavnost, medtem ko imajo v bolj podeželskih občinah pomembnejšo vlogo manjša podjetja, obrt, kmetijstvo, gozdarstvo, dopolnilne dejavnosti in lokalne storitve.

Za prihodnji razvoj je pomembno tudi podporno okolje za podjetništvo, ki ga na območju zagotavljajo razvojne agencije, podjetniški inkubatorji, območne obrtno-podjetniške zbornice, točke SPOT, izobraževalne institucije in druge organizacije. Njihova vloga je pomembna predvsem pri nastajanju novih podjetij, prenosu znanja, digitalizaciji in zelenem prehodu, razvoju novih poslovnih modelov ter povezovanju podjetij z nacionalnimi in evropskimi razvojnimi instrumenti.

Pomemben dejavnik prihodnjega gospodarskega razvoja območja predstavlja tudi razvejana podporna infrastruktura za podjetništvo, obrt in inovacije. Podjetjem in potencialnim podjetnikom podporo zagotavljata Območna obrtno-podjetniška zbornica Šmarje pri Jelšah in Območna obrtno-podjetniška zbornica Šentjur, pomembno vlogo pa ima tudi mreža SPOT Svetovanje Savinjska, v katero je vključena Razvojna agencija Sotla. Slednja nudi informiranje, svetovanje, usposabljanja, mentoriranje in podporo pri ustanavljanju ter razvoju podjetij. Med pomembnejšo podjetniško infrastrukturo na območju sodijo Mrežni podjetniški inkubator Vrelec Rogaška Slatina, Center za promocijo podjetništva – Inkubator Podčetrtek, Podjetniški inkubator Šentjur in Podjetniški inkubator AUREA v Gorici pri Slivnici. Podporno okolje se dodatno krepi z novimi razvojnimi naložbami, med katerimi izstopa Mrežni podjetniški inkubator Rogatec–Podčetrtek, ter s specializirano zasebno razvojno infrastrukturo, kot je Mednarodni center za trajnostno gradnjo (MCTG) skupine GIC v Rogaški Slatini. Takšna mreža institucij in infrastrukture pomembno prispeva k nastajanju in rasti podjetij, razvoju inovacij, prenosu znanja, povezovanju in mreženju ter podpori digitalnemu, zelenemu in tehnološkemu prehodu lokalnega gospodarstva.

1.5 Infrastruktura in prometna povezanost

Obsotelje in Kozjansko leži na vzhodnem robu Savinjske razvojne regije in ima zaradi obmejne lege, razpršene poselitve ter oddaljenosti posameznih naselij od večjih regionalnih središč specifične prometne in infrastrukturne potrebe. Območje ni neposredno vključeno v avtocestni koridor A1, nanj pa se navezuje predvsem prek Šentjurja in Celja. Eden ključnih razvojnih izzivov ostaja izboljšanje prometne povezanosti vseh sedmih občin, predvsem s posodobitvijo obstoječih cestnih povezav, izboljšanjem dostopnosti do avtocestnega omrežja ter skrajševanjem potovalnih časov do pomembnejših regionalnih in zaposlitvenih središč. Prometna dostopnost posameznih občin je zato različna, pri čemer so bolj oddaljena podeželska in hribovita območja izraziteje odvisna od kakovosti regionalnih in lokalnih cestnih povezav ter razpoložljivosti javnega potniškega prometa.
Pomembno prometno hrbtenico območja predstavlja železniška infrastruktura. Železniška povezava poteka po osi Grobelno–Šmarje pri Jelšah–Stranje–Rogaška Slatina–Rogatec, v Stranju pa se odcepi tudi proti Podčetrtku in Imenem. S tem so z železniškim omrežjem neposredno povezani Šentjur, Šmarje pri Jelšah, Rogaška Slatina in Podčetrtek ter številna manjša naselja in postajališča vzdolž proge. Slovenske železnice proge na tem območju obravnavajo kot povezave Rogatec–Grobelno, Imeno–Stranje in Stranje–Rogatec.

Železniški promet ima za Obsotelje in Kozjansko pomembno vlogo pri dnevni mobilnosti prebivalstva, saj omogoča povezovanje območja s Šentjurjem, Celjem in naprej z glavnim slovenskim železniškim omrežjem. Hkrati predstavlja pomemben potencial za razvoj bolj trajnostne turistične mobilnosti. Obstoječa ponudba že danes omogoča neposredne železniške povezave med Ljubljano, Celjem, Šentjurjem, Šmarjem pri Jelšah in Podčetrtkom, vključno s postajališči neposredno ob Termah Olimia.

Za prihodnje razvojno obdobje je zato pomembno železnico obravnavati kot del multimodalnega prometnega sistema, ne zgolj kot samostojno obliko javnega prevoza. Poseben potencial predstavlja povezovanje železniških postaj in postajališč z avtobusnim prometom, kolesarsko infrastrukturo, peš

povezavami, turističnimi točkami ter sistemi mobilnosti na zahtevo. Takšno povezovanje je posebej pomembno na območju Rogaške Slatine in Podčetrtka, kjer se prometna infrastruktura neposredno navezuje na dve najpomembnejši turistični destinaciji območja.

Pomemben napredek je bil dosežen tudi pri razvoju regionalnega kolesarskega omrežja. Septembra 2026 je bila odprta nova kolesarska povezava med Šentjurjem in Rogatcem, dolga 16,04 kilometra. Povezava poteka skozi osrednji del Obsotelja in Kozjanskega ter je del širše kolesarske povezave Žalec–Rogatec, katere skupna dolžina znaša 27,07 kilometra. Odsek Šentjur–Rogatec se pri Šentjurju navezuje na že vzpostavljeno kolesarsko povezavo Celje–Štore–Šentjur.

Kolesarska povezava je pomembna ne le z vidika rekreacije in turizma, temveč predvsem kot del regionalne infrastrukture trajnostne mobilnosti. Povezuje lokalna središča vzdolž osi Šentjur–Šmarje pri Jelšah–Rogaška Slatina–Rogatec ter izboljšuje možnosti za vsakodnevno kolesarjenje med naselji, dostop do javnih storitev in navezavo na druga prometna sredstva. Na delu trase so bile zgrajene nove ločene kolesarske površine, drugod povezava poteka po manj prometnih lokalnih cestah in poteh.

Pomembno je poudariti, da regionalna kolesarska povezava še ni povsem sklenjena. Manjkajoči odsek na območju občine Šmarje pri Jelšah je že vključen v aktualni Dogovor za razvoj regij, tako da se pričakuje tudi realizacija izgradnje manjkajočega dela. S tem bi se vzpostavila še bolj celovita povezava med območjem Obsotelja in Kozjanskega, Celjem in širšim kolesarskim omrežjem Savinjske regije.

Posebna razvojna prednost območja je dejstvo, da se železniška in kolesarska prometna os prostorsko v veliki meri prekrivata. Obe povezujeta večja lokalna središča ter turistične in storitvene točke območja. To ustvarja dobro osnovo za razvoj kombiniranih oblik mobilnosti, kot so vlak + kolo, kolesarske povezave do železniških postaj, sistemi izposoje koles, varovana parkirišča za kolesa ter boljše peš povezave med postajami in središči naselij.

Takšna multimodalna os ima lahko za Obsotelje in Kozjansko pomemben dvojni učinek: na eni strani izboljšuje dostopnost za prebivalce in dnevne migrante, na drugi pa krepi možnosti za trajnostni turizem brez osebnega avtomobila. Poseben potencial obstaja pri povezovanju Rogaške Slatine, Podčetrtka, Šmarja pri Jelšah, Rogatca in Šentjurja v skupen sistem trajnostne mobilnosti.

Kljub izboljšavam ostaja pomemben izziv dostopnost javnega potniškega prometa v redkeje poseljenih in bolj oddaljenih naseljih. Razpršena poselitev zmanjšuje učinkovitost klasičnega linijskega javnega prevoza, zato bodo v prihodnje pomembne tudi prilagodljive oblike mobilnosti, prevozi na klic, boljša časovna usklajenost avtobusnih in železniških povezav ter razvoj lokalnih mobilnostnih vozlišč.

Pomemben del infrastrukture predstavljajo tudi oskrba s pitno vodo, odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih voda, ravnanje z odpadki, energetska infrastruktura ter digitalna povezljivost. Po podatkih za leto 2025 je delež prebivalcev, priključenih na javni vodovodni sistem, med občinami različen, kar odraža značilnosti razpršene poselitve in zahtevnejše infrastrukturne dostopnosti. Najvišjo priključenost izkazujeta občini Rogaška Slatina (95,74 %) in Šmarje pri Jelšah (90,49 %), sledijo Podčetrtek (89,12 %), Rogatec (86,43 %), Dobje (82,72 %), Šentjur (83,70 %) in Kozje (74,49 %). Na razpršeno poseljenih podeželskih območjih je zagotavljanje kakovostne in stroškovno učinkovite infrastrukture zahtevnejše, vendar neposredno vpliva na kakovost bivanja, možnosti gospodarskega razvoja ter ohranjanje poseljenosti.

1.6 Družbeni razvoj, vzgoja in izobraževanje, sociala, stanovanja, javne storitve in kultura

Kakovost življenja na območju Obsotelja in Kozjanskega je tesno povezana z dostopnostjo vzgojno-izobraževalnih, zdravstvenih, socialnih, kulturnih in drugih javnih storitev. Zaradi pretežno podeželskega

značaja, razpršene poselitve in razlik med večjimi lokalnimi središči ter manjšimi naselji je ohranjanje ustrezne mreže storitev eden ključnih pogojev za ohranjanje poseljenosti in privlačnosti območja za mlade, družine in starejše prebivalstvo.

Na območju Obsotelja in Kozjanskega je razvita razmeroma gosta mreža vrtcev in osnovnih šol. Po podatkih za leto 2025 na območju deluje 28 vrtcev oziroma vrtčevskih enot ter 30 osnovnih šol oziroma enot, kar je glede na razpršeno poselitev pomemben element dostopnosti javnih storitev.

V vrtce je bilo leta 2025 vključenih 2.023 otrok. V primerjavi z letom 2014 se skupno število otrok v vrtcih ni bistveno spremenilo, vendar se je v večini občin občutno povečal delež otrok, starih od 1 do 5 let, vključenih v predšolsko vzgojo. Leta 2025 je ta delež znašal od približno 80 % v Rogaški Slatini do 97 % v Dobju, v večini občin pa med 81 in 88 %. Visoka vključenost v predšolsko vzgojo je pomembna tako z vidika razvoja otrok kot tudi zagotavljanja pogojev za usklajevanje družinskega in poklicnega življenja.

Osnovne šole je leta 2025 obiskovalo skupaj 4.637 učencev. V primerjavi z letom 2014, ko jih je bilo 4.445, je skupno število nekoliko višje, vendar so razlike med občinami precejšnje. Rast je opazna predvsem v Podčetrtku, Šentjurju in Dobju, medtem ko se je število učencev zmanjšalo predvsem v Kozjem in Šmarju pri Jelšah. Ohranjanje mreže manjših šol in podružnic je zaradi njihove vloge pri kakovosti življenja in ohranjanju poseljenosti podeželja pomemben razvojni vidik. Že prejšnji ORP je poudarjal, da je dobro razporejena mreža osnovnih šol pomembna za ohranjanje poseljenosti območja.

Na območju živijo tudi številni dijaki in študenti. Leta 2025 je bilo evidentiranih približno 2.212 dijakov in 1.883 študentov. Pri tem je opazen pomemben dolgoročni trend: število dijakov je glede na leto 2014 ostalo približno na podobni ravni oziroma se je po predhodnem upadu ponovno nekoliko povečalo, medtem ko se je število študentov zmanjšalo z 2.196 leta 2014 na 1.883 leta 2025, torej za približno 14 %.

Upad števila študentov je deloma povezan z demografskimi spremembami in manjšimi generacijami mladih, vendar je z razvojnega vidika pomembno tudi vprašanje, ali se mladi po zaključku izobraževanja vračajo oziroma ostajajo na območju. Zagotavljanje kakovostnih delovnih mest, stanovanj in storitev za mlade je zato neposredno povezano z ohranjanjem človeškega kapitala.

Pomembno vlogo v srednješolskem in nadaljnjem izobraževanju imata Šolski center Šentjur in Šolski center Rogaška Slatina, ki zagotavljata izobraževalne programe, povezane tudi s pomembnimi gospodarskimi dejavnostmi območja. Šolski center Šentjur tradicionalno pokriva področja kmetijstva, živilstva, veterinarstva, naravovarstva, gostinstva in turizma, medtem ko ima Rogaška Slatina pomembno vlogo predvsem na področju gimnazijskega in strokovnega izobraževanja, povezanega tudi s steklarsko tradicijo območja in optiko.

Na območju deluje tudi Izobraževalni center Prah s sedežem v Rogaški Slatini, ki je specializiran za poklicno in strokovno izobraževanje ter usposabljanje odraslih. V okviru srednje strokovne in poklicne šole izvaja javnoveljavne izobraževalne programe z različnih področij, med drugim logistike, strojništva, elektrotehnike, računalništva, gradbeništva, gostinstva in ekonomije. Pomemben del njegove dejavnosti predstavljajo tudi višješolsko izobraževanje na področju logističnega inženirstva ter specializirana usposabljanja s področja prometa in transporta. S svojo ponudbo prispeva k razvoju poklicnih kompetenc, prekvalifikacijam, vseživljenjskemu učenju in zagotavljanju ustrezno usposobljenih kadrov za potrebe gospodarstva.

Izobraževanju odraslih in vseživljenjskem učenju Ljudska univerza Rogaška Slatina in Ljudska univerza Šentjur, ki izvajata formalne in neformalne izobraževalne programe, usposabljanja ter svetovanje za razvoj kompetenc in večjo zaposljivost prebivalstva, dajeta velik dodoprinos. K dostopnosti izobraževanja in aktivnemu staranju prispeva tudi Knjižnica Šmarje pri Jelšah, ki izvaja Univerzo za tretje življenjsko

obdobje ter spodbuja vseživljenjsko učenje, medgeneracijsko povezovanje in socialno vključenost starejših.

Eden ključnih prihodnjih izzivov je boljše povezovanje izobraževalnega sistema s potrebami lokalnega gospodarstva. Analiza trga dela kaže na pomanjkanje posameznih poklicnih profilov, medtem ko del mladih z višjo izobrazbo ustreznih zaposlitev na območju ne najde. Pomembni bodo zato razvoj programov za deficitarne poklice, krepitev poklicnega in strokovnega izobraževanja, vseživljenjsko učenje ter tesnejše povezovanje šol, gospodarstva in razvojnih institucij.

Zaradi staranja prebivalstva postajata dostopnost zdravstvenih in socialnih storitev vse pomembnejši razvojni vprašanji. Osnovno zdravstveno mrežo območja predstavljata zdravstvena domova v Šmarju pri Jelšah in Šentjurju ter zdravstvene postaje oziroma ambulante v drugih večjih lokalnih središčih.

Poseben izziv predstavlja zagotavljanje zdravstvenih storitev prebivalcem bolj oddaljenih in redkeje poseljenih naselij. Pri tem niso pomembne le fizična prisotnost zdravstvenih služb, temveč tudi prometna dostopnost, zadostno število zdravstvenega osebja ter razvoj sodobnih oblik zdravstvene oskrbe in preventive.

Demografska analiza kaže, da je bilo leta 2025 že približno 21,6 % prebivalcev območja starejših od 65 let, zato se bodo potrebe po dolgotrajni oskrbi, pomoči na domu, institucionalnem varstvu, oskrbovanih stanovanjih in drugih oblikah podpore starejšim še povečevale.

Na območju Obsotelja in Kozjanskega je vzpostavljena razmeroma razvejana mreža institucionalnega varstva starejših. Osrednjo vlogo ima Dom upokojencev Šmarje pri Jelšah, ki poleg matične enote v Šmarju pri Jelšah deluje tudi z enotami v Podčetrtku, Rogatcu in Kozjem, medtem ko v Rogaški Slatini pomemben del institucionalne oskrbe zagotavlja Pegazov dom Rogaška Slatina. V Šentjurju deluje Dom starejših Šentjur, ki poleg celodnevnega varstva zagotavlja tudi dnevno varstvo, začasne namestitve, pomoč na domu ter druge oblike podpore starejšim.

Ponudbo bivanja dopolnjujejo tudi oskrbovana stanovanja v Šmarju pri Jelšah, Rogaški Slatini in Šentjurju. Pomemben del socialnovarstvene mreže na območju predstavlja Varstveno delovni center Šentjur, ki poleg enote v Šentjurju deluje tudi z enoto v Šmarju pri Jelšah ter stanovanjsko enoto v Podplatu. VDC zagotavlja odraslim osebam z motnjami v duševnem in telesnem razvoju storitve vodenja, varstva in zaposlitve pod posebnimi pogoji, stanovanjska enota v Podplatu pa predstavlja tudi obliko socialnovarstvene podpore z nastanitvijo.

Stanovanjska politika je pomembno povezana z demografskimi cilji območja. Razpoložljivi podatki kažejo, da je bilo leta 2021 na območju skupaj približno 21.100 stanovanj. Stanovanjski fond je pretežno večji in značilen za podeželska oziroma manj urbana območja: v večini občin predstavljajo tri- ali večsobna stanovanja med približno 60 in 77 % vseh stanovanj, povprečna uporabna površina pa večinoma presega 80 m².

Velik stanovanjski fond sam po sebi še ne zagotavlja dostopnosti stanovanj. Na podeželskih območjih so pomembni izzivi predvsem starost in energetska učinkovitost stanovanjskega fonda, stroški prenove, prazne oziroma premalo izkoriščene nepremičnine ter pomanjkanje sodobnih najemnih stanovanj.

V večjih lokalnih središčih je pomembno zagotavljanje stanovanj za mlade in mlade družine, na območjih z izrazitejšim staranjem prebivalstva pa tudi razvoj prilagojenih in oskrbovanih stanovanj. Stanovanjska politika je zato neposredno povezana s prizadevanji za zadrževanje in privabljanje prebivalstva ter zagotavljanje ustreznih pogojev za kakovostno staranje.

Za Obsotelje in Kozjansko je zaradi njegove velikosti in razpršene poselitve pomembna policentrična mreža javnih storitev. Glavni administrativni in storitveni funkciji opravljata območji upravnih enot Šentjur pri Celju in Šmarje pri Jelšah, pomembne lokalne storitvene funkcije pa imajo tudi Rogaška Slatina, Rogatec, Podčetrtek, Kozje in Dobje.
Prihodnji razvoj mora zagotavljati, da koncentracija storitev v večjih središčih ne povzroči prevelikega zmanjševanja dostopnosti za prebivalce podeželskih območij. Digitalizacija javnih storitev lahko del tega problema zmanjša, vendar ne more v celoti nadomestiti fizične dostopnosti, predvsem pri zdravstvenih, socialnih, izobraževalnih in drugih storitvah, ki zahtevajo neposreden stik.

Pomembno razvojno vprašanje bo zato tudi povezovanje javnih storitev s sistemom javnega potniškega prometa, prevozi na klic in drugimi prilagodljivimi oblikami mobilnosti.

Pomemben element kakovosti življenja in identitete območja predstavlja razvejana kulturna in društvena dejavnost. Lokalna društva, knjižnice, muzeji, kulturni domovi, glasbene in druge izobraževalne ustanove, prireditve ter prostovoljske organizacije imajo zlasti v manjših krajih širši pomen od samega kulturnega ustvarjanja, saj predstavljajo pomembna središča družbenega povezovanja in medgeneracijskega sodelovanja.

Posebnost Obsotelja in Kozjanskega je močna povezanost kulture z lokalno identiteto in dediščino – od steklarstva in zdraviliške tradicije Rogaške Slatine do rokodelstva v Rogatcu, Ipavčeve in Slomškove dediščine, sakralne dediščine, vinogradništva, sadjarstva ter številnih lokalnih običajev in prireditev.

1.7 Turizem

Turizem predstavlja eno najpomembnejših gospodarskih in razvojnih dejavnosti Obsotelja in Kozjanskega. Območje ima izrazito raznoliko turistično ponudbo, ki temelji predvsem na zdraviliškem in wellness turizmu, naravni in kulturni dediščini, aktivnem turizmu, turizmu na podeželju, gastronomiji, vinskem turizmu ter doživetjih, povezanih z lokalnim okoljem in tradicijo. Posebno mesto imata Rogaška Slatina in Podčetrtek, ki sodita med najpomembnejša turistična središča Savinjske regije in Slovenije.

Pomen turizma za območje potrjujejo tudi podatki o turističnem prometu. Leta 2025 je bilo na območju Obsotelja in Kozjanskega zabeleženih 203.689 prihodov turistov in 664.664 prenočitev. V primerjavi z letom 2021, ki ga je še močno zaznamovala epidemija covida-19 in njene posledice za turistično dejavnost, se je število prihodov povečalo za približno 28,6 %, število prenočitev pa za 32,1 %.

Dolgoročnejša primerjava z letom 2018 pokaže nekoliko bolj kompleksno sliko. Leta 2025 je bilo turističnih prihodov za približno 9,5 % več kot leta 2018, medtem ko je bilo število prenočitev še vedno za približno 4,4 % nižje. To kaže, da je območje po številu gostov že preseglo raven pred epidemijo, medtem ko se skupno število prenočitev še ni povsem vrnilo na predhodno raven.

Sprememba je vidna tudi pri povprečni dolžini bivanja. Leta 2018 je turist na območju v povprečju ustvaril približno 3,7 prenočitve, leta 2021 približno 3,2, leta 2025 pa približno 3,3 prenočitve. Kljub okrevanju turističnega prometa gostje tako v povprečju ostajajo krajši čas kot pred epidemijo. Podaljševanje povprečne dobe bivanja zato predstavlja pomemben razvojni izziv, saj neposredno vpliva na turistično potrošnjo in širše gospodarske učinke turizma.

Za območje je značilna zelo velika prostorska koncentracija turističnega prometa. Leta 2025 sta Podčetrtek in Rogaška Slatina skupaj ustvarila približno 94 % vseh prihodov in več kot 95 % vseh prenočitev na območju Obsotelja in Kozjanskega.

Največji turistični center je Podčetrtek, kjer je bilo leta 2025 zabeleženih 143.378 prihodov in 438.076 prenočitev. Občina je tako ustvarila približno 70 % vseh turističnih prihodov in 66 % vseh prenočitev območja. V primerjavi z letom 2018 se je število prihodov povečalo za približno 16,6 %, število prenočitev pa za 11,8 %, kar pomeni, da je Podčetrtek že presegel turistični promet iz obdobja pred epidemijo.

Drugi najpomembnejši turistični center je Rogaška Slatina, kjer je bilo leta 2025 zabeleženih 47.814 prihodov in 195.231 prenočitev. Rogaška Slatina ustvari približno 23 % prihodov in 29 % vseh prenočitev območja. Značilna je daljša povprečna doba bivanja, ki je leta 2025 znašala približno 4,1 prenočitve na turista, kar je največ med občinami območja z razpoložljivimi podatki.

Za razliko od Podčetrtka se turistični promet v Rogaški Slatini še ni vrnil na raven iz leta 2018. Število prihodov je bilo leta 2025 približno 20 % nižje, število prenočitev pa skoraj 34 % nižje kot leta 2018. Različna dinamika obeh največjih turističnih središč je pomembna za nadaljnje razvojno načrtovanje območja in kaže, da okrevanje turizma znotraj subregije ni bilo enakomerno.

Čeprav je večina turističnega prometa skoncentrirana v Podčetrtku in Rogaški Slatini, podatki kažejo tudi na postopno krepitev turistične dejavnosti v drugih občinah, predvsem tam, kjer je bil turistični promet v preteklosti zelo majhen.

V občini Kozje se je število turističnih prihodov povečalo z 228 leta 2018 na 4.917 leta 2025, število prenočitev pa z 922 na 9.588. V Šentjurju se je število prenočitev povečalo z 1.155 leta 2018 na 9.214 leta 2025, v Šmarju pri Jelšah pa z 2.025 na 7.980 prenočitev. Ker gre pri teh občinah za rast z relativno nizke izhodiščne ravni, odstotne spremembe same po sebi niso najboljši kazalnik, vendar podatki jasno kažejo na širjenje turistične ponudbe tudi zunaj tradicionalnih zdraviliških centrov.

V Rogatcu je bilo leta 2025 zabeleženih 1.335 prihodov in 4.575 prenočitev. Število prihodov je bilo nekoliko nižje kot leta 2018, število prenočitev pa višje, kar kaže na daljše povprečno bivanje obiskovalcev. Za občino Dobje so podatki zaradi statistične zaupnosti omejeni.

Takšni trendi so pomembni predvsem z vidika prostorske razpršitve turističnih tokov. Razvoj nastanitev, gastronomije, kulturnih in naravnih doživetij ter aktivnega turizma v manjših občinah lahko prispeva k temu, da se del turistične potrošnje iz največjih centrov prenese tudi v širše območje Obsotelja in Kozjanskega.

Temelj konkurenčnosti območja ostajata močna zdraviliška centra Rogaška Slatina in Podčetrtek, vendar ima območje bistveno širši turistični potencial. Pomemben razvojni kapital predstavljajo Kozjanski regijski park in biosferno območje Kozjansko in Obsotelje, Muzej na prostem Rogatec in dvorec Strmol, Grad Podsreda, Minoritski samostan Olimje, Grad Podčetrtek, dvorec Jelšingrad, Kalvarija, Rifnik, Sladka Gora, Ipavčeva in Slomškova dediščina ter številne druge kulturne in naravne znamenitosti.

Pomembno razvojno priložnost predstavljajo tudi kolesarjenje, pohodništvo in druge oblike aktivnega turizma, gastronomija, vinogradništvo in vinarstvo, lokalna ponudba, rokodelstvo, turizem na kmetijah ter manjše butične nastanitve.

V zadnjih letih se na območju vse bolj krepi tudi pohodniški turizem, predvsem na območjih Boča, Donačke gore, Vetrnika, Rudnice in Resevne, kjer se naravne in krajinske značilnosti povezujejo z razglednimi točkami, urejenimi potmi in prepoznavnimi turističnimi točkami. Med bolj prepoznavne sodijo tudi Stolp ljubezni na Žusmu ter druge razgledne (točke Klopc ljubezni) in rekreacijske točke, ki privabljajo tako lokalne obiskovalce kot goste iz širšega prostora.

Potencial nadaljnjega razvoja je predvsem v povezovanju posameznih pohodniških točk v celovite tematske in večdnevne produkte, boljši označenosti in interpretaciji poti, povezovanju z lokalno gastronomijo, nastanitvami in kulturno dediščino ter skupni promociji območja kot destinacije aktivnega oddiha.

Z razvojem regionalne kolesarske infrastrukture, pohodniške ponudbe in obstoječe železniške povezave nastajajo tudi boljši pogoji za razvoj turizma, ki je manj odvisen od osebnega avtomobila ter omogoča večjo prostorsko razpršitev obiskovalcev po celotnem območju Obsotelja in Kozjanskega.

Za nadaljnji razvoj bo zato bistven prehod od posameznih turističnih točk in centrov k bolj povezanemu destinacijskemu sistemu Obsotelja in Kozjanskega, v katerem močni turistični središči ustvarjata tudi razvojne učinke za širše podeželsko območje. Ključni potencial ni zgolj v rasti turističnega prometa, temveč predvsem v višji dodani vrednosti na gosta, daljšem bivanju, celoletnosti ponudbe ter večjem vključevanju lokalnega gospodarstva in prebivalstva v turistično vrednostno verigo.

1.8 Položaj subregije v mednarodnem prostoru in čezmejno sodelovanje

Obsotelje in Kozjansko ima zaradi svoje lege ob slovensko-hrvaški meji izrazito čezmejni razvojni značaj. Medtem ko Savinjsko regijo kot celoto zaznamuje vpetost v širši srednjeevropski prostor in prometne tokove proti Avstriji, Hrvaški ter drugim evropskim območjem, je za Obsotelje in Kozjansko zlasti pomembno neposredno povezovanje s sosednjimi območji Republike Hrvaške.

Državna meja na vzhodu območja ne predstavlja le administrativne ločnice, temveč prostor dolgoletnih gospodarskih, socialnih, kulturnih in drugih povezav. Obmejni prostor zaznamujejo skupna krajina, vodni sistemi, naravna in kulturna dediščina, turistični tokovi ter podobni demografski in razvojni izzivi. Zaradi tega številnih razvojnih vprašanj ni mogoče učinkovito reševati zgolj znotraj posamezne države, temveč zahtevajo usklajeno čezmejno delovanje.

Poseben pomen ima reka Sotla, ki predstavlja pomemben skupni naravni in prostorski element slovensko-hrvaškega obmejnega območja. Njena dolina povezuje naravne habitate, kulturno krajino, naselja in turistične točke na obeh straneh meje, hkrati pa odpira vprašanja skupnega upravljanja voda, varstva narave, poplavne varnosti, prostorskega razvoja ter možnosti trajnostne turistične in rekreacijske rabe.

Obsotelje in Kozjansko je aktivno vključeno v evropsko teritorialno sodelovanje, predvsem preko programa Interreg Slovenija–Hrvaška. Program za obdobje 2021–2027 je usmerjen v oblikovanje ohranjene, odporne in povezane čezmejne regije ter spodbuja skupne ukrepe na področjih zelene tranzicije, biotske raznovrstnosti, trajnostnega turizma, odpornosti skupnosti, institucionalnega sodelovanja ter povezovanja prebivalcev na obeh straneh meje.

Čezmejno sodelovanje ima na območju že dolgo tradicijo in presega izvajanje posameznih projektov. Lokalni in regionalni deležniki sodelujejo s hrvaškimi partnerji na področjih turizma, varstva naravne in kulturne dediščine, zaščite in reševanja, zdravja in socialnega vključevanja, izobraževanja, razvoja podeželja, trajnostne mobilnosti ter krepitve institucionalnega sodelovanja. Takšna partnerstva omogočajo izmenjavo znanja in dobrih praks, skupno razvijanje storitev in produktov ter učinkovitejše reševanje problemov, ki imajo izrazito čezmejno dimenzijo.

Pomemben dejavnik prihodnjega razvoja je tudi dejstvo, da del Obsotelja in Kozjanskega sodi med obmejna problemska območja, za katera so zaradi razvojnih omejitev, oddaljenosti od večjih središč, dostopnosti storitev in potrebe po ohranjanju poselitve predvideni posebni razvojni instrumenti.

Čezmejna lega zato hkrati predstavlja razvojno omejitev in pomembno priložnost. V Savinjski regiji so med obmejna problemska območja uvrščene tudi občine Kozje, Podčetrtek, Rogatec in Šmarje pri Jelšah. Poseben potencial predstavlja čezmejno povezovanje turistične ponudbe. Naravna in kulturna dediščina, zdraviliški turizem, podeželje, gastronomija, kolesarjenje in druge oblike aktivnega turizma niso omejene z državno mejo. Razvoj skupnih produktov, poti, dogodkov in promocijskih aktivnosti lahko prispeva k daljšemu bivanju obiskovalcev in večji mednarodni prepoznavnosti širšega prostora ob Sotli.

Podobno velja za področje varstva narave in kulturne krajine. Obsotelje in Kozjansko odlikujejo visoka stopnja naravne ohranjenosti, zavarovana območja in kulturna krajina, ki se prostorsko in funkcionalno nadaljujejo tudi preko državne meje. Že dosedanje razvojne usmeritve območja poudarjajo trajnostno gospodarjenje z naravnimi viri in upravljanje zavarovanih območij kot pomemben razvojni potencial.

1.9 Območja s posebnimi razvojnimi izzivi

V skladu z novimi usmeritvami regionalne politike se v regionalnih in območnih razvojnih programih opredeljujejo območja s posebnimi razvojnimi izzivi. Gre za vsebinsko in teritorialno zaokrožena območja, kjer se zaradi demografskih, gospodarskih, prostorskih, socialnih, okoljskih ali drugih dejavnikov pojavljajo izrazitejši razvojni zaostanki.

Za Obsotelje in Kozjansko so pomembna predvsem obmejna problemska območja, demografsko in poselitveno ranljivejša območja, območja s slabšo dostopnostjo do storitev in delovnih mest ter območja z izrazitejšimi prostorskimi, naravovarstvenimi in podnebnimi omejitvami. Nova uredba zahteva, da se takšna območja v RRP prepoznajo in analizirajo z namenom ohranjanja poselitve, policentričnega razvoja in oblikovanja prilagojenih razvojnih ukrepov.

Obmejna problemska območja pri tem ostajajo posebna zakonsko določena kategorija, koncept območij s posebnimi razvojnimi izzivi pa omogoča širšo obravnavo razvojnih razlik tudi znotraj posameznih občin in funkcionalnih območij.

Obmejna problemska območja so v Sloveniji opredeljena kot prednostna območja regionalne politike. Po veljavni Uredbi o določitvi obmejnih problemskih območij so na območju Obsotelja in Kozjanskega med obmejna problemska območja uvrščene občine:

- Kozje,
- Podčetrtek,
- Rogatec,
- Šmarje pri Jelšah.

To pomeni, da ima status obmejnega problemskega območja štiri od sedmih občin območja Obsotelja in Kozjanskega. Gre za pomemben delež območja, zato je politika razvoja obmejnih problemskih območij za prihodnji razvoj subregije posebej relevantna.

Merila za opredelitev obmejnih problemskih območij upoštevajo predvsem oddaljenost od državne meje, primanjkljaj delovnih mest, podpovprečno gostoto poselitve, prometno dostopnost do avtocestnega oziroma hitrocestnega omrežja ter v določenih primerih tudi visok delež površine, vključene v območja Natura 2000.

Razvojni izzivi obmejnih problemskih območij so širši od same geografske oddaljenosti. Med značilnimi težavami država izpostavlja nadpovprečno staranje prebivalstva, odseljevanje mladih, slabšo dostopnost do javnih in tržnih storitev, slabšo prometno dostopnost, nižjo produktivnost podjetij, manjšo podjetniško aktivnost, nižje plače ter dnevne delovne migracije v razvitejša območja in tujino.

Ti izzivi so v veliki meri skladni tudi z ugotovitvami analize Obsotelja in Kozjanskega. Za območje so značilni nižja gostota poselitve od regijskega in slovenskega povprečja, staranje prebivalstva, nižje plače od slovenskega povprečja ter pomemben razkorak med številom delovno aktivnih prebivalcev in številom razpoložljivih delovnih mest znotraj območja.

Obmejna problemska območja so po Zakonu o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja prednostna območja vseh razvojnih politik, kar pomeni, da se njihov položaj lahko upošteva pri oblikovanju javnih razpisov, razdeljevanju finančnih spodbud in določanju dodatnih meril oziroma prednostnih točk.

Pomemben aktualni instrument je Program razvojnih spodbud za obmejna problemska območja 2026–2029, ki ga je Vlada Republike Slovenije sprejela februarja 2026. Njegov osrednji cilj je ohranjanje poseljenosti in razvojne vitalnosti obmejnih problemskih območij ter izboljšanje demografskega položaja. Program ukrepe združuje okoli štirih širših ciljev: izboljšanja kakovosti bivanja, izboljšanja dostopnosti, izboljšanja gospodarskega stanja in izboljšanja demografskega stanja.

Za izvajanje programa je v obdobju 2026–2029 načrtovanih skupaj približno 155,9 milijona EUR, od tega 79,9 milijona EUR nepovratnih in 76 milijonov EUR povratnih sredstev. Sredstva so namenjena tako občinam kot podjetjem. Takšni ukrepi predstavljajo pomembno razvojno priložnost za občine Kozje, Podčetrtek, Rogatec in Šmarje pri Jelšah ter za gospodarske in druge subjekte, ki delujejo na njihovem območju.

V zadnjih letih se ukrepi konkretno izvajajo tudi preko razpisov za revitalizacijo objektov javne infrastrukture na obmejnih problemskih območjih, spodbud podjetjem in različnih finančnih instrumentov. To kaže, da status obmejnih problemskih območij (v nadaljevanju OPO) ni zgolj statistična oziroma administrativna oznaka, temveč neposredno vpliva na dostopnost razvojnih sredstev.

Za Obsotelje in Kozjansko je pomembno, da se območja s posebnimi razvojnimi izzivi ne opredeljujejo zgolj na podlagi administrativnih meja občin, temveč glede na dejanske razvojne razmere in funkcionalne povezave v prostoru. Identifikacija teh območij bo v nadaljnjih fazah priprave ORP podlaga za oblikovanje bolj ciljno usmerjenih ukrepov na področjih dostopnosti storitev in delovnih mest, mobilnosti, stanovanj, demografije, revitalizacije naselij ter odpornosti na okoljske in podnebne spremembe.

1.10 Območja avtohtonih narodnih skupnosti in romske skupnosti

Na območju Savinjske razvojne regije in tudi območju Obsotelja in Kozjanskega, ni območij, na katerih bi bila na podlagi veljavne ureditve določena območja avtohtone italijanske ali madžarske narodne skupnosti.

2. OPREDELITEV IN ANALIZA KLJUČNIH RAZVOJNIH IZZIVOV, OVIR, POTREB IN PREDNOSTI SUBREGIJE TER OBMOČIJ

2.1 Ključni razvojni potenciali subregije – sintezni prikaz

Podatek	Obsotelje in Kozjansko	Savinjska regija	Slovenija
Površina	610 km^2	2.301 km²	20.271 km²
Delež površine Slovenije	3%	11,40%	100%
Prebivalstvo, 2024	52.376	262.450	2.126.324
Gostota prebivalstva	85,9/km^2	113,8/km²	104,8/km²
Povprečna starost	44,1 leta	44,3 leta	44,3 leta
Naravni prirast	-2,6/1000	– 2,3/1.000	–2,2/1.000
Selitveni prirast	5,8/1000	6,4/1.000	5,4/1.000
Stopnja delovne aktivnosti	71,94%	72,10%	70,00%
Stopnja brezposelnosti	podatek za leto 2024	5,10%	4,6%
Neto plača	1.305,76 EUR	1.409,00 EUR	1.526,00 EUR
Turistični prihodi, 2024	~201.901*	~550.000	6.583.274
Turistične prenočitve, 2024	~671.286*	~1,76 mio.	16.853.075

Vir: Statistični urad Republike Slovenije (SURS), *brez Občine Dobje – ni podatka

Obsotelje in Kozjansko predstavlja prostorsko obsežen, pretežno podeželski in notranje raznolik del Savinjske razvojne regije. Območje obsega približno 610 km² oziroma 3 % površine Slovenije, na njem pa živi nekaj več kot 52.000 prebivalcev. Gostota poselitve je nižja od savinjskega in slovenskega povprečja, kar potrjuje izrazit podeželski značaj območja in razpršeno poselitev. Hkrati območje sestavljajo večja lokalna središča z izrazitejšimi zaposlitvenimi in storitvenimi funkcijami ter manjša, bolj podeželska in obmejna območja.

Ključni razvojni potencial Obsotelja in Kozjanskega temelji na povezovanju gospodarskih, turističnih, naravnih, človeških in institucionalnih virov območja. Med najpomembnejšimi razvojnimi potenciali so:

- raznolika gospodarska struktura, v kateri pomembno vlogo predstavljajo industrija in predelovalne dejavnosti, podjetništvo, obrt, turizem, storitve, kmetijstvo in gozdarstvo; gospodarska aktivnost je izrazitejša predvsem v Šentjurju, Rogaški Slatini in Šmarju pri Jelšah, pomembno zaposlitveno funkcijo pa ima tudi Podčetrtek;
- razvito podporno okolje za podjetništvo in inovacije, ki vključuje razvojne agencije, podjetniške inkubatorje, SPOT, območne obrtno-podjetniške zbornice, izobraževalne institucije in specializirano razvojno infrastrukturo;
- turizem kot ena ključnih gospodarskih in razvojnih dejavnosti območja, z močnima turističnima središčema Rogaško Slatino in Podčetrtkom ter vse večjo turistično aktivnostjo tudi v drugih občinah; leta 2024 je bilo na območju brez Dobja zabeleženih približno 201.900 prihodov in 671.300 prenočitev (leta 2025 664.664), kar potrjuje velik pomen turizma za območje; bogata naravna in kulturna dediščina, vključno s Kozjanskim regijskim parkom, biosfernim območjem Kozjansko in Obsotelje, območji Natura 2000, tradicionalno kulturno krajino ter bogato kulturno dediščino, ki predstavljajo pomemben razvojni kapital za trajnostni turizem, lokalno ponudbo in kakovost bivanja;

- aktivni in zeleni turizem, z vse večjim pomenom pohodništva, kolesarjenja, gastronomije, vinske ponudbe in turizma na podeželju; pomembne pohodniške točke predstavljajo Boč, Donačka gora, Vetrnik, Rudnica, Resevna in Žusem;
- železniška in regionalna kolesarska infrastruktura, ki omogočata razvoj trajnostne mobilnosti in boljše povezovanje lokalnih središč, delovnih mest, javnih storitev in turističnih destinacij;
- čezmejna lega ob Hrvaški, ki omogoča razvoj skupnih rešitev na področju turizma, mobilnosti, naravne in kulturne dediščine, varnosti, zdravja, upravljanja voda in drugih javnih storitev;
- razvita mreža vzgojno-izobraževalnih, zdravstvenih, socialnih in drugih javnih storitev, ki predstavlja pomembno osnovo za kakovost življenja, ohranjanje poseljenosti ter razvoj človeškega kapitala;
- močna lokalna identiteta in družbeni kapital, ki temeljita na društvenem življenju, prostovoljstvu, rokodelstvu, steklarstvu, zdraviliški tradiciji, vinogradništvu, sadjarstvu, čebelarstvu ter drugih lokalnih znanjih in tradicijah.

Pomemben razvojni potencial predstavlja tudi razpoložljiv človeški kapital in visoka stopnja delovne aktivnosti. Stopnja delovne aktivnosti se je v vseh občinah v zadnjem desetletju občutno povečala, vendar analiza hkrati kaže, da je število delovnih mest na območju nižje od števila delovno aktivnih prebivalcev. To odpira pomembno razvojno priložnost za ustvarjanje novih, kakovostnejših delovnih mest ter dvig produktivnosti in dodane vrednosti lokalnega gospodarstva.

Hkrati razvoj območja zaznamujejo pomembni strukturni izzivi, predvsem staranje prebivalstva, negativen naravni prirast, razpršena poselitev, velike razlike med posameznimi občinami, nižje plače od slovenskega povprečja, dnevne delovne migracije ter težja dostopnost nekaterih storitev in prometnih povezav v bolj oddaljenih delih območja.

Posebno razvojno pozornost bodo v prihodnje zahtevala tudi območja s posebnimi razvojnimi izzivi, predvsem obmejna, demografsko in poselitveno ranljivejša območja ter območja z izrazitejšimi prostorskimi, naravovarstvenimi in podnebnimi omejitvami. Štiri od sedmih občin Obsotelja in Kozjanskega – Kozje, Podčetrtek, Rogatec in Šmarje pri Jelšah – imajo status obmejnega problemskega območja.

Ključna razvojna priložnost Obsotelja in Kozjanskega je v povezovanju njegovih različnih potencialov v bolj enoten in funkcionalno povezan razvojni prostor. To vključuje krepitev povezav med lokalnimi središči in podeželjem, ustvarjanje kakovostnih delovnih mest, dvig dodane vrednosti gospodarstva in turizma, ohranjanje dostopnosti javnih storitev, razvoj trajnostne mobilnosti, boljše izkoriščanje naravne in kulturne dediščine, krepitev čezmejnega sodelovanja ter prilagajanje demografskim in podnebnim spremembam.

Za obdobje 2028–2034 bo zato ključno, da se razvojni ukrepi ne oblikujejo zgolj po posameznih sektorjih ali občinah, temveč da temeljijo na povezovanju celotnega območja Obsotelja in Kozjanskega ter na ciljno usmerjenih rešitvah za območja, kjer so razvojni izzivi najbolj izraziti.

2.2 SWOT

Strategija regionalnega razvoja Slovenije uporablja za obdobje 2028–2034 štiri prednostna področja: Povezane regije, Konkurenčne regije, Odporne regije in Upravljanje. Za Obsotelje in Kozjansko smo tako pripravili šest vsebinskih SWOT področij, ki so dovolj konkretna za naše območje, in smo jih nato prevedli v razvojne cilje in projekte, skladno s strategijo:

1. Gospodarstvo, podjetništvo, inovacije in trg dela
2. Turizem, kultura, naravna in kulturna dediščina
3. Mobilnost, promet, infrastruktura in prostorska povezanost

4. Demografija, ljudje, znanje, javne in socialne storitve
5. Okolje, podnebna odpornost, kmetijstvo in lokalna samooskrba
6. Povezovanje območja in čezmejno sodelovanje.

1. Gospodarstvo, podjetništvo, inovacije in trg dela

Prednosti	Slabosti
- raznolika gospodarska struktura z industrijo, obrtjo, storitvami, turizmom, gradbeništvom in kmetijstvom; - močna gospodarska središča v Šentjurju, Rogaški Slatini in Šmarju pri Jelšah ter pomembna turistično-zaposlitvena funkcija Podčetrtka; - tradicija podjetništva, obrti, steklarstva, zdraviliške dejavnosti in drugih specializiranih dejavnosti; - rast števila podjetij in prihodkov podjetij v analiziranem obdobju; - visoka in v zadnjem desetletju rastoča stopnja delovne aktivnosti; - razvito podporno okolje: inkubatorji, SPOT, razvojne agencije, OOZ, izobraževalne institucije; - nova podjetniška in razvojna infrastruktura ter izkušnje s pridobivanjem nacionalnih in evropskih sredstev.	- povprečne neto plače so nižje od slovenskega povprečja; - območje zagotavlja manj delovnih mest, kot je delovno aktivnih prebivalcev, kar povzroča pomembne dnevne migracije; - primanjkljaj kakovostnih delovnih mest z višjo dodano vrednostjo; - neskladje med potrebami gospodarstva in razpoložljivimi kadri; - manjša kritična masa za razvoj raziskovalno-razvojnih in inovacijskih aktivnosti; - razlike v gospodarski moči med posameznimi občinami; - manjša podjetja imajo omejene kadrovske in finančne zmogljivosti za digitalni, zeleni in tehnološki prehod.
Priložnosti	**Nevarnosti**
- digitalna in zelena preobrazba podjetij, uvajanje AI, avtomatizacije, krožnega gospodarstva in novih tehnologij; - razvoj gospodarskih niš, ki izhajajo iz lokalnih znanj, tradicije in naravnih virov; - krepitev podjetniške, inovacijske in tehnološke infrastrukture; - povezovanje gospodarstva z izobraževalnimi institucijami in prilagajanje programov potrebam trga dela; - privabljanje investicij ter razvoj kakovostnih delovnih mest; - internacionalizacija lokalnih podjetij in vključevanje v medregionalne ter čezmejne verige vrednosti; - razvoj kreativnega in kulturnega sektorja.	- nadaljnje pomanjkanje delovne sile zaradi staranja prebivalstva in odhoda mladih; - selitev visoko izobraženih kadrov v večja zaposlitvena središča; - rast stroškov dela, energije in surovin ter večja izpostavljenost globalnim motnjam; - hitrejša tehnološka preobrazba konkurenčnih območij; - nadaljnja koncentracija kakovostnih delovnih mest v večjih slovenskih središčih.

2. Turizem, kultura, naravna in kulturna dediščina

Prednosti	Slabosti
- dve močni in mednarodno prepoznavni turistični središči: Podčetrtek in Rogaška Slatina; - razvit zdraviliški in wellness turizem; - več kot 670.000 prenočitev na območju v letu 2024; - bogata naravna in kulturna dediščina; - Kozjanski regijski park in biosferno območje UNESCO MAB; - močne lokalne identitete in tradicije: steklarstvo, rokodelstvo, vinogradništvo, sadjarstvo, čebelarstvo, gastronomija; - razvijajoča se ponudba pohodništva, kolesarjenja in drugih oblik aktivnega turizma; - številne prepoznavne kulturne in naravne znamenitosti; - izkušnje z destinacijskim povezovanjem in čezmejnimi turističnimi projekti.	- zelo velika koncentracija turističnega prometa v Podčetrtku in Rogaški Slatini; - šibkejša vključenost drugih občin in podeželskih ponudnikov v glavne turistične tokove; - povprečna dolžina bivanja je krajša kot pred epidemijo; - ponudba posameznih območij je še vedno razdrobljena; - neenotna kakovost in tržna pripravljenost manjših turističnih produktov; - omejena povezanost ponudbe nastanitev, gastronomije, dediščine in aktivnega turizma v večdnevne produkte.
Priložnosti	**Nevarnosti**
- razvoj območja kot celovite destinacije Obsotelje in Kozjansko; - povezovanje zdraviliškega turizma z aktivnim, kulturnim, gastronomskim in podeželskim turizmom; - razvoj večdnevnih pohodniških in kolesarskih produktov; - valorizacija gradov, muzejev, rokodelstva, kulturne krajine in nesnovne dediščine; - širjenje turističnih tokov iz glavnih centrov v manjše občine; - razvoj turizma brez avtomobila z navezavo vlak–kolo–peš; - razvoj čezmejnih turističnih produktov s Hrvaško; - večja uporaba digitalnih orodij za interpretacijo, trženje in upravljanje obiskovalcev.	- pretirana koncentracija turizma v nekaj točkah; - pomanjkanje kadrov v gostinstvu in turizmu; - podnebne spremembe, ekstremni vremenski dogodki in vplivi na sezonskost; - degradacija kulturne krajine zaradi opuščanja kmetijske rabe; - neusklajen razvoj ponudbe brez skupnega destinacijskega upravljanja.

3. Mobilnost, promet, infrastruktura in prostorska povezanost

Prednosti	Slabosti
- železniška os Grobelno–Šmarje–Stranje–Rogaška Slatina–Rogatec ter povezava proti Podčetrtku; - nova regionalna kolesarska povezava Šentjur–Rogatec; - prostorsko prekrivanje železniške in kolesarske osi; - navezava zahodnega dela območja na Celje in A1; - več lokalnih središč z možnostjo policentričnega razvoja.	- območje ni neposredno priključeno na avtocestni koridor; - slabša dostopnost posameznih obmejnih in hribovitih območij; - velika odvisnost prebivalcev od osebnega avtomobila; - pomanjkljiva frekvenca in časovna usklajenost javnega prevoza; - problem »prvega in zadnjega kilometra«; - razpršena poselitev povečuje stroške komunalne, prometne in digitalne infrastrukture; - posamezni odseki kolesarske infrastrukture še niso sklenjeni.
Priložnosti	**Nevarnosti**
- izboljšanje prometne povezanosti območja z avtocestnim križem; - razbremenitev cest skozi večja naselja (obvoznici Šmarje pri Jelšah in Rogatec); - razvoj multimodalnih vozlišč vlak–avtobus–kolo–peš; - prevozi na zahtevo za redkeje poseljena območja; - izboljšanje navezav naselij na železniške postaje in postajališča; - dokončanje regionalne kolesarske mreže; - razvoj trajnostne turistične mobilnosti; - digitalizacija prometnih storitev; - izboljšanje zelo visokozmogljivih širokopasovnih povezav.	- zmanjševanje ponudbe JPP zaradi nizke gostote poselitve; - nadaljnja rast avtomobilske odvisnosti in prevozne revščine; - visoki stroški gradnje in vzdrževanja infrastrukture; - naravne nesreče in ekstremno vreme, ki lahko prekinejo prometne povezave;

4. Demografija, ljudje, znanje, javne in socialne storitve

Prednosti	Slabosti
- skupno število prebivalcev območja v daljšem obdobju ni upadlo; - pozitiven selitveni prirast; - razmeroma visoka stopnja delovne aktivnosti; - gosta mreža vrtcev in osnovnih šol; - dva šolska centra in dve ljudski univerzi; - razvita mreža zdravstvenega in socialnega varstva; - razvito institucionalno varstvo starejših ter oskrbovana stanovanja; - močno društveno, prostovoljsko in medgeneracijsko delovanje.	- izrazito staranje prebivalstva; - negativen naravni prirast; - zmanjševanje števila študentov; - odhajanje mladih in izobraženih kadrov; - slabša dostopnost storitev v redkeje poseljenih naseljih; - pomanjkanje določenih zdravstvenih, socialnih in tehničnih kadrov; - pomanjkanje sodobnih in cenovno dostopnih stanovanj za mlade; - star in energetsko manj učinkovit stanovanjski fond.
Priložnosti	**Nevarnosti**
- stanovanjska politika za mlade in mlade družine; - razvoj oskrbovanih stanovanj in inovativnih oblik dolgotrajne oskrbe; - digitalne in mobilne javne storitve; - povezovanje izobraževanja in gospodarstva; - razvoj programov za deficitarne poklice; - vseživljenjsko učenje in prekvalifikacije; - aktivno staranje in medgeneracijsko sodelovanje; - razvoj storitev za ranljive skupine.	- nadaljnje staranje in zmanjšanje delovno sposobnega prebivalstva; - zapiranje manjših enot šol, vrtcev in drugih storitev zaradi demografskih sprememb; - pomanjkanje kadrov v zdravstvu, sociali in šolstvu; - povečevanje razlik v dostopu do storitev med večjimi središči in podeželjem; - povečanje socialne in prevozne izključenosti starejših in ranljivih skupin.

5. Okolje, podnebna odpornost, kmetijstvo in lokalna samooskrba

Prednosti - visoka naravna ohranjenost in biotska raznovrstnost; - 20,1 % območja vključeno v Natura 2000; - Kozjanski regijski park in UNESCO MAB; - bogati gozdni, vodni in kmetijski viri; - tradicionalna kulturna krajina; - razvito kmetijstvo, sadjarstvo, vinogradništvo, čebelarstvo in dopolnilne dejavnosti; - potencial lokalnih in kratkih prehranskih verig; - vzpostavljene in učinkovite strukture za zaščito in reševanje.	Slabosti - opuščanje kmetijske rabe in zaraščanje; - staranje nosilcev kmetij in nizek delež mladih prevzemnikov kmetij; - majhnost in razdrobljenost kmetijskih gospodarstev; - omejitve pri umeščanju dejavnosti zaradi reliefa in varstvenih režimov; - ranljivost vodotokov in infrastrukture na poplave, sušo in erozijo; - neizkoriščen potencial obnovljivih virov in energetskih skupnosti; - tehnična in infratrukturna podhranjenost struktur za zaščito in reševanje.
Priložnosti - razvoj kratkih prehranskih verig in javnega naročanja lokalne hrane; - povezovanje pridelave, predelave, skladiščenja in distribucije; - razvoj ekološkega in regenerativnega kmetijstva; - razvoj energetskih skupnosti in lokalne proizvodnje energije; - naravne rešitve za prilagajanje podnebnim spremembam; - boljša odpornost in odzivnost na naravne nesreče - povezovanje kmetijstva, turizma in varstva narave; - ohranjanje visokodebelnih sadovnjakov in kulturne krajine.	Nevarnosti - podnebne spremembe, suše, neurja, poplave in plazovi; - izguba kmetijskih zemljišč in nadaljnje zaraščanje; - zmanjševanje prehranske samooskrbe; - izguba tradicionalnega znanja in krajinskih značilnosti; - konflikti med varstvenimi režimi in razvojnimi potrebami.

6. Čezmejno sodelovanje in povezovanje območja

Prednosti - dolgoletne izkušnje s čezmejnimi, regionalnimi in evropskimi projekti; - neposredna meja s Hrvaško in močne funkcionalne povezave ob Sotli; - izkušeni razvojni agenciji, LAS (lokalni akcijski skupini), občine in druge institucije; - obstoječe mreže sodelovanja med javnim, zasebnim in nevladnim sektorjem; - razvita kultura partnerskega projektnega dela.	Slabosti - razvojne aktivnosti so pogosto projektno in časovno omejene; - razdrobljenost razvojnih pobud med občinami in sektorji; - omejene kadrovske zmogljivosti manjših občin in institucij; - pomanjkanje stalnega skupnega spremljanja razvojnih podatkov in učinkov; - premalo skupnega strateškega nastopa celotnega Obsotelje in Kozjansko.
Priložnosti - oblikovanje funkcionalnega čezmejnega prostora ob Sotli; - skupni projekti na področju turizma, kmetijstva in samooskrbe, mobilnosti, voda, zaščite in reševanja, zdravja in sociale; - krepitev skupnega destinacijskega in razvojnega upravljanja; - skupne projektne pisarne in priprava večjih regijskih projektov; - uporaba novega teritorialnega pristopa za območja s posebnimi razvojnimi izzivi; - povezovanje ORP z RRP, RPP, RCPS in podnebnimi akcijskimi načrti.	Nevarnosti - nestabilno ali preveč projektno financiranje razvojnih institucij; - neusklajenost sektorskih politik države z lokalnimi potrebami; - administrativna zahtevnost evropskih in nacionalnih programov; - razdrobljenost interesov med občinami; - pomanjkanje kadrov za pripravo in izvajanje večjih razvojnih projektov.

2.3 Ključni razvojni izzivi Obsotelja in Kozjanskega

1. Povezanost, dostopnost in funkcionalnost območja

- Slabša prometna dostopnost posameznih delov območja zaradi oddaljenosti od avtocestnega omrežja, razpršene poselitve in omejene ponudbe javnega potniškega prometa.
- Velika odvisnost od osebnega avtomobila ter nezadostna povezanost železniškega, avtobusnega, kolesarskega in peš prometa.
- Dostopnost javnih storitev v redkeje poseljenih območjih, zlasti zdravstvenih, socialnih, izobraževalnih in drugih storitev splošnega pomena.
- Razlike med večjimi lokalnimi središči in njihovim podeželskim zaledjem, ki zahtevajo krepitev policentričnega razvoja in boljše funkcionalne povezave.

2. Konkurenčnost gospodarstva, kakovostna delovna mesta in kadri

- Pomanjkanje kakovostnih delovnih mest z višjo dodano vrednostjo, ob razmeroma visoki delovni aktivnosti in pomembnih dnevnih migracijah iz območja.
- Nižje plače in dodana vrednost v primerjavi s slovenskim povprečjem.
- Pomanjkanje ustreznih kadrov in neskladje med znanji ter potrebami gospodarstva, tudi zaradi staranja delovne sile in odhajanja mladih.
- Potreba po hitrejši digitalni, tehnološki in zeleni preobrazbi podjetij, zlasti mikro in malih podjetij.
- Premajhna kritična masa raziskovalno-razvojnih in inovacijskih aktivnosti ter potreba po tesnejšem povezovanju gospodarstva, izobraževanja in podpornih institucij.
- Nadaljnji razvoj turizma z višjo dodano vrednostjo, zlasti podaljševanje bivanja, celoletnost in boljše vključevanje celotnega območja v turistične tokove.

3. Demografska, socialna, okoljska in podnebna odpornost

- Izrazito staranje prebivalstva in negativen naravni prirast, zaradi česar postajata zadrževanje mladih in privabljanje novih prebivalcev ključna razvojna izziva.
- Zagotavljanje kakovostnih pogojev za mlade in mlade družine, predvsem dostopnih stanovanj, delovnih mest, vzgoje, izobraževanja in drugih storitev.
- Prilagajanje zdravstvenih, socialnih in drugih storitev staranju prebivalstva ter razvoj dolgotrajne oskrbe in drugih oblik podpore.
- Ohranjanje poseljenosti razvojno ranljivejših, obmejnih in redkeje poseljenih delov območja.
- Prilagajanje podnebnim spremembam in naravnim nesrečam, zlasti poplavam, sušam, neurjem, eroziji in drugim ekstremnim dogodkom.
- Ohranjanje naravnih virov, biotske raznovrstnosti in kulturne krajine ob hkratnem omogočanju trajnostnega gospodarskega razvoja.
- Ohranjanje aktivnega kmetijstva in krepitev lokalne samooskrbe, kratkih prehranskih verig ter večjega vključevanja lokalne hrane v turizem in javne ustanove.
- Povečevanje energetske odpornosti in učinkovite rabe virov, vključno z obnovljivimi viri, energetskimi skupnostmi in krožnim gospodarstvom.
- Okrepljene strukture za zaščito in reševanje za povečanje odpornosti proti podnebnim
- spremembam.

4. Upravljanje, povezovanje in čezmejno sodelovanje

- Razdrobljenost razvojnih pobud med občinami, institucijami in sektorji ter potreba po močnejšem skupnem razvojno-projektnem pristopu.

- Omejene kadrovske in organizacijske zmogljivosti manjših občin in razvojnih institucij za pripravo in izvajanje kompleksnejših projektov.
- Potreba po bolj sistematičnem spremljanju razvojnih podatkov, učinkov in kazalnikov na ravni celotnega Obsotelje in Kozjansko.
- Boljše usklajevanje ORP z regionalnimi prostorskimi, prometnimi, podnebnimi in drugimi razvojnimi dokumenti.
- Neizkoriščen potencial funkcionalnega čezmejnega prostora ob Sotli, predvsem na področjih turizma, mobilnosti, upravljanja voda, zaščite in reševanja, zdravja, gospodarstva in javnih storitev.
- Krepitev partnerskega sodelovanja občin, gospodarstva, razvojnih agencij, LAS-ov, izobraževalnih institucij, NVO in prebivalcev.

2.4 Ključne razvojne prednosti Obsotelja in Kozjanskega

1. Povezanost, dostopnost in funkcionalnost območja

- Vzpostavljena železniška os Grobelno–Šmarje pri Jelšah–Stranje–Rogaška Slatina–Rogatec ter povezava proti Podčetrtku predstavlja pomembno osnovo za dnevno mobilnost in trajnostni turizem.
- Razbremenitev cest skozi večja naselja: izdelana projektna dokumentacija za navezovalno cesto Dramlje – Šentjur ter ureditev dokumentacije za obvoznici Šmarje pri Jelšah in Rogatec;
- Razvijajoče se regionalno kolesarsko omrežje izboljšuje povezovanje lokalnih središč ter ustvarja možnosti za vsakodnevno in turistično mobilnost.
- Prostorsko prekrivanje železniške in kolesarske osi ustvarja dober potencial za razvoj multimodalne mobilnosti in povezav vlak–kolo–peš.
- Območje ima več lokalnih središč z različnimi zaposlitvenimi, upravnimi, izobraževalnimi in storitvenimi funkcijami, kar predstavlja dobro osnovo za policentrični razvoj.
- Razvita je osnovna mreža vrtcev, šol, zdravstvenih, socialnih, kulturnih in drugih javnih storitev, ki pomembno prispeva h kakovosti bivanja na območju.

2. Konkurenčnost gospodarstva, podjetništvo in človeški kapital

- Raznolika gospodarska struktura, ki vključuje industrijo in predelovalne dejavnosti, obrt, gradbeništvo, trgovino, storitve, turizem, kmetijstvo in gozdarstvo.
- Močnejša gospodarska in zaposlitvena središča v Šentjurju, Rogaški Slatini in Šmarju pri Jelšah ter izrazita turistično-zaposlitvena funkcija Podčetrtka.
- Dolga tradicija podjetništva, obrti, steklarstva, zdraviliške dejavnosti in drugih specializiranih dejavnosti.
- V analiziranem obdobju so rasli tako število podjetij, prihodki podjetij kot število zaposlenih, stopnja delovne aktivnosti pa se je povečala v vseh občinah.
- Razvita podporna infrastruktura za podjetništvo, ki jo sestavljajo razvojne agencije, podjetniški inkubatorji, SPOT, območne obrtno-podjetniške zbornice in izobraževalne institucije.
- Prisotne so nove in specializirane razvojne infrastrukture, ki povečujejo potencial za inovacije, prenos znanja ter digitalni in zeleni prehod.
- Srednješolske ustanove, ljudski univerzi in druga izobraževalna infrastruktura predstavljajo osnovo za razvoj znanj in kompetenc, povezanih s potrebami lokalnega gospodarstva.

3. Turizem, dediščina in prepoznavnost območja

- Rogaška Slatina in Podčetrtek sodita med najpomembnejša turistična središča Savinjske regije in Slovenije.

- Razvit zdraviliški, wellness in zdravstveni turizem zagotavlja visoko stopnjo prepoznavnosti območja.
- Turistični promet je obsežen; leta 2024 je bilo (brez občine Dobje) evidentiranih približno 201.900 prihodov in 671.300 prenočitev (664.664 v letu 2025).
- Bogata in raznolika ponudba naravne in kulturne dediščine omogoča razvoj produktov z višjo dodano vrednostjo.
- Razvijajo se pohodništvo, kolesarjenje, gastronomija, vinski turizem, turizem na kmetijah in druge oblike aktivnega ter podeželskega turizma.
- Kozjanski regijski park, biosferno območje UNESCO MAB, gradovi, muzeji, sakralna dediščina, rokodelstvo in tradicionalna znanja zagotavljajo močne vsebinske temelje za nadaljnji razvoj.
- Prisotne so izkušnje s skupnim destinacijskim in čezmejnim turističnim povezovanjem.

4. Naravni viri, podeželje in odpornost

- Visoka stopnja naravne ohranjenosti in biotske raznovrstnosti ter velik delež naravovarstveno pomembnih območij.
- Približno 20,1 % območja Obsotelje in Kozjansko je vključeno v Natura 2000, Kozje pa izstopa z zelo visokim deležem zavarovanih površin.
- Kozjanski regijski park in biosferno območje Kozjansko in Obsotelje predstavljata pomembno institucionalno in razvojno osnovo za trajnostno upravljanje prostora.
- Bogati gozdni, vodni in kmetijski viri ter ohranjena kulturna krajina.
- Dolga tradicija kmetijstva, vinogradništva, sadjarstva, čebelarstva in lokalne predelave.
- Potencial za razvoj kratkih prehranskih verig, lokalne samooskrbe, ekološkega kmetijstva in povezovanja lokalne hrane s turizmom ter javnimi ustanovami.
- Naravni viri omogočajo tudi razvoj obnovljivih virov energije, energetskih skupnosti in drugih lokalnih rešitev za večjo odpornost.

5. Kakovost bivanja, lokalne skupnosti in družbeni kapital

- Relativno razvita mreža vrtcev, osnovnih šol, zdravstvenih in socialnih ustanov ter drugih javnih storitev.
- Šolska centra v Šentjurju in Rogaški Slatini ter ljudski univerzi zagotavljajo pomembno izobraževalno infrastrukturo.
- Razvita mreža institucionalnega varstva starejših, pomoči na domu in oskrbovanih stanovanj predstavlja pomembno osnovo za nadaljnji razvoj dolgotrajne oskrbe.
- Močno društveno, prostovoljsko in medgeneracijsko delovanje.
- Visoka stopnja lokalne identitete in navezanosti prebivalcev na prostor.
- Bogata kulturna in nesnovna dediščina ter aktivno kulturno življenje ustvarjata pomemben socialni in kulturni kapital.
- Pozitiven selitveni prirast kaže, da ima območje tudi določeno privlačnost za priseljevanje, kar predstavlja osnovo za aktivnejšo politiko privabljanja prebivalcev.

6. Čezmejni položaj in razvojno upravljanje

- Neposredna meja s Hrvaško in dolgoletne gospodarske, socialne, kulturne in institucionalne povezave.
- Dolgoletne izkušnje z izvajanjem projektov Interreg in drugih evropskih programov.
- Sodelovanje na področjih turizma, narave, zaščite in reševanja, zdravja, sociale, mobilnosti in razvoja podeželja.
- Skupni naravni in funkcionalni prostor ob Sotli predstavlja dobro osnovo za razvoj trajnejših čezmejnih storitev in projektov.

- Na območju delujejo izkušene razvojne institucije, LAS-i, občine, podjetniško podporno okolje in nevladne organizacije.
- Obstajajo izkušnje s pripravo in izvajanjem regionalnih, medregionalnih, čezmejnih in evropskih razvojnih projektov.
- Območno razvojno partnerstvo predstavlja že vzpostavljen institucionalni okvir za skupno načrtovanje razvoja sedmih občin.

3. VIZIJA RAZVOJA SUBREGIJE

Obsotelje in Kozjansko bo povezano, zeleno in ljudem prijazno območje z visoko kakovostjo življenja, dostopnimi storitvami ter dobrimi pogoji za delo, podjetništvo in ustvarjanje. Razvoj bo temeljil na znanju, sodelovanju in podjetnosti ljudi, kakovostnih delovnih mestih ter premišljeni uporabi naravnih, kulturnih in gospodarskih potencialov območja. Lokalna središča bodo dobro povezana s podeželskim zaledjem, prebivalcem pa bodo ne glede na kraj bivanja dostopne ključne storitve in sodobna infrastruktura. Ohranjena narava, kulturna krajina in dediščina bodo skupaj z močnim gospodarstvom, zdraviliškim in trajnostnim turizmom, lokalno hrano ter aktivnimi skupnostmi predstavljale temelj prepoznavnosti in odpornosti območja. Obsotelje in Kozjansko bo prostor, kjer bodo ljudje želeli živeti, delati, ustvarjati in ostati, hkrati pa bo odprto za nove prebivalce, znanje, naložbe in povezovanje s širšim slovenskim in čezmejnim prostorom.

Slogan

OBSOTELJE IN KOZJANSKO – ZELENO, POVEZANO IN LJUDEM PRIJAZNO.

4. OPREDELITEV STRATEŠKIH USMERITEV RAZVOJA SUBREGIJE

Na podlagi analize razvojnih izzivov, potreb in prednosti Obsotelja in Kozjanskega so oblikovane štiri strateške usmeritve, ki predstavljajo izhodišče za določitev razvojnih prioritet območja v obdobju 2028–2034. V nadaljevanju programa so te usmeritve opredeljene kot štirje strateški cilji ORP, vsebinsko usklajeni s štirimi prednostnimi področji Strategije regionalnega razvoja Slovenije 2026–2050 (ReSRR26–50). Vsak strateški cilj je konkretiziran z dvema razvojnima ciljema, njuno uresničevanje pa je podrobneje razdelano v okviru petnajstih vsebinskih sklopov.

Ključni razvojni izziv	Razvojne prednosti, na katerih lahko gradimo	Predlagana strateška usmeritev
Slabša prometna dostopnost posameznih delov območja, omejena ponudba JPP, problem zadnjega kilometra in velika odvisnost od osebnega avtomobila	Železniška os skozi osrednji del območja, razvijajoče se regionalno kolesarsko omrežje, več lokalnih središč, potencial multimodalnega povezovanja, izdelana projektna dokumentacija za navezovalno cesto Dramlje – Šentjur	Povezano, dostopno in funkcionalno Obsotelje in Kozjansko
Neenakomerna dostopnost zdravstvenih, socialnih, izobraževalnih in drugih javnih storitev na razpršeno poseljenem območju	Relativno razvita mreža vrtcev, šol, zdravstvenih in socialnih institucij ter več lokalnih storitvenih središč	Povezano, dostopno in funkcionalno Obsotelje in Kozjansko
Pomanjkanje kakovostnih delovnih mest z višjo dodano vrednostjo, nižje plače in dnevne delovne migracije	Raznolika gospodarska struktura, industrijska in obrtna tradicija, močna lokalna gospodarska središča, visoka stopnja delovne aktivnosti	Konkurenčno, podjetno in inovativno Obsotelje in Kozjansko
Pomanjkanje kadrov in neskladje med potrebami gospodarstva ter razpoložljivimi znanji	Šolska centra, ljudski univerzi, podporne institucije, podjetniški inkubatorji in obstoječe povezovanje gospodarstva z izobraževanjem	Konkurenčno, podjetno in inovativno Obsotelje in Kozjansko
Potreba po hitrejši digitalni, zeleni in tehnološki preobrazbi gospodarstva	Razvita podjetniška podporna infrastruktura, SPOT, inkubatorji, razvojni agenciji ter specializirana razvojna infrastruktura	Konkurenčno, podjetno in inovativno Obsotelje in Kozjansko
Turistični promet je izrazito skoncentriran v Podčetrtku in Rogaški Slatini, ponudba širšega območja pa je še razdrobljena	Dve močni turistični središči, več kot 670.000 prenočitev v 2024, bogata naravna in kulturna dediščina, aktivni turizem, gastronomija in podeželska ponudba	Konkurenčno, podjetno in inovativno Obsotelje in Kozjansko
Staranje prebivalstva, negativen naravni prirast ter potreba po zadrževanju mladih in privabljanju novih prebivalcev	Pozitiven selitveni prirast, razvita mreža javnih storitev, kakovostno naravno okolje, močne lokalne skupnosti in dobra bivalna privlačnost posameznih delov območja	Zeleno, odporno in kakovostno življenjsko okolje Obsotelja in Kozjanskega
Pomanjkanje dostopnih stanovanj za mlade ter potreba po novih oblikah bivanja za starejše	Obstoječ stanovanjski fond, javna oskrbovana stanovanja in socialnovarstvena infrastruktura	Zeleno, odporno in kakovostno življenjsko okolje Obsotelja in Kozjanskega

Večje potrebe po zdravstvenih, socialnih in storitvah dolgotrajne oskrbe zaradi staranja prebivalstva	Razvita mreža domov za starejše, zdravstvenih domov, ambulant, VDC in drugih socialnih storitev	Zeleno, odporno in kakovostno življenjsko okolje Obsotelja in Kozjanskega
Podnebne spremembe, poplavna, erozijska in druga naravna tveganja	Vodni viri, ohranjena narava, Kozjanski regijski park, biosferno območje ter razvite lokalne strukture zaščite in reševanja	Zeleno, odporno in kakovostno življenjsko okolje Obsotelja in Kozjanskega
Opuščanje kmetijske rabe, zaraščanje in izguba kulturne krajine	Tradicija kmetijstva, sadjarstva, vinogradništva, čebelarstva, visoka naravna ohranjenost in lokalna znanja	Zeleno, odporno in kakovostno življenjsko okolje Obsotelja in Kozjanskega
Premalo izkoriščen potencial lokalne hrane, kratkih dobavnih prehranskih verig in energetske samooskrbe	Kmetijska proizvodnja, lokalna predelava, gastronomija, turizem, gozdni in drugi naravni viri	Zeleno, odporno in kakovostno življenjsko okolje Obsotelja in Kozjanskega
Notranje razvojne razlike med občinami in deli območja	Policentrična struktura, več lokalnih središč ter obstoječe razvojne institucije	Povezano razvojno upravljanje in čezmejno sodelovanje Obsotelja in Kozjanskega
Razdrobljenost razvojnih pobud in omejene kadrovske zmogljivosti posameznih občin in institucij	Območno razvojno partnerstvo, razvojni agenciji, LAS-i, podporne institucije in izkušnje z evropskimi projekti	Povezano razvojno upravljanje in čezmejno sodelovanje Obsotelja in Kozjanskega
Neizkoriščen potencial čezmejnega funkcionalnega prostora ob Sotli	Dolgoletno sodelovanje s Hrvaško, Interreg izkušnje, skupni naravni prostor, turistični tokovi in institucionalna partnerstva	Povezano razvojno upravljanje in čezmejno sodelovanje Obsotelja in Kozjanskega
Posebne razvojne potrebe obmejnih, redkeje poseljenih in drugih ranljivih območij	Status OPO v štirih občinah, novi teritorialni pristop in vzpostavljene lokalne razvojne strukture	Povezano razvojno upravljanje in čezmejno sodelovanje Obsotelja in Kozjanskega

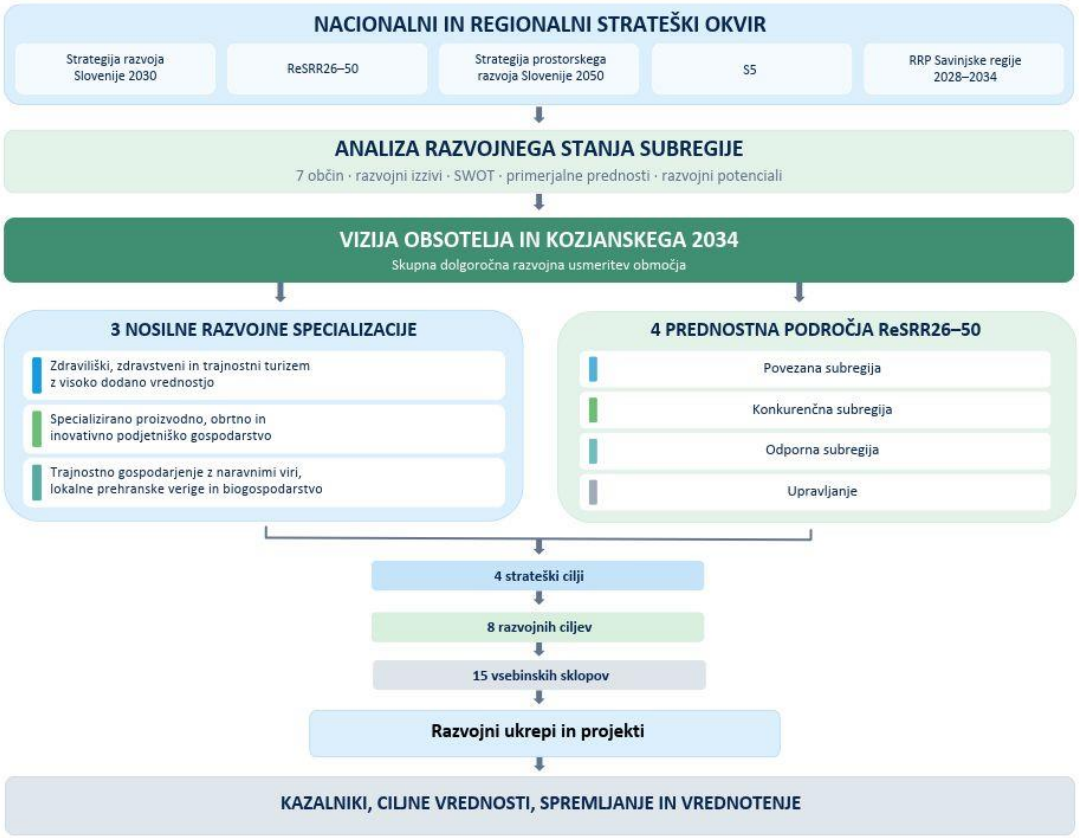
Opredeljene strateške usmeritve izhajajo iz analize razvojnih izzivov, potreb in prednosti Obsotelja in Kozjanskega ter predstavljajo vsebinsko podlago za določitev razvojnih prioritet v obdobju 2028–2034.

Za zagotovitev usklajenosti z nacionalnim in regionalnim strateškim okvirom so strateške usmeritve povezane s štirimi prednostnimi področji Strategije regionalnega razvoja Slovenije 2026–2050 (ReSRR26–50), ki so v ORP prilagojena razvojnim značilnostim in potrebam subregije:

Strateška usmeritev Obsotelja in Kozjanskega	Prednostno področje ReSRR26–50
Povezano, dostopno in funkcionalno Obsotelje in Kozjansko	1. Povezane regije – Povezana subregija
Konkurenčno, podjetno in inovativno Obsotelje in Kozjansko	2. Konkurenčne regije – Konkurenčna subregija
Zeleno, odporno in kakovostno življenjsko okolje Obsotelja in Kozjanskega	3. Odporne regije – Odporna subregija
Povezano razvojno upravljanje in čezmejno sodelovanje Obsotelja in Kozjanskega	4. Upravljanje

Vsaka od štirih strateških usmeritev je v nadaljevanju ORP konkretizirana z razvojnimi cilji in vsebinskimi sklopi, ki določajo prednostne smeri ukrepanja. Skupno je opredeljenih osem razvojnih ciljev, po dva v okviru posameznega prednostnega področja, ki se nadalje povezujejo z razvojnimi ukrepi in projekti.

Takšna zasnova zagotavlja jasno razvojno logiko dokumenta: od analize stanja in prepoznanih razvojnih izzivov prek strateških usmeritev in razvojnih prioritet do konkretnih ciljev, ukrepov ter spremljanja njihovega uresničevanja.

Slika 2: Shematski prikaz strateškega razvojnega okvira ORP Obsotelje in Kozjansko 2028–2034.

Razvojni okvir ORP Obsotelje in Kozjansko 2028–2034 temelji na usklajenosti z nacionalnimi in regionalnimi strateškimi dokumenti ter izhaja iz analize razvojnega stanja, prepoznanih izzivov in primerjalnih prednosti območja. Skupna razvojna vizija se uresničuje s štirimi strateškimi in osmimi razvojnimi cilji, razvrščenimi v štiri prednostna področja Strategije regionalnega razvoja Slovenije 2026–2050.

Opredeljene razvojne specializacije predstavljajo pomembno gospodarsko podlago za uresničevanje zastavljenih ciljev. Posamezni vsebinski sklopi določajo prednostne smeri ukrepanja, ki se konkretizirajo z razvojnimi projekti in drugimi ukrepi. Napredek pri doseganju ciljev se spremlja z merljivimi kazalniki in vrednotenjem razvojnih učinkov, s čimer je zagotovljena povezava med strateškim načrtovanjem in izvajanjem programa.

Na podlagi opredeljenih razvojnih izzivov in prednosti območja so oblikovane štiri strateške usmeritve, ki so v nadaljevanju programa opredeljene kot štirje strateški cilji ORP. Vsak strateški cilj je povezan z enim od štirih prednostnih področij ReSRR26–50 in konkretiziran z dvema razvojnima ciljema. Uresničevanje osmih razvojnih ciljev poteka v okviru petnajstih vsebinskih sklopov, ki določajo specifične cilje in prednostne smeri ukrepanja.

5. OPREDELITEV RAZVOJNE SPECIALIZACIJE SUBREGIJE

Razvojna specializacija Obsotelja in Kozjanskega za obdobje 2028–2034 izhaja iz obstoječe gospodarske strukture, prepoznanih razvojnih potencialov, razpoložljivih znanj in kompetenc, naravnih ter kulturnih virov in primerjalnih prednosti območja v širšem regionalnem in nacionalnem prostoru. Njena opredelitev temelji na usmerjenem povezovanju dejavnosti, na katerih ima območje že vzpostavljene gospodarske in institucionalne zmogljivosti, ter področij, kjer obstajajo možnosti za razvoj novih produktov, storitev, tehnoloških rešitev in kakovostnih delovnih mest.

V skladu z Zakonom o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (ZSRR-2) razvojna specializacija predstavlja med razvojnimi partnerji dogovorjeno primerjalno prednost razvojne regije, ki upošteva njene razvojne in prostorske potenciale ter globalne razvojne priložnosti. Pri opredeljevanju specializacije Obsotelja in Kozjanskega se navedeni pristop smiselno uporablja na območni ravni, ob upoštevanju vpetosti območja v Savinjsko razvojno regijo in njeno razvojno specializacijo.

Razvojna specializacija ne pomeni omejevanja razvoja na posamezne gospodarske panoge, temveč prepoznavanje področij, na katerih je mogoče s povezovanjem obstoječih prednosti, znanja, podjetništva in razvojnih naložb ustvariti največje razvojne učinke. Njena naloga je zagotoviti jasnejšo usmeritev prihodnjih razvojnih prizadevanj, spodbuditi nastajanje novih gospodarskih povezav ter omogočiti učinkovitejše usmerjanje razvojnih instrumentov v dejavnosti z največjim potencialom za dolgoročno konkurenčnost in trajnostno rast.

Obsotelje in Kozjansko ima izrazito raznoliko gospodarsko strukturo, ki združuje industrijsko in obrtno tradicijo, razvito zdraviliško in turistično gospodarstvo, podjetništvo, kmetijstvo, lokalno predelavo ter bogato naravno in kulturno dediščino. Razvojna posebnost območja ni zgolj v prisotnosti posameznih dejavnosti, temveč predvsem v možnosti njihovega medsebojnega povezovanja in ustvarjanja novih vrednostnih verig.

Analitične podlage ORP kažejo, da se gospodarska aktivnost in delovna mesta prostorsko koncentrirajo predvsem v Šentjurju, Rogaški Slatini in Šmarju pri Jelšah, medtem ko ima Podčetrtek izrazito turistično in zaposlitveno funkcijo. V manjših in pretežno podeželskih občinah imajo pomembnejšo vlogo manjša podjetja, obrt, kmetijstvo, gozdarstvo, dopolnilne dejavnosti ter storitve, povezane z lokalnim okoljem.

Podatki hkrati opozarjajo na potrebo po nadaljnji gospodarski preobrazbi. Leta 2025 je bilo na območju evidentiranih 17.397 delovno aktivnih oseb po lokaciji delovnega mesta, medtem ko je na območju živelo 23.884 delovno aktivnih prebivalcev. Razmerje med lokalnimi delovnimi mesti in delovno aktivnim prebivalstvom kaže na pomembno odvisnost od zaposlitvenih možnosti zunaj območja. Povprečne neto

plače so bile v vseh sedmih občinah nižje od slovenskega povprečja, kar dodatno potrjuje potrebo po ustvarjanju kakovostnejših delovnih mest in krepitvi dejavnosti z višjo dodano vrednostjo.

Razvojna specializacija območja mora zato preseči ohranjanje obstoječe gospodarske strukture in spodbujati njeno postopno preobrazbo. Osredotočena mora biti na povečanje produktivnosti, razvoj novih produktov in storitev, prenos znanja, inovativnost, učinkovitejše vključevanje lokalnih virov v gospodarske dejavnosti ter krepitev povezav med podjetji, izobraževalnimi institucijami in razvojnimi organizacijami.

Na podlagi prepoznanih razvojnih značilnosti in potencialov se za obdobje 2028–2034 predlagajo tri medsebojno povezane nosilne usmeritve razvojne specializacije Obsotelja in Kozjanskega.

5.1 Zdraviliški, zdravstveni in trajnostni turizem z visoko dodano vrednostjo

Turizem predstavlja eno najizrazitejših in na nacionalni ravni najbolj prepoznavnih gospodarskih prednosti Obsotelja in Kozjanskega. Območje ima dolgoletno tradicijo zdraviliškega turizma, razvito nastanitveno in turistično infrastrukturo ter prepoznavni turistični središči Rogaško Slatino in Podčetrtek. Njuno ponudbo dopolnjujejo naravna in kulturna dediščina, gastronomija, vinska in kulinarična ponudba, aktivni turizem ter različne oblike doživljajskega in podeželskega turizma.

V letu 2025 je bilo na območju evidentiranih 203.689 prihodov turistov in 664.664 prenočitev, pri čemer sta Rogaška Slatina in Podčetrtek skupaj ustvarila več kot 95 % vseh prenočitev. Takšna koncentracija potrjuje pomen obeh uveljavljenih turističnih središč, hkrati pa opozarja na še neizkoriščene možnosti prostorskega povezovanja turistične ponudbe in širšega vključevanja drugih občin v turistične vrednostne verige.

Primerjalna prednost območja je predvsem v povezovanju zdraviliške in wellness ponudbe z ohranjeno naravo, kulturno krajino, dediščino ter lokalno gastronomijo. To omogoča razvoj celovitih turističnih produktov, usmerjenih v zdravje, dobro počutje, aktivno preživljanje prostega časa, kakovostno bivanje in avtentična doživetja lokalnega okolja.

Prihodnja razvojna specializacija naj zato temelji na prehodu od pretežno destinacijsko in nastanitveno usmerjenega razvoja k povezani ponudbi celotnega območja z višjo dodano vrednostjo. Ključni razvojni potencial predstavljajo oblikovanje večdnevnih in celoletnih turističnih produktov, povezovanje večjih zdraviliških in turističnih ponudnikov z manjšimi lokalnimi ponudniki, vključevanje lokalne hrane, rokodelstva in kulturne dediščine ter razvoj storitev za aktivno in zdravo življenje.

Posebno razvojno priložnost predstavlja povezovanje turizma z znanjem in inovacijami na področjih zdravja, preventive, dobrega počutja, prehrane, trajnostne mobilnosti in digitalnih storitev. Na ta način lahko območje nadgrajuje svojo prepoznavnost iz tradicionalnega zdraviliškega in wellness prostora v širše prepoznano območje kakovostnega, zdravega in trajnostnega življenjskega sloga.

Pomemben del specializacije predstavlja tudi razvoj turistične ponudbe, ki temelji na ohranjanju in odgovorni uporabi naravne ter kulturne dediščine. Kozjanski regijski park, biosferno območje Kozjansko in Obsotelje, gradovi, muzeji, tradicionalna naselja, rokodelske dejavnosti in lokalna kulinarika ponujajo možnosti za oblikovanje specializiranih doživetij z višjo kakovostjo in večjim vključevanjem lokalnega gospodarstva.
Pri tem je pomembno zagotavljati ravnovesje med gospodarskimi učinki turizma, kakovostjo življenja lokalnega prebivalstva in nosilno zmogljivostjo prostora. Razvoj turistične ponudbe mora zato vključevati

trajnostno upravljanje destinacij, učinkovitejšo rabo virov, podaljševanje turistične sezone ter prostorsko in časovno razpršitev turističnih tokov.

Osrednja razvojna usmeritev na tem področju je povečanje dodane vrednosti turistične dejavnosti in širjenje njenih gospodarskih učinkov na celotno območje Obsotelja in Kozjanskega, predvsem s povezovanjem zdraviliških središč, podeželskih območij, lokalnih ponudnikov in drugih gospodarskih dejavnosti.

5.2 Specializirano proizvodno, obrtno in inovativno podjetniško gospodarstvo

Obsotelje in Kozjansko ima pomembno industrijsko in proizvodno tradicijo, ki presega okvir lokalnega gospodarstva in vključuje tudi mednarodno prepoznavna podjetja z lastnim razvojem, specializiranimi proizvodnimi kompetencami ter uveljavljenimi tržnimi povezavami. Poleg steklarstva, predelovalnih dejavnosti in razvejane mreže malih ter srednje velikih podjetij pomemben del gospodarske specializacije območja predstavljajo proizvodnja gozdarske in kmetijske mehanizacije, strojegradnja, kovinskopredelovalna industrija ter gradbeništvo, vključno z razvojem sodobnih in trajnostnih gradbenih rešitev.

Med izrazitejšimi primeri tehnološko usmerjenega proizvodnega gospodarstva izstopata podjetji Tajfun Planina iz Planine pri Sevnici v občini Šentjur in PIŠEK – Vitli KRPAN iz Šmarja pri Jelšah. Podjetji s specializirano proizvodnjo gozdarske in kmetijske mehanizacije, razvojem lastnih izdelkov, tehnološkim znanjem in prisotnostjo na mednarodnih trgih predstavljata konkretna primera gospodarske specializacije z visoko stopnjo proizvodnega znanja. Njuno delovanje potrjuje, da območje ne razpolaga zgolj s tradicionalno industrijsko osnovo, temveč tudi s kompetencami za razvoj, proizvodnjo in trženje tehnološko zahtevnejših izdelkov.

Posebno področje gospodarske specializacije predstavlja tudi gradbeni sektor, ki ima na območju pomembno podjetniško, zaposlitveno in razvojno vlogo. Poleg številnih manjših in srednje velikih gradbenih, obrtnih, instalacijskih in specializiranih izvajalskih podjetij izstopajo gospodarski subjekti, ki izvajajo zahtevnejše gradbene in infrastrukturne projekte ter razvijajo sodobne tehnološke pristope.

Med pomembnejšimi predstavniki gradbenega gospodarstva je podjetje GIC GRADNJE iz Rogaške Slatine, ki poleg izvajanja zahtevnih gradbenih projektov razvija tudi lastne strokovne in tehnološke zmogljivosti na področju gradbeništva, gradbenih materialov in trajnostnih rešitev. Pomemben razvojni korak predstavlja vzpostavitev Mednarodnega centra trajnostne gradnje (MCTG) v Rogaški Slatini, odprtega maja 2026, ki je zasnovan kot demonstracijsko in razvojno okolje za
uvajanje ter preverjanje novih pristopov k nizkoogljični in energetsko učinkoviti gradnji.
Takšni primeri izkazujejo možnosti za nadaljnjo specializacijo območja na področju trajnostnega gradbeništva, krožne uporabe gradbenih materialov, energetske učinkovitosti, digitalizacije gradbenih procesov in razvoja inovativnih rešitev za grajeno okolje. Hkrati gradbeni sektor predstavlja pomembno povezavo med gospodarsko dejavnostjo in prihodnjimi potrebami območja na področju stanovanjske gradnje, obnove stavbnega fonda, infrastrukturnega razvoja in prilagajanja podnebnim spremembam.

Razvojna prednost Obsotelja in Kozjanskega je torej v kombinaciji uveljavljenih proizvodnih podjetij, specializiranih tehnoloških znanj, razvitega gradbenega gospodarstva in podjetniškega podpornega okolja. Prihodnja razvojna usmeritev mora temeljiti predvsem na krepitvi teh kompetenc, povezovanju podjetij z raziskovalnimi in izobraževalnimi institucijami, razvoju novih tehnologij ter vključevanju lokalnih podjetij v regionalne in mednarodne vrednostne verige.

V tem okviru imajo pomembno vlogo tudi podjetniški inkubatorji, razvojni agenciji, območne obrtno-podjetniške zbornice, izobraževalne ustanove in druga podporna okolja. Njihova naloga je spodbujanje

nastajanja novih podjetij, prenosa znanja, tehnološkega razvoja, digitalnega in zelenega prehoda ter povezovanja večjih gospodarskih subjektov z manjšimi dobavitelji in specializiranimi podjetji.

Ugotovitve študije Identifikacija komplementarnih aktivnosti podjetij izven SRIP v Savinjski razvojni regiji (2026) dodatno potrjujejo pomen razvojnega povezovanja na področjih pametne proizvodnje, naprednih materialov, industrijske avtomatizacije, okoljskih tehnologij in krožnega gospodarstva. Za Obsotelje in Kozjansko je posebej pomembna možnost povezovanja obstoječih proizvodnih in gradbenih kompetenc s temi širšimi regionalnimi usmeritvami, pri čemer je treba nadaljnje razvojne pobude oblikovati na podlagi konkretnih potreb in zmogljivosti podjetij.

Razvojna specializacija na področju proizvodnega, obrtnega in gradbenega gospodarstva je zato usmerjena v krepitev tehnološko naprednega, izvozno konkurenčnega in trajnostno naravnanega gospodarstva, ki temelji na obstoječem industrijskem znanju, inovacijah, produktivnosti ter ustvarjanju kakovostnih delovnih mest z višjo dodano vrednostjo. Poseben razvojni potencial imajo strojegradnja in gozdarska mehanizacija, specializirana proizvodnja, steklarstvo, napredne gradbene tehnologije in trajnostna gradnja.

5.3 Trajnostno gospodarjenje z naravnimi viri, lokalne prehranske verige in biogospodarstvo

Tretje področje razvojne specializacije izhaja iz značilnih naravnih, prostorskih in podeželskih potencialov Obsotelja in Kozjanskega. Območje zaznamujejo ohranjena kulturna krajina, obsežni gozdovi, kmetijske površine, travniški sadovnjaki, vinogradi, naravovarstveno pomembna območja ter dolgoletna tradicija kmetijstva, sadjarstva, vinogradništva, čebelarstva in lokalne predelave.

Približno 20,1 % površine območja je vključene v omrežje Natura 2000, pomemben del naravnih in krajinskih vrednot pa je povezan s Kozjanskim regijskim parkom in biosfernim območjem Kozjansko in Obsotelje, vključenim v Unescov program Človek in biosfera (MAB). Takšna prostorska in naravovarstvena struktura predstavlja pomembno razvojno posebnost območja, ki zahteva usklajevanje gospodarske dejavnosti, ohranjanja narave in trajnostnega upravljanja prostora.

Razvojna specializacija na tem področju temelji na prehodu od pretežno primarne rabe naravnih virov k njihovemu trajnostnemu upravljanju, predelavi in ustvarjanju višje lokalne dodane vrednosti. Pri tem ima pomembno vlogo razvoj lokalnih prehranskih verig, krepitev predelovalnih dejavnosti, izboljševanje tržnega položaja lokalnih proizvodov ter povezovanje kmetijstva z gostinstvom, turizmom, javnimi ustanovami in drugimi gospodarskimi dejavnostmi.

Poseben potencial predstavljajo razvoj kakovostnih lokalnih prehranskih proizvodov, trajnostnega in ekološkega kmetovanja, dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, inovativnih oblik predelave ter skupnih pristopov k trženju in distribuciji. Povezovanje lokalnih proizvajalcev, predelovalcev, gostinskih ponudnikov in javnih zavodov lahko prispeva k oblikovanju stabilnejših lokalnih vrednostnih verig ter večji gospodarski odpornosti podeželskega prostora.

Pomembna razvojna priložnost je tudi povezovanje tradicionalnih znanj s sodobnimi tehnološkimi in organizacijskimi rešitvami. Digitalizacija kmetijske proizvodnje, učinkovitejša raba vode in energije, prilagajanje podnebnim spremembam, krožna uporaba stranskih proizvodov in zmanjševanje izgub v prehranskih verigah omogočajo postopno krepitev trajnostnega biogospodarstva.

Biogospodarstvo je pri tem razumljeno kot razvojna priložnost, ki povezuje trajnostno rabo bioloških virov, kmetijstvo, gozdarstvo, predelovalne dejavnosti in inovativne produkte. Ne gre za že vzpostavljeno celovito gospodarsko specializacijo območja, temveč za področje, na katerem je mogoče obstoječe lokalne vire in znanja nadgraditi v nove poslovne modele ter razvojna partnerstva.

Poleg gospodarskih učinkov ima takšna usmeritev pomembno prostorsko in okoljsko razsežnost. Ohranjanje aktivne kmetijske rabe, tradicionalnih sadovnjakov, vinogradov in drugih značilnih elementov kulturne krajine prispeva k preprečevanju zaraščanja, ohranjanju biotske raznovrstnosti ter dolgoročni privlačnosti podeželskega prostora za življenje, delo in obiskovanje.

Osrednja razvojna usmeritev je povečanje gospodarske vrednosti trajnostno upravljanih lokalnih virov, ob hkratnem ohranjanju naravnih vrednot, kulturne krajine in vitalnosti podeželskih skupnosti.

5.4 Povezovanje specializacij in razvoj novih vrednostnih verig

Pomembna značilnost razvojne specializacije Obsotelja in Kozjanskega je medsebojna povezanost treh nosilnih usmeritev: zdraviliškega, zdravstvenega in trajnostnega turizma, specializiranega proizvodnega, obrtnega in gradbenega gospodarstva ter trajnostnega gospodarjenja z naravnimi viri, lokalnih prehranskih verig in biogospodarstva. Njihov razvojni potencial ne temelji zgolj na krepitvi posameznih gospodarskih dejavnosti, temveč predvsem na povezovanju obstoječih kompetenc, prenosu znanja, tehnološkem in digitalnem razvoju ter oblikovanju novih produktov, storitev in gospodarskih vrednostnih verig.

Povezovanje zdraviliškega in trajnostnega turizma z lokalno prehransko proizvodnjo, gastronomijo, kulturno dediščino, rokodelstvom in drugimi storitvenimi dejavnostmi omogoča razvoj celovitejših turističnih produktov z višjo dodano vrednostjo. Poseben potencial predstavlja povezovanje uveljavljenih turističnih središč Rogaške Slatine in Podčetrtka z manjšimi ponudniki ter podeželskim zaledjem, s čimer se lahko gospodarski učinki turizma prostorsko razširijo na celotno območje. Dodatne razvojne možnosti se odpirajo na presečišču turizma, zdravja, preventive, dobrega počutja, kakovostne lokalne prehrane in trajnostnega življenjskega sloga. Pri tem postajajo vse pomembnejši tudi digitalno podprti turistični produkti, pametno upravljanje destinacij, sodobni promocijski pristopi, spletna prodaja, rezervacijski sistemi ter uporaba podatkov za prilagajanje ponudbe in izboljšanje uporabniške izkušnje.

Pomembne možnosti za medsektorsko povezovanje izhajajo tudi iz razvite industrijske, proizvodne in gradbene dejavnosti. Specializirane kompetence na področju strojegradnje, gozdarske in kmetijske mehanizacije, kovinskopredelovalne industrije, steklarstva ter gradbeništva predstavljajo pomembno podlago za tehnološko, inovacijsko in digitalno nadgradnjo gospodarstva. Uveljavljena podjetja, kot sta Tajfun in Krpan, izkazujejo možnosti razvoja tehnološko zahtevnejših izdelkov in povezovanja proizvodnih znanj z avtomatizacijo, robotizacijo, digitalizacijo ter sodobnimi rešitvami za učinkovitejše in trajnostno gospodarjenje z naravnimi viri. Na področju gradbeništva pa obstoječe gospodarske kompetence, vključno z dejavnostjo podjetja GIC GRADNJE in razvojem Mednarodnega centra trajnostne gradnje v Rogaški Slatini, odpirajo možnosti za razvoj energetsko učinkovite gradnje, novih materialov, krožnih pristopov ter inovativnih rešitev za grajeno okolje.

Prav povezovanje proizvodnega gospodarstva z naravnimi viri, gozdarstvom, kmetijstvom in okoljskimi tehnologijami predstavlja eno pomembnejših razvojnih priložnosti območja. Razvoj sodobne gozdarske in kmetijske mehanizacije, trajnostnih gradbenih rešitev ter učinkovitejših proizvodnih procesov lahko prispeva k oblikovanju novih gospodarskih povezav med industrijo, primarnimi dejavnostmi in storitvenim sektorjem. Ob tem se odpirajo možnosti za sodelovanje lokalnih podjetij z raziskovalnimi in izobraževalnimi institucijami ter njihovo vključevanje v regionalne in mednarodne inovacijske verige.

Povezovanje kmetijstva, lokalne predelave in biogospodarstva lahko dodatno prispeva k razvoju inovativnih proizvodov, učinkovitejši rabi lokalnih virov in večji dodani vrednosti primarnih dejavnosti. Poseben potencial imajo kratke prehranske verige, skupni pristopi k predelavi in trženju, oskrba

turističnih ponudnikov in javnih ustanov z lokalnimi proizvodi ter razvoj krožnih poslovnih modelov. Pri tem postajajo vse pomembnejša tudi digitalna orodja za načrtovanje pridelave, sledljivost proizvodov, povezovanje ponudnikov in kupcev, učinkovitejšo logistiko ter razvoj novih prodajnih poti. Takšna povezovanja lahko prispevajo tudi k ohranjanju kmetijske dejavnosti, kulturne krajine in gospodarske vitalnosti podeželskih območij.

Digitalizacija in digitalna preobrazba predstavljata enega ključnih horizontalnih dejavnikov razvoja vseh treh razvojnih specializacij**.** Njuna vloga ni omejena le na tehnološko posodobitev posameznih dejavnosti, temveč vključuje tudi izboljševanje produktivnosti, razvoj novih poslovnih modelov, učinkovitejše upravljanje virov, večjo dostopnost storitev ter krepitev povezovanja med deležniki. Na področju turizma se digitalizacija kaže v pametnem upravljanju destinacij, personalizaciji ponudbe in sodobnih promocijskih ter prodajnih kanalih; v proizvodnem in gradbenem gospodarstvu v avtomatizaciji, uporabi podatkov, digitalnem načrtovanju in uvajanju naprednih proizvodnih procesov; v kmetijstvu, predelavi in biogospodarstvu pa v sledljivosti, preciznem upravljanju, digitalni logistiki ter krajših in učinkovitejših dobavnih verigah. Digitalna preobrazba tako podpira razvoj inovativnih vrednostnih verig ter pomembno prispeva k večji konkurenčnosti in odpornosti območja.

Znanje, inovativnost, digitalizacija, tehnološki razvoj, zeleni prehod in podjetniško povezovanje predstavljajo skupne horizontalne dejavnike vseh treh razvojnih specializacij. Njihova vloga je v povečanju produktivnosti in dodane vrednosti, razvoju novih poslovnih modelov, izboljševanju konkurenčnosti ter ustvarjanju kakovostnih delovnih mest. Pri tem je pomembno predvsem spodbujanje sodelovanja med večjimi, razvojno uveljavljenimi podjetji ter mikro, malimi in srednje velikimi podjetji, ki se lahko kot specializirani dobavitelji, izvajalci storitev ali razvojni partnerji vključujejo v širše gospodarske vrednostne verige. Pomemben del tega procesa je tudi krepitev digitalnih kompetenc prebivalstva, zaposlenih in podjetij ter dostopnost ustrezne digitalne infrastrukture, saj brez tega digitalne preobrazbe posameznih dejavnosti ni mogoče učinkovito uresničevati.

Posebno razvojno prednost predstavlja tudi obmejna lega Obsotelja in Kozjanskega ter njegova vpetost v čezmejni gospodarski in družbeni prostor. Obstoječe povezave z Republiko Hrvaško omogočajo nadaljnji razvoj skupnih turističnih produktov, gospodarskega sodelovanja, projektov na področju varstva okolja, upravljanja naravnih virov, trajnostne mobilnosti, digitalnih rešitev ter izboljševanja dostopnosti storitev. Čezmejno sodelovanje tako predstavlja pomemben instrument krepitve konkurenčnosti in povezovanja razvojnih specializacij ter omogoča vključevanje območja v širše mednarodne razvojne tokove.

Za učinkovito uresničevanje navedenih usmeritev bo ključno sodelovanje razvojnih deležnikov vseh treh sektorjev. Gospodarski subjekti predstavljajo osrednje nosilce gospodarske preobrazbe, inovacij in razvoja novih produktov, javni sektor zagotavlja ustrezno razvojno okolje, infrastrukturne in institucionalne pogoje, nevladni sektor pa prispeva pomembna znanja, lokalne pobude ter povezovanje skupnosti. Pri tem imajo razvojni agenciji, podjetniški inkubatorji, obrtno-podjetniške zbornice, izobraževalne in raziskovalne institucije, turistične organizacije ter lokalne akcijske skupine pomembno povezovalno in podporno vlogo.

Slika 3: Horizontalni razvojni dejavniki vseh treh nosilnih specializacij.

5.5 Umestitev razvojne specializacije v širši regionalni okvir

Predlagana razvojna specializacija Obsotelja in Kozjanskega se umešča v širši razvojni okvir Savinjske regije ter izhaja iz usmeritev Strategije regionalnega razvoja Slovenije 2026–2050, Strategije razvoja Slovenije 2030 in Slovenske strategije trajnostne pametne specializacije (S5).

Pri tem je pomembno razlikovanje med regionalno razvojno specializacijo, ki odraža širše gospodarske in inovacijske primerjalne prednosti Savinjske regije, ter območno specializacijo Obsotelja in Kozjanskega, ki izhaja iz njegovih specifičnih razvojnih kompetenc, naravnih danosti in gospodarske strukture.

Savinjska regija razpolaga z močno industrijsko in tehnološko osnovo, medtem ko Obsotelje in Kozjansko k njeni razvojni raznolikosti prispeva predvsem z razvito zdraviliško in turistično dejavnostjo, specializiranimi proizvodnimi in obrtnimi kompetencami ter potencialom trajnostne rabe naravnih virov in razvoja lokalnih prehranskih verig.

Študija identifikacije komplementarnih aktivnosti podjetij na področjih S5 iz leta 2026 predstavlja pomembno strokovno podlago za nadaljnje povezovanje gospodarskih subjektov na regionalni ravni. Njene ugotovitve nakazujejo možnosti povezovanja industrijskih, tehnoloških, okoljskih in storitvenih dejavnosti, vendar je treba posamezne potenciale na ravni Obsotelja in Kozjanskega dodatno preverjati z vidika konkretnih podjetij, razpoložljivih kompetenc in njihovih razvojnih načrtov.

Predlagana področja specializacije so neposredno povezana predvsem s prednostnim področjem Konkurenčne regije, hkrati pa prispevajo k ciljem področij Povezane regije, Odporne regije in Upravljanje. Njihovo uspešno uresničevanje bo namreč odvisno tudi od kakovosti prometnih in digitalnih povezav, razpoložljivosti ustreznih kadrov, dostopnosti javnih storitev, kakovosti življenjskega okolja ter učinkovitosti razvojnega upravljanja.

Takšna umestitev omogoča, da se Obsotelje in Kozjansko v prihodnjem programskem obdobju razvojno krepi na podlagi lastnih prednosti, hkrati pa se aktivneje vključuje v regionalne inovacijske, gospodarske in raziskovalne povezave.

6. OPREDELITEV KLJUČNIH PODROČIJ ZA RAZVOJ SUBREGIJE Z OPREDELJENIMI PRIORITETAMI V SKLADU S TEMATSKIMI PODROČJI RESRR26–50

Razvojne prioritete Obsotelja in Kozjanskega za obdobje 2028–2034 izhajajo iz analize razvojnega položaja območja, prepoznanih razvojnih potreb, izzivov in potencialov ter opredeljene razvojne specializacije subregije. Njihova vsebinska zasnova temelji na štirih prednostnih področjih Strategije regionalnega razvoja Slovenije 2026–2050 (ReSRR26–50): Povezane regije, Konkurenčne regije, Odporne regije in Upravljanje, ki so na ravni Obsotelja in Kozjanskega konkretizirana s štirimi strateškimi in osmimi razvojnimi cilji.

Strateški cilji določajo temeljne razvojne usmeritve subregije, razvojni cilji opredeljujejo pričakovane razvojne spremembe, posamezni vsebinski sklopi pa določajo prednostna področja ukrepanja in predstavljajo podlago za oblikovanje konkretnih razvojnih ukrepov ter projektov. Takšna zasnova zagotavlja vsebinsko povezanost med ugotovljenimi razvojnimi potrebami, strateškimi usmeritvami in načrtovanimi aktivnostmi. Napredek pri njihovem uresničevanju bo spremljan s sistemom razvojnih kazalnikov, opredeljenim v poglavju 7, ki omogoča presojo doseganja zastavljenih ciljev in prispevka izvedenih ukrepov k dolgoročni razvojni preobrazbi območja.

Opredelitev razvojnih prioritet temelji na celostnem, partnerskem in teritorialno prilagojenem pristopu, ki upošteva raznolikost območja, razvojne razlike med posameznimi občinami ter funkcionalno povezanost lokalnih središč s podeželskim zaledjem. Razvojni izzivi in potrebe namreč niso enakomerno razporejeni. Večja gospodarska in zaposlitvena središča se soočajo predvsem s potrebami po tehnološki in inovacijski preobrazbi gospodarstva, zagotavljanju ustrezno usposobljenih kadrov, ustvarjanju kakovostnih delovnih mest ter razvoju podporne infrastrukture. Na redkeje poseljenih, podeželskih in obmejnih območjih pa so izrazitejši izzivi prometne in storitvene dostopnosti, demografskih sprememb, stanovanjskih možnosti ter ohranjanja gospodarske in družbene vitalnosti lokalnih skupnosti.

Pri oblikovanju vsebinskih sklopov je zato izhodiščno načelo, da morajo razvojni ukrepi in naložbe hkrati prispevati h krepitvi konkurenčnosti območja, izboljševanju kakovosti življenja prebivalcev in zmanjševanju notranjih razvojnih razlik. Poseben poudarek je namenjen povezovanju razvojnih potencialov posameznih občin, učinkovitejši uporabi razpoložljivih infrastrukturnih, strokovnih in finančnih zmogljivosti ter pripravi skupnih razvojnih projektov, katerih učinki presegajo meje posameznih lokalnih skupnosti.

Pomembno vsebinsko izhodišče predstavlja tudi opredeljena razvojna specializacija Obsotelja in Kozjanskega, ki temelji na treh medsebojno povezanih usmeritvah: zdraviliškem, zdravstvenem in trajnostnem turizmu z visoko dodano vrednostjo; specializiranem proizvodnem, obrtnem in inovativnem podjetniškem gospodarstvu ter trajnostnem gospodarjenju z naravnimi viri, razvoju lokalnih prehranskih verig in biogospodarstva. Navedene usmeritve odražajo obstoječe primerjalne prednosti in razvojne potenciale subregije ter predstavljajo pomembno gospodarsko podlago za ustvarjanje višje dodane vrednosti, krepitev inovativnosti in razvoj kakovostnih delovnih mest. Štiri prednostna področja ReSRR26–50 pri tem zagotavljajo širši okvir za ustvarjanje ustreznih infrastrukturnih, gospodarskih, družbenih, okoljskih in institucionalnih pogojev za njihovo uresničevanje.

Razvojne prioritete in pripadajoči vsebinski sklopi so medsebojno povezani in se dopolnjujejo. Izboljšanje prometne in digitalne povezanosti krepi dostopnost delovnih mest, javnih storitev in gospodarskih priložnosti; tehnološka in podjetniška preobrazba prispeva k višji produktivnosti in kakovosti zaposlitve; prilagajanje demografskim in podnebnim spremembam zagotavlja dolgoročno odpornost in privlačnost območja za življenje; učinkovito razvojno upravljanje pa omogoča usklajeno načrtovanje, povezovanje razvojnih partnerjev ter smotrno uporabo razpoložljivih finančnih in drugih virov.

Tako oblikovan razvojni okvir omogoča usmerjeno in celovito obravnavo ključnih razvojnih izzivov Obsotelja in Kozjanskega, pri čemer povezuje krepitev njegovih gospodarskih prednosti z zagotavljanjem enakovrednejših razvojnih možnosti na celotnem območju. Hkrati predstavlja podlago za pripravo vsebinsko povezanih in izvedljivih razvojnih projektov, usklajenih s strateškimi cilji Savinjske razvojne regije ter nacionalnimi usmeritvami skladnega regionalnega razvoja.

6.1 Prednostno področje 1: POVEZANA SUBREGIJA

Strateški cilj 1: Povezano, dostopno in funkcionalno Obsotelje in Kozjansko

Povezanost območja predstavlja enega temeljnih pogojev za njegov dolgoročni gospodarski, družbeni in prostorski razvoj. Zaradi razpršene poselitve, razmeroma nizke gostote prebivalstva, razlik v dostopnosti posameznih lokalnih središč ter oddaljenosti nekaterih naselij od pomembnejših zaposlitvenih in storitvenih območij je zagotavljanje ustrezne prometne, komunalne in digitalne infrastrukture posebnega razvojnega pomena.

Obsotelje in Kozjansko je funkcionalno povezano z večjimi regionalnimi središči, predvsem s Celjem, ter s širšim slovenskim in čezmejnim prostorom. Kljub temu dostopnost ni enakovredna za vse prebivalce. Pomembne razlike obstajajo med naselji ob glavnih prometnih povezavah in bolj oddaljenimi podeželskimi območji, kjer so možnosti uporabe javnega potniškega prometa omejene, prebivalstvo pa je izraziteje odvisno od osebnega avtomobila.

Posebna razvojna prednost območja je obstoječa železniška povezava, ki povezuje več pomembnejših lokalnih središč in turističnih destinacij, ter postopno razvijajoče se regionalno kolesarsko omrežje. Njuno povezovanje z avtobusnim prometom, lokalnimi prometnimi sistemi in drugimi oblikami trajnostne mobilnosti predstavlja priložnost za oblikovanje bolj funkcionalnega in dostopnega prometnega sistema.

Prednostno področje Povezana subregija je usmerjeno v izboljšanje prometne in funkcionalne povezanosti območja, krepitev policentričnega razvoja ter zagotavljanje kar najboljšega dostopa do osnovne infrastrukture in javnih storitev.

Vsebinski sklop 1.1: Izboljšanje prometne dostopnosti in trajnostne mobilnosti

Vsebinski sklop je usmerjen v izboljšanje prometne povezanosti Obsotelja in Kozjanskega z regionalnimi, nacionalnimi in čezmejnimi prometnimi omrežji ter krepitev povezav med posameznimi občinami in lokalnimi središči.

Posebnega pomena so izboljšanje cestne dostopnosti in navezave na avtocestno omrežje, posodobitev železniških povezav ter razvoj dostopnega in učinkovitega javnega potniškega prometa. Razvojne aktivnosti morajo biti usmerjene tudi v odpravljanje infrastrukturnih ozkih grl, izboljšanje prometne varnosti in zagotavljanje ustreznih povezav za gospodarske dejavnosti, dnevne migracije ter dostop do javnih storitev.

Pomembno razvojno priložnost predstavlja oblikovanje celovitega sistema trajnostne mobilnosti, ki povezuje železniški in avtobusni promet, kolesarsko infrastrukturo, peš povezave ter prilagodljive oblike prevozov. Zaradi razpršene poselitve bo posebna pozornost namenjena rešitvam mobilnosti zadnjega kilometra, prevozom na zahtevo in povezovanju manjših naselij z večjimi storitvenimi ter zaposlitvenimi središči.

Razvoj trajnostne mobilnosti bo imel pomembne učinke tudi na turizem, saj lahko izboljša dostopnost turističnih destinacij brez uporabe osebnega avtomobila ter prispeva k povezovanju zdraviliških središč in podeželskega zaledja.

Vsebinski sklop 1.2: Krepitev policentričnega razvoja in funkcionalne povezanosti lokalnih središč

Obsotelje in Kozjansko temelji na mreži večjih in manjših lokalnih središč, ki opravljajo različne gospodarske, zaposlitvene, upravne, izobraževalne in storitvene funkcije. Prihodnji razvoj mora zagotavljati njihovo medsebojno dopolnjevanje ter učinkovito povezanost s podeželskim zaledjem.

Prednostno bo spodbujano usklajeno prostorsko in infrastrukturno načrtovanje, ki omogoča racionalno umeščanje javnih storitev, gospodarskih dejavnosti, stanovanjskih območij in prometnih povezav. Pri tem je pomembno preprečevanje nadaljnjega povečevanja razlik v dostopnosti in razvojnih možnostih med osrednjimi ter bolj oddaljenimi deli območja.

Policentrični razvoj bo temeljil na krepitvi obstoječih lokalnih središč in njihovih funkcij, pri čemer bodo posamezne občine ohranjale svoje razvojne posebnosti, hkrati pa sodelovale pri zagotavljanju storitev in infrastrukture, ki imajo širši območni pomen.

Vsebinski sklop 1.3: Zagotavljanje dostopne, kakovostne in sodobne infrastrukture ter javnih storitev

V ospredju vsebinskega sklopa sta ohranjanje in izboljševanje dostopnosti javnih storitev ter zagotavljanje ustrezne osnovne infrastrukture na celotnem območju.

Razvoj bo usmerjen v posodabljanje komunalne, vodovodne, okoljske, energetske in digitalne infrastrukture ter izboljševanje pogojev za učinkovito izvajanje zdravstvenih, izobraževalnih, socialnih, kulturnih in drugih javnih storitev.

Posebna pozornost bo namenjena območjem, kjer razpršena poselitev, oddaljenost od večjih središč ali demografske spremembe otežujejo zagotavljanje storitev po tradicionalnih organizacijskih modelih. Spodbujane bodo prilagodljive, skupne in digitalno podprte rešitve, pri čemer digitalizacija ne sme nadomestiti nujno potrebne fizične dostopnosti storitev.

Pričakovani razvojni učinki prednostnega področja so izboljšana prometna in funkcionalna povezanost območja, učinkovitejše povezovanje lokalnih središč, večja dostopnost javnih storitev, zmanjševanje prostorskih razlik ter izboljšanje pogojev za gospodarski razvoj in kakovost življenja prebivalcev.

6.2 Prednostno področje 2: KONKURENČNA SUBREGIJA

Strateški cilj 2: Konkurenčno, podjetno in inovativno Obsotelje in Kozjansko

Povečanje gospodarske konkurenčnosti, produktivnosti in dodane vrednosti predstavlja osrednji razvojni izziv Obsotelja in Kozjanskega v obdobju 2028–2034. Čeprav ima območje raznoliko gospodarsko strukturo, uveljavljena proizvodna podjetja, razvite turistične destinacije in pomembno obrtno ter podjetniško tradicijo, se še vedno sooča z nižjimi povprečnimi plačami od slovenskega povprečja, pomanjkanjem posameznih poklicnih profilov in nezadostnim številom kakovostnih delovnih mest glede na število delovno aktivnih prebivalcev.

Razvojna usmeritev zato ne temelji zgolj na povečevanju obsega gospodarskih dejavnosti, temveč predvsem na njihovi tehnološki, organizacijski in tržni nadgradnji. Ključnega pomena bodo krepitev

inovacijskih zmogljivosti podjetij, prenos znanja, digitalizacija, učinkovitejša raba virov, razvoj novih produktov in storitev ter povezovanje podjetij v širše vrednostne verige.

Prednostno področje Konkurenčne regije je neposredno povezano z opredeljeno razvojno specializacijo Obsotelja in Kozjanskega. Poseben poudarek bo namenjen panogam in dejavnostim, na katerih ima območje že razvite primerjalne prednosti, hkrati pa izkazujejo potencial za ustvarjanje višje dodane vrednosti in kakovostnih delovnih mest.

Vsebinski sklop 2.1: Tehnološka in inovacijska preobrazba gospodarstva ter dvig dodane vrednosti

Vsebinski sklop je usmerjen v krepitev konkurenčnosti obstoječih podjetij ter spodbujanje tehnološke, digitalne in zelene preobrazbe proizvodnega, obrtnega in storitvenega gospodarstva.

Posebno pozornost je treba nameniti specializiranim industrijskim in proizvodnim kompetencam območja, predvsem na področjih strojegradnje, gozdarske in kmetijske mehanizacije, kovinskopredelovalne industrije, steklarstva ter gradbeništva.

Uveljavljena podjetja, med katerimi izstopata Tajfun in Krpan, predstavljajo pomembno osnovo za razvoj tehnološko zahtevnejših proizvodov, avtomatizacijo proizvodnih procesov, digitalizacijo in povezovanje z raziskovalno-razvojnimi institucijami. Podobno gradbeni sektor, vključno s podjetjem GIC GRADNJE in razvojnimi zmogljivostmi na področju trajnostne gradnje, omogoča krepitev inovacij na področju sodobnih gradbenih tehnologij, energetske učinkovitosti, novih materialov in krožnih rešitev.

Razvoj bo usmerjen v podporo podjetniškim naložbam, razvoju novih tehnologij, raziskovalno-razvojnemu sodelovanju ter vključevanju lokalnih podjetij v regionalne, nacionalne in mednarodne inovacijske ter gospodarske verige.

Pomemben poudarek bo namenjen tudi povezovanju večjih gospodarskih subjektov z mikro, malimi in srednje velikimi podjetji, ki lahko kot specializirani dobavitelji, izvajalci storitev ali razvojni partnerji prispevajo k povečanju gospodarske aktivnosti celotnega območja.

Vsebinski sklop 2.2: Krepitev podjetništva, investicijskega okolja in podpornih storitev

Konkurenčnost območja je neposredno povezana s kakovostjo podjetniškega okolja, razpoložljivostjo ustrezne infrastrukture in dostopom do strokovne podpore.

Prednostno bo spodbujano nadaljnje razvijanje podjetniških inkubatorjev, podpornih institucij in storitev za podjetništvo, predvsem z vidika ustanavljanja novih podjetij, razvoja inovativnih poslovnih modelov, internacionalizacije ter prenosa znanja in tehnologij.

Pomembno bo tudi usklajeno načrtovanje gospodarske infrastrukture in zagotavljanje ustreznih pogojev za nove investicije, širitev obstoječih podjetij ter umeščanje dejavnosti z višjo dodano vrednostjo.

Pri tem je treba posebno pozornost nameniti manjšim podjetjem, obrtnikom in potencialnim podjetnikom, ki se zaradi omejenih kadrovskih in finančnih zmogljivosti težje vključujejo v zahtevnejše razvojne programe.

Vsebinski sklop 2.3: Razvoj turizma z višjo dodano vrednostjo in krepitev povezanih gospodarskih dejavnosti

Turizem predstavlja eno najpomembnejših gospodarskih specializacij Obsotelja in Kozjanskega. Prihodnji razvoj bo usmerjen predvsem v povečanje njegove dodane vrednosti, kakovosti ponudbe in gospodarskih učinkov na širše območje.

Poseben poudarek bo namenjen povezovanju uveljavljenih zdravilišk in turističnih središč Rogaške Slatine in Podčetrtka z lokalnimi ponudniki, kulturno in naravno dediščino, gastronomijo, podeželskim turizmom ter aktivnimi in doživljajskimi produkti.

Razvojne aktivnosti bodo usmerjene v podaljševanje turistične sezone in povprečne dobe bivanja, oblikovanje celovitih turističnih produktov, digitalizacijo ponudbe ter krepitev trajnostnega upravljanja turističnih destinacij.

Pomembno razvojno priložnost predstavljajo tudi storitve, povezane z zdravjem, preventivo, dobrim počutjem, kakovostnim življenjskim slogom in lokalno prehrano.

Cilj je okrepiti multiplikativne učinke turizma ter omogočiti, da se večji delež ustvarjene gospodarske vrednosti prenaša tudi na manjša podjetja, kmetije, ponudnike lokalnih storitev in podeželsko zaledje.

Vsebinski sklop 2.4: Razvoj znanja, kompetenc in kadrov za gospodarsko preobrazbo

Uspešna gospodarska preobrazba območja bo odvisna od razpoložljivosti ustrezno usposobljenih kadrov in sposobnosti prilagajanja znanj potrebam sodobnega gospodarstva.

Prednostno bo spodbujano povezovanje gospodarstva, izobraževalnih ustanov, razvojnih institucij in drugih podpornih organizacij pri oblikovanju programov izobraževanja, usposabljanja in vseživljenjskega učenja.

Posebno pozornost bo treba nameniti tehničnim in digitalnim kompetencam, poklicem s področja proizvodnje in gradbeništva, gostinstva in turizma, zdravstva in socialnega varstva ter drugim deficitarnim poklicnim profilom.

Pomemben cilj je ustvarjanje pogojev za zaposlovanje in vračanje mladih, večjo privlačnost lokalnega trga dela ter boljše povezovanje izobraževalnih programov z dejanskimi potrebami delodajalcev.

Pri tem bosta pomembno vlogo imela Šolski center Šentjur in Šolski center Rogaška Slatina ter druge izobraževalne ustanove in organizacije za izobraževanje odraslih.

Pričakovani razvojni učinki prednostnega področja so povečanje produktivnosti in dodane vrednosti gospodarstva, ustvarjanje kakovostnih delovnih mest, krepitev inovacijskih in podjetniških zmogljivosti, izboljšanje položaja lokalnih podjetij na širših trgih ter zmanjševanje odvisnosti prebivalstva od zaposlovanja zunaj območja.

6.3 Prednostno področje 3: ODPORNA SUBREGIJA

Strateški cilj 3: Zeleno, odporno in kakovostno življenjsko okolje Obsotelja in Kozjanskega

Krepitev odpornosti Obsotelja in Kozjanskega predstavlja pomemben pogoj za dolgoročno ohranjanje poseljenosti, gospodarske stabilnosti, kakovosti življenjskega okolja ter trajnostne rabe naravnih virov. Območje se sooča z več medsebojno povezanimi razvojnimi izzivi, med katerimi izstopajo staranje prebivalstva, razlike v dostopnosti storitev, podnebne spremembe, naravne nesreče, prostorske omejitve ter potrebe po večji prehranski in energetski samooskrbi.

Posebnost območja je velik delež podeželskega prostora, ohranjene naravne in kulturne krajine ter naravovarstveno pomembnih območij. Ti predstavljajo pomemben razvojni kapital, hkrati pa zahtevajo odgovorno upravljanje, prilagajanje rabe prostora podnebnim spremembam in usklajevanje gospodarskih dejavnosti z varovanjem okolja.

Pomemben razvojni izziv predstavlja tudi demografska struktura prebivalstva. Naraščanje deleža starejših, različne demografske dinamike občin in omejene možnosti za zagotavljanje posameznih storitev na redkeje poseljenih območjih povečujejo potrebo po prilagodljivih oblikah zdravstvene in socialne oskrbe, ustreznih stanovanjskih možnostih ter ukrepih za ohranjanje mladih in družin.

Prednostno področje Odporne subregije zato združuje razvojne ukrepe, namenjene podnebni in okoljski odpornosti, varnosti prebivalstva, lokalni samooskrbi ter izboljševanju kakovosti življenja in ohranjanju vitalnosti lokalnih skupnosti.

Vsebinski sklop 3.1: Prilagajanje podnebnim spremembam ter krepitev varnosti in odpornosti na naravne nesreče

Prihodnji razvoj območja mora upoštevati naraščajoča podnebna in okoljska tveganja, predvsem poplave, erozijo, zemeljske plazove, sušo, vročinske obremenitve ter druge ekstremne vremenske pojave.

Posebna pozornost bo namenjena celovitemu upravljanju voda, izboljševanju poplavne varnosti, ohranjanju naravnih zadrževalnih sposobnosti prostora ter izvajanju ukrepov za zmanjševanje ranljivosti naselij, gospodarskih območij in kritične infrastrukture.

Pomembno bo tudi vključevanje podnebnih tveganj v prostorsko in investicijsko načrtovanje ter spodbujanje sonaravnih rešitev, ki poleg zmanjševanja tveganj prispevajo k ohranjanju biotske raznovrstnosti in kakovosti okolja.

Krepitev odpornosti bo obsegala tudi izboljševanje pripravljenosti in zmogljivosti sistema zaščite, reševanja in pomoči. Prednostnega pomena bodo posodabljanje opreme in infrastrukture, usposabljanje sodelujočih služb, izboljševanje medinstitucionalnega sodelovanja ter krepitev čezmejnega povezovanja pri obvladovanju naravnih in drugih nesreč.

Vsebinski sklop 3.2: Trajnostno upravljanje naravnih virov, krožno gospodarstvo in samooskrba

Obsotelje in Kozjansko ima pomembne razvojne potenciale na področju kmetijstva, gozdarstva, lokalne predelave, prehranske samooskrbe in trajnostnega upravljanja naravnih virov. Razvojne aktivnosti bodo usmerjene v krepitev lokalnih prehranskih verig, spodbujanje trajnostnega kmetovanja, razvoj predelovalnih dejavnosti ter povezovanje lokalnih pridelovalcev in predelovalcev s turističnimi ponudniki, javnimi zavodi in drugimi odjemalci.

Pomembna usmeritev je razvoj celovitih lokalnih vrednostnih verig, ki povezujejo pridelavo, predelavo, skladiščenje, distribucijo in trženje. S tem se lahko poveča dodana vrednost lokalnih proizvodov, izboljša stabilnost oskrbe in okrepijo gospodarske možnosti podeželskega prostora. Prednostno bodo obravnavani tudi ukrepi za učinkovito rabo energije in vode, povečanje deleža obnovljivih virov energije, razvoj lokalnih energetskih skupnosti ter uvajanje krožnih poslovnih modelov v gospodarstvu in javnem sektorju.

Pri upravljanju naravnih virov bo pomembno ohranjanje kulturne krajine, biotske raznovrstnosti, visokodebelnih sadovnjakov, travniških površin ter drugih značilnih elementov prostora. Pri tem imajo pomembno vlogo Kozjanski regijski park, kmetijska gospodarstva, lokalne skupnosti in drugi deležniki, ki sodelujejo pri varovanju ter trajnostni rabi naravnih vrednot.

Vsebinski sklop 3.3: Demografska odpornost, dostopna stanovanja in kakovostno življenjsko okolje

Demografske spremembe predstavljajo enega pomembnejših dolgoročnih razvojnih izzivov območja. Staranje prebivalstva, razlike v demografski dinamiki občin in odseljevanje posameznih skupin prebivalstva zahtevajo celovite razvojne ukrepe, ki povezujejo stanovanjsko politiko, zaposlovanje, javne storitve in kakovost življenjskega okolja.

Posebna pozornost bo namenjena izboljševanju pogojev za življenje mladih in družin, razvoju dostopnih stanovanjskih možnosti, prenovi obstoječega stanovanjskega fonda ter učinkovitejši uporabi premalo izkoriščenih objektov in stavbnih zemljišč. Pomemben del razvojne usmeritve predstavlja zagotavljanje pogojev za kakovostno in aktivno staranje, vključno z razvojem dolgotrajne oskrbe, pomoči na domu, dnevnega varstva, prilagojenih stanovanjskih rešitev ter drugih oblik podpore starejšim.

Pri zagotavljanju javnih storitev bo posebna pozornost namenjena prostorsko bolj oddaljenim in demografsko ranljivejšim območjem, kjer bo treba razvijati prilagodljive, mobilne in skupnostne oblike oskrbe. Pomemben dejavnik kakovosti življenja ostajajo tudi dostopnost kulturnih, športnih in rekreacijskih dejavnosti, ohranjanje lokalne identitete ter podpora društvenemu in prostovoljskemu delovanju. Razvita mreža lokalnih organizacij namreč pomembno prispeva k družbeni povezanosti, medgeneracijskemu sodelovanju in vitalnosti manjših skupnosti.

Vsebinski sklop 3.4: Celostni razvoj obmejnih in drugih območij s posebnimi razvojnimi izzivi

Posebna razvojna pozornost bo namenjena obmejnim, redkeje poseljenim in drugim območjem, ki se soočajo z izrazitejšimi strukturnimi ter prostorskimi omejitvami.

Na območju Obsotelja in Kozjanskega imajo status obmejnega problemskega območja občine Kozje, Podčetrtek, Rogatec in Šmarje pri Jelšah. Zanje so pomembni ciljno usmerjeni razvojni ukrepi, ki upoštevajo lokalne razvojne posebnosti ter prispevajo k izboljševanju gospodarskih, infrastrukturnih in življenjskih pogojev. Pri tem bodo pomembni spodbujanje podjetništva, ohranjanje delovnih mest, izboljševanje dostopnosti storitev, razvoj lokalne infrastrukture ter podpora projektom, ki temeljijo na aktivnem vključevanju prebivalcev in lokalnih organizacij.

Poseben pomen bo imel pristop lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost (LEADER/CLLD), saj omogoča povezovanje javnega, gospodarskega in nevladnega sektorja ter izvajanje razvojnih projektov, prilagojenih potrebam podeželskih območij. Pričakovani razvojni učinki prednostnega področja so večja podnebna, okoljska, prehranska in energetska odpornost, izboljšana varnost prebivalstva, boljši pogoji za življenje mladih in starejših, okrepljena lokalna samooskrba ter zmanjševanje razvojnih razlik na območjih s posebnimi razvojnimi izzivi.

6.4 Prednostno področje 4: UPRAVLJANJE

Strateški cilj 4: Povezano razvojno upravljanje in čezmejno sodelovanje Obsotelja in Kozjanskega

Učinkovito razvojno upravljanje predstavlja temeljni organizacijski pogoj za uresničevanje strateških ciljev Obsotelja in Kozjanskega. Zaradi administrativne razdrobljenosti, razlik v kadrovskih in finančnih zmogljivostih občin ter vse večje zahtevnosti razvojnih programov in projektov je potrebno nadaljnje krepitev medobčinskega, medinstitucionalnega in medsektorskega sodelovanja.

Območje ima vzpostavljeno institucionalno osnovo za skupno razvojno načrtovanje v okviru Območnega razvojnega partnerstva Obsotelje in Kozjansko ter delovanja Razvojne agencije Kozjansko in Razvojne agencije Sotla. Navedene strukture predstavljajo pomembno podlago za povezovanje občin, gospodarstva, javnih zavodov, nevladnih organizacij ter drugih razvojnih partnerjev. Prihodnji razvoj mora temeljiti na krepitvi skupnih zmogljivosti za strateško načrtovanje, pripravo zahtevnejših razvojnih projektov, pridobivanje nacionalnih in evropskih sredstev ter učinkovito spremljanje razvojnih rezultatov.

Prednostno področje Upravljanje je zato namenjeno izboljševanju institucionalnih zmogljivosti, partnerskega sodelovanja, kakovosti razvojnega načrtovanja ter vključevanju območja v širše regionalne, nacionalne in čezmejne razvojne procese.

Vsebinski sklop 4.1: Krepitev skupnega razvojnega načrtovanja in izvajanja medobčinskih projektov

Vsebinski sklop je usmerjen v nadaljnjo krepitev sodelovanja med sedmimi občinami ter oblikovanje skupnih razvojnih projektov, ki odgovarjajo na potrebe širšega funkcionalnega območja. Prednostno bo spodbujano usklajevanje razvojnih in investicijskih načrtov občin, oblikovanje skupnih projektnih pobud ter povezovanje razpoložljivih strokovnih, organizacijskih in finančnih zmogljivosti.

Posebna pozornost bo namenjena projektom s širšimi razvojnimi učinki, predvsem na področjih prometne in komunalne infrastrukture, javnih storitev, gospodarskega razvoja, trajnostnega turizma, upravljanja naravnih virov in podnebne odpornosti.

Pri tem bo pomembna tudi usklajenost ORP z RRP Savinjske razvojne regije, regionalnimi prostorskimi dokumenti in drugimi strateškimi ter izvedbenimi akti.

Vsebinski sklop 4.2: Krepitev institucionalnih, kadrovskih in projektnih zmogljivosti

Uspešnost izvajanja ORP bo v veliki meri odvisna od sposobnosti razvojnih institucij, občin in drugih partnerjev za pripravo ter izvajanje vsebinsko in finančno zahtevnejših projektov. Razvojne aktivnosti bodo usmerjene v krepitev strokovnih kompetenc na področju strateškega načrtovanja, projektnega in finančnega upravljanja, javnega naročanja, spremljanja razvojnih kazalnikov ter vrednotenja učinkov.

Pomembno bo tudi zagotavljanje stabilnih pogojev za delovanje razvojnih institucij in krepitev njihovih zmogljivosti za podporo občinam, podjetjem, javnim zavodom in nevladnim organizacijam. Posebna pozornost bo namenjena povezovanju različnih strokovnih kompetenc in učinkovitejšemu sodelovanju pri pripravi projektov, ki zahtevajo vključevanje več občin ali sektorjev.

Vsebinski sklop 4.3: Krepitev razvojnega partnerstva in vključevanja vseh treh sektorjev

Razvojno upravljanje bo temeljilo na načelu partnerstva in aktivnem vključevanju javnega, gospodarskega ter nevladnega sektorja. Pomembna usmeritev je zagotavljanje odprtega in

kontinuiranega razvojnega dialoga, ki omogoča vključevanje različnih razvojnih interesov, strokovnih znanj in lokalnih pobud.

Prednostno bo spodbujano sodelovanje občin, razvojnih agencij, gospodarskih subjektov, podjetniških združenj, izobraževalnih in raziskovalnih institucij, lokalnih akcijskih skupin, nevladnih organizacij ter drugih deležnikov pri oblikovanju in izvajanju skupnih razvojnih aktivnosti. Takšen partnerski pristop bo omogočal učinkovitejšo uporabo razpoložljivih virov, oblikovanje novih razvojnih povezav ter povečanje kakovosti in izvedljivosti projektov.

Vsebinski sklop 4.4: Krepitev čezmejnega in medregionalnega razvojnega sodelovanja

Geografska lega Obsotelja in Kozjanskega ob meji z Republiko Hrvaško predstavlja pomembno razvojno priložnost za povezovanje v širši čezmejni in medregionalni prostor. Prihodnji razvoj bo usmerjen v krepitev institucionalnega, gospodarskega in projektnega sodelovanja ter oblikovanje skupnih razvojnih rešitev na področjih, kjer imajo sosednja območja primerljive razvojne potrebe ali dopolnjujoče se potenciale.

Poseben poudarek bo namenjen čezmejnemu sodelovanju na področjih trajnostnega turizma, gospodarskega povezovanja, varovanja narave, upravljanja voda, prometne dostopnosti, varnosti in zaščite pred naravnimi nesrečami ter razvoja javnih storitev.

Pomembno bo tudi nadaljnje vključevanje lokalnih in regionalnih partnerjev v evropske programe ter mednarodna razvojna partnerstva, ki omogočajo prenos znanja, dobrih praks in inovativnih rešitev. Čezmejno sodelovanje bo obravnavano kot instrument za izboljševanje funkcionalne povezanosti obmejnega prostora, zmanjševanje razvojnih ovir ter učinkovitejšo uporabo skupnih razvojnih potencialov.

Pričakovani razvojni učinki prednostnega področja so večja učinkovitost razvojnega upravljanja, okrepljene strokovne in projektne zmogljivosti, učinkovitejše medobčinsko sodelovanje, večja vključenost razvojnih partnerjev ter uspešnejše pridobivanje in izvajanje razvojnih projektov na regionalni, nacionalni in mednarodni ravni.

Povezava strateških in razvojnih ciljev z vsebinskimi sklopi

Za zagotovitev vsebinske usklajenosti in preglednosti razvojnega okvira je v nadaljevanju prikazana povezanost štirih prednostnih področij, osmih razvojnih ciljev in pripadajočih vsebinskih sklopov ORP Obsotelje in Kozjansko 2028–2034. Pregled omogoča jasnejšo opredelitev prispevka posameznih področij ukrepanja k doseganju zastavljenih razvojnih ciljev ter predstavlja podlago za določitev merljivih kazalnikov in oblikovanje konkretnih razvojnih projektov.

Pri tem posamezni vsebinski sklopi niso nujno omejeni na en razvojni cilj, temveč lahko zaradi medsebojne povezanosti gospodarskih, družbenih, prostorskih in okoljskih razvojnih izzivov prispevajo k doseganju več ciljev hkrati. V preglednicah je zato prikazana njihova primarna oziroma najpomembnejša vsebinska povezava, ob pomembnejših medsektorskih in teritorialnih vplivih pa tudi dopolnilna povezava z drugimi razvojnimi cilji.

Takšna ureditev omogoča celovitejše razvojno načrtovanje in spodbuja oblikovanje projektov, ki ustvarjajo širše razvojne učinke ter prispevajo k uresničevanju skupne razvojne vizije Obsotelja in Kozjanskega.

Prednostno področje 1: Povezana subregija

Strateški cilj 1: Povezano, dostopno in funkcionalno Obsotelje in Kozjansko

Razvojni cilj ORP (C1–C8)	Povezani vsebinski sklopi	Pričakovani prispevek
C1 – Izboljšati prometno in funkcionalno povezanost območja	1.1 Izboljšanje prometne dostopnosti in trajnostne mobilnosti	Izboljšanje cestnih in železniških povezav, javnega potniškega prometa, kolesarske infrastrukture ter mobilnosti zadnjega kilometra.
C1	1.2 Krepitev policentričnega razvoja in funkcionalne povezanosti lokalnih središč	Krepitev povezav med Šentjurjem, Šmarjem pri Jelšah, Rogaško Slatino in drugimi občinskimi središči ter njihovim podeželskim zaledjem.
C2 – Zagotoviti enakovrednejšo dostopnost kakovostnih javnih storitev in infrastrukture	1.3 Zagotavljanje dostopne, kakovostne in sodobne infrastrukture ter javnih storitev	Izboljšanje komunalne in digitalne infrastrukture ter dostopnosti zdravstvenih, socialnih, izobraževalnih in drugih javnih storitev, zlasti na redkeje poseljenih območjih.

Prednostno področje 2: Konkurenčna subregija

Strateški cilj 2: Konkurenčno, podjetno in inovativno Obsotelje in Kozjansko

Razvojni cilj ORP (C1–C8)	Povezani vsebinski sklopi	Pričakovani prispevek
C3 – Povečati produktivnost, dodano vrednost in število kakovostnih delovnih mest	2.1 Tehnološka in inovacijska preobrazba gospodarstva ter dvig dodane vrednosti	Spodbujanje inovacij, avtomatizacije in digitalizacije v proizvodnji, strojegradnji, gozdarski mehanizaciji, steklarstvu, gradbeništvu ter drugih gospodarskih dejavnostih.
C3	2.2 Krepitev podjetništva, investicijskega okolja in podpornih storitev	Krepitev podjetniških inkubatorjev, izboljšanje pogojev za investicije, razvoj novih podjetij ter ustvarjanje novih zaposlitvenih možnosti.
C4 – Razvijati znanja, kadre in gospodarske specializacije območja	2.3 Razvoj turizma z višjo dodano vrednostjo in krepitev povezanih gospodarskih dejavnosti	Povezovanje zdraviliških in turističnih središč z lokalno gastronomijo, kulturno dediščino, rokodelstvom ter ponudniki podeželskega turizma.
C4	2.4 Razvoj znanja, kompetenc in kadrov za gospodarsko preobrazbo	Povezovanje gospodarstva z izobraževalnimi ustanovami, razvoj kompetenc za deficitarne poklice, tehničnih in digitalnih znanj ter vseživljenjskega učenja.

Vsebinski sklop 2.1 pomembno prispeva tudi k cilju C4, saj razvoj specializiranih proizvodnih kompetenc zahteva nova znanja in sodelovanje z raziskovalno-razvojnimi institucijami. Prav tako sklop 2.3 prispeva

k cilju C3, ker krepitev dodane vrednosti turizma vpliva tudi na gospodarsko rast in ustvarjanje delovnih mest.

Prednostno področje 3: Odporna subregija

Strateški cilj 3: Zeleno, odporno in kakovostno življenjsko okolje Obsotelja in Kozjanskega.

Razvojni cilj ORP (C1–C8)	Povezani vsebinski sklopi	Pričakovani prispevek
C5 – Izboljšati demografsko odpornost in privlačnost območja za življenje	3.3 Demografska odpornost, dostopna stanovanja in kakovostno življenjsko okolje	Izboljšanje stanovanjskih možnosti za mlade in družine, razvoj storitev za starejše, kakovostno staranje, krepitev lokalnih skupnosti ter ohranjanje poseljenosti.
C6 – Povečati podnebno, okoljsko, prehransko in energetsko odpornost območja	3.1 Prilagajanje podnebnim spremembam ter krepitev varnosti in odpornosti na naravne nesreče	Izboljšanje poplavne varnosti, upravljanja voda, zaščite pred naravnimi nesrečami ter krepitev zmogljivosti zaščite, reševanja in pomoči.
C6	3.2 Trajnostno upravljanje naravnih virov, krožno gospodarstvo in samooskrba	Krepitev lokalnih prehranskih verig, trajnostnega kmetijstva, energetske samooskrbe, krožnega gospodarstva ter ohranjanje naravne in kulturne krajine.
C5 in C6, tudi C8 – dopolnilna povezava	3.4 Celostni razvoj obmejnih in drugih območij s posebnimi razvojnimi izzivi	Izboljšanje gospodarskih in življenjskih pogojev v razvojno ranljivejših delih območja, predvsem z usmerjenimi ukrepi za ohranjanje poseljenosti in zmanjševanje razvojnih razlik.

Vsebinski sklop 3.4 je izrazito horizontalen in teritorialno usmerjen. Zato ga ni smiselno pripisati samo enemu razvojnemu cilju, saj se nanaša na različne ukrepe za obmejna in druga območja s posebnimi razvojnimi izzivi.

Prednostno področje 4: Upravljanje

Strateški cilj 4: Povezano razvojno upravljanje in čezmejno sodelovanje Obsotelja in Kozjanskega.

Razvojni cilj ORP (C1–C8)	Povezani vsebinski sklopi	Pričakovani prispevek
C7 – Okrepiti skupno razvojno načrtovanje in sposobnost izvajanja večjih projektov	4.1 Krepitev skupnega razvojnega načrtovanja in izvajanja medobčinskih projektov	Oblikovanje in izvajanje skupnih razvojnih projektov, učinkovitejše usklajevanje občinskih razvojnih načrtov ter povezovanje razvojnih zmogljivosti.
C7	4.2 Krepitev institucionalnih, kadrovskih in projektnih zmogljivosti	Krepitev administrativne in projektne usposobljenosti občin, razvojnih agencij, javnih zavodov ter drugih razvojnih partnerjev.
C7	4.3 Krepitev razvojnega partnerstva in vključevanja vseh treh sektorjev	Aktivnejše vključevanje javnega, gospodarskega in nevladnega sektorja v razvojno načrtovanje ter izvajanje skupnih projektov.
C8 – Razvijati čezmejni in teritorialno prilagojen razvoj območja	4.4 Krepitev čezmejnega in medregionalnega razvojnega sodelovanja	Razvoj skupnih čezmejnih projektov z Republiko Hrvaško, izmenjava znanj, povezovanje institucij in oblikovanje razvojnih partnerstev na širšem območju.
C8 – dopolnilna povezava	3.4 Celostni razvoj obmejnih in drugih območij s posebnimi razvojnimi izzivi	Ciljno usmerjeni razvojni ukrepi za občine in območja s posebnimi razvojnimi izzivi ter izboljšanje njihovega položaja znotraj subregije.

7. DOLOČITEV RAZVOJNIH CILJEV IN KVANTIFICIRANIH KAZALNIKOV ZA SPREMLJANJE URESNIČEVANJA DOSEGANJA RAZVOJNIH CILJEV TER NAČIN NJIHOVEGA SPREMLJANJA

Razvojni cilji ORP Obsotelje in Kozjansko 2028–2034 so opredeljeni v okviru štirih prednostnih področij Strategije regionalnega razvoja Slovenije 2026–2050, ki so na območni ravni konkretizirana s štirimi strateškimi cilji. V okviru slednjih je določenih osem razvojnih ciljev, katerih uresničevanje je povezano s posameznimi vsebinskimi sklopi, opredeljenimi v poglavju 6. Napredek pri doseganju razvojnih ciljev se bo spremljal z naborom kvantificiranih kazalnikov, usklajenih s kazalniki ReSRR26–50 in prilagojenih razvojnim značilnostim območja. Pri tem so upoštevane prostorske, gospodarske, demografske in družbene posebnosti Obsotelja in Kozjanskega, zlasti razpršena poselitev, podeželski in obmejni značaj območja, dostopnost javnih storitev, potrebe po gospodarski preobrazbi ter krepitev odpornosti in kakovosti življenjskega okolja.

Razvojni cilji so oblikovani v okviru štirih medsebojno povezanih strateških prednostnih področij: Povezana subregija, Konkurenčna subregija, Odporna subregija in Upravljanje. Posamezna področja vključujejo specifične cilje ter okvirna področja aktivnosti, ki predstavljajo vsebinsko podlago za oblikovanje razvojnih ukrepov in projektov v programskem obdobju 2028–2034. Poseben poudarek je namenjen povezovanju razvojnih potencialov občin, zmanjševanju razvojnih razlik znotraj območja, izboljševanju kakovosti življenja prebivalcev ter krepitvi sodelovanja med javnim, gospodarskim in nevladnim sektorjem. Uresničevanje razvojnih ciljev se bo spremljalo z ustreznimi merljivimi kazalniki, ki bodo, ob upoštevanju razpoložljivosti podatkov, omogočali spremljanje razvojnih sprememb na ravni subregije in prispevka območja k doseganju širših regionalnih in nacionalnih razvojnih ciljev.

Prednostno področje 1: POVEZANA SUBREGIJA

Strateški cilj 1: Povezano, dostopno in funkcionalno Obsotelje in Kozjansko

Vsebinski sklop	Specifični cilj vsebinskega sklopa	Okvirna področja/aktivnosti/učinki
Izboljšanje prometne dostopnosti in trajnostne mobilnosti	Izboljšati prometno in funkcionalno povezanost območja. Usmeriti razvoj v boljši javni potniški promet, cestne povezave na avtocestni križ, železniške povezave, kolesarsko infrastrukturo, mobilnost zadnjega kilometra ter boljše povezovanje lokalnih središč z njihovim podeželskim zaledjem.	- Izboljšanje ključnih cestnih povezav in navezav na širše prometno omrežje - Usklajevanje voznih redov, prestopnih točk in povezav z avtobusnim in železniškim prometom - Prevoz na zahtevo, kolesarske in peš povezave ter mobilnost podeželskega zaledja - Celostno prometno načrtovanje in upravljanje povpraševanja po mobilnosti **Pričakovani učinki:** - Boljša dostopnost delovnih mest, storitev in lokalnih središč - Manjša prometna odvisnost prebivalcev podeželskih naselij
Krepitev policentričnega razvoja in funkcionalne povezanosti lokalnih središč	Krepiti policentrično omrežje lokalnih središč ter njihovo povezanost s podeželskim zaledjem in središči Savinjske regije, ob usklajevanju	- Strateška podpora policentričnemu razvoju – povezovanje lokalnih središč z zaledjem

	prostorskega, gospodarskega in infrastrukturnega razvoja.	- Usklajevanje razvojnega in prostorskega načrtovanja na ravni sedmih občin - Prenova in oživljanje naselbinskih jeder ter aktivacija degradiranih območij - Povezovanje gospodarskih območij, javnih storitev in lokalnih oskrbnih središč Pričakovani učinki: - Bolj uravnotežen razvoj naselij in podeželskega zaledja - Krepitev funkcionalne povezanosti subregije
Zagotavljanje dostopne, kakovostne in sodobne infrastrukture ter javnih storitev	Zagotoviti enakovrednejšo dostopnost kakovostnih javnih storitev in infrastrukture. Ohranjati in prilagajati mrežo zdravstvenih, socialnih, izobraževalnih, kulturnih in drugih storitev ter razvijati digitalne, mobilne in druge prilagodljive rešitve za redkeje poseljena območja.	- Ohranjanje in krepitev mreže javnih storitev države in občin: zdravstvo, izobraževanje, socialnovarstvene storitve in dolgotrajna oskrba - Posodobitev občinske in regionalne komunalne ter digitalne infrastrukture - Inovativne oblike zagotavljanja storitev na redkeje poseljenih območjih, tudi mobilne in digitalne storitve - Dostopnost storitev za starejše, invalide in druge skupine z omejeno mobilnostjo - Krepitev človeških virov za izvajanje javnih storitev Pričakovani učinki: - Bolj primerljiva dostopnost storitev splošnega pomena - Ohranjanje kakovosti bivanja na podeželju

Prednostno področje 2: KONKURENČNA SUBREGIJA

Strateški cilj 2: Konkurenčno, podjetno in inovativno Obsotelje in Kozjansko

Vsebinski sklop	Specifični cilj vsebinskega sklopa	Okvirna področja/aktivnosti/učinki
Tehnološka in inovacijska preobrazba gospodarstva ter dvig dodane vrednosti	Pospešiti inovacijsko, digitalno in zeleno preobrazbo podjetij ter krepitev produktivnosti, dodane vrednosti in kakovostnih delovnih mest, ob upoštevanju gospodarske specializacije območja.	- Podpora digitalni preobrazbi podjetij - Podpora uvajanju zelenih tehnologij in prehodu v krožno gospodarstvo - Raziskovalno-razvojne in inovacijske aktivnosti v sodelovanju s podjetji ter raziskovalnimi organizacijami - Povezovanje s prednostnimi področji Slovenske strategije trajnostne pametne specializacije (S5), kjer so izkazani lokalni potenciali **Pričakovani učinki:** - Višja produktivnost in dodana vrednost gospodarstva - Nova kakovostna delovna mesta
Krepitev podjetništva, investicijskega okolja in podpornih storitev	Izboljšati pogoje za nastajanje, rast, povezovanje in nasledstvo podjetij ter za nove naložbe, posebej v MSP, obrti in drugih dejavnostih z razvojnim potencialom.	- Krepitev podpornega okolja za podjetništvo - Razvoj in upravljanje podjetniške, tehnološke in inovacijske infrastrukture - Aktivacija obstoječih gospodarskih površin in usklajeno umeščanje razvojnih investicij - Spodbujanje domačih in tujih investicij - Povezovanje podjetij, občin in podpornih institucij pri razvoju projektov **Pričakovani učinki:** - Več podjetniških pobud in naložb - Krepitev gospodarske osnove in zaposlovanja
Razvoj turizma z višjo dodano vrednostjo in krepitev povezanih gospodarskih dejavnosti	Okrepiti konkurenčnost celoletnega, trajnostnega turizma z višjo dodano vrednostjo in povezati zdraviliško-zdravstveno ponudbo, naravno in kulturno dediščino, lokalno gastronomijo ter ponudnike na podeželju.	- Razvoj turističnih projektov kot dela regionalne gospodarske specializacije in ponudbe z višjo dodano vrednostjo - Povezovanje zdraviliškega turizma z naravno in kulturno dediščino Obsotelja in Kozjanskega - Oblikovanje celoletnih povezanih turističnih produktov - zdravje,

		pohodništvo, kolesarjenje, gastronomija in dediščina - Digitalizacija turistične ponudbe in interpretacije dediščine - Vključevanje lokalnih kmetij, obrtnikov, ponudnikov storitev in kreativnega sektorja v turistične verige vrednosti Pričakovani učinki: - Večja dodana vrednost turistične dejavnosti - Boljša razpršenost koristi turizma med lokalne ponudnike
Razvoj znanja, kompetenc in kadrov za gospodarsko preobrazbo	Razvijati in zadrževati znanja ter kadre za potrebe gospodarske preobrazbe, okrepiti sodelovanje izobraževanja in gospodarstva ter izboljšati zaposlitvene priložnosti za mlade in druge skupine prebivalcev.	- Povezovanje izobraževalnih programov s potrebami lokalnega gospodarstva - Štipendijski ukrepi, praktično usposabljanje in podpora deficitarnim poklicem - Krepitev terciarnega izobraževanja - Programi vseživljenjskega učenja, prekvalifikacij ter krepitve digitalnih in zelenih veščin - Sodelovanje podjetij, izobraževalnih ustanov in razvojnih institucij pri razvoju kadrov - Ukrepi za privabljanje in zadrževanje mladih ter strokovnih kadrov Pričakovani učinki: - Boljše ujemanje kompetenc s potrebami delodajalcev - Večja zaposljivost in zadrževanje kadrov v subregiji

Prednostno področje 3: ODPORNA SUBREGIJA

Strateški cilj 3: Zeleno, odporno in kakovostno življenjsko okolje Obsotelja in Kozjanskega

Vsebinski sklop	Specifični cilj vsebinskega sklopa	Okvirna področja/aktivnosti/učinki
Prilagajanje podnebnim spremembam ter krepitev varnosti in odpornosti na naravne nesreče	Zmanjšati podnebno in naravno-ogroženost naselij, gospodarstva ter infrastrukture z usklajenimi preventivnimi, prilagoditvenimi in zaščitnimi ukrepi, posebej ob neurjih, poplavah, suši, plazovih in vročinskih obremenitvah.	- Protipoplavna zaščita ter zmanjševanje tveganj zaradi plazov, suše in drugih naravnih nesreč - Zelena infrastruktura in sonaravne rešitve za prilagajanje podnebnim spremembam - Krepitev infrastrukture in usklajevanje služb za zaščito, reševanje in pomoč na lokalni in širši ravni - Skupne strokovne podlage in akcijski načrti za prilagajanje podnebnim spremembam **Pričakovani učinki:** - Manjša ranljivost naselij in infrastrukture - Večja varnost prebivalcev
Trajnostno upravljanje naravnih virov, krožno gospodarstvo in samooskrba	Krepiti trajnostno rabo in varovanje vode, tal, gozdov ter biotske raznovrstnosti, krožno gospodarstvo in lokalne prehranske ter energetske verige, s čimer se povečuje odpornost območja.	- Krepitev lokalne pridelave hrane in kratkih oskrbnih verig - Razvoj preskrbnih verig »pridelava–predelava–skladiščenje–distribucija« z vključevanjem lokalnih pridelovalcev - Učinkovita raba vode, surovin in biomase ter regionalne krožne rešitve - Varovanje vodnih virov in zmanjševanje izgub v vodovodnih sistemih - Decentralizirane trajnostne energetske rešitve, obnovljivi viri in energetske skupnosti ob upoštevanju krajinskih omejitev - Ohranjanje naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti Kozjanskega in Obsotelja **Pričakovani učinki:** - Večja prehranska in energetska odpornost - Učinkovitejša raba virov in ohranjeno naravno okolje
Demografska odpornost, dostopna stanovanja in kakovostno življenjsko okolje	Izboljšati pogoje za življenje in ohranjanje poseljenosti, posebej na podeželskih in obmejnih območjih, z dostopnejšimi stanovanji, medgeneracijskim	- Izboljšanje dostopnosti javnih storitev in storitev splošnega pomena na razvojno ranljivih podeželskih in obmejnih območjih

	povezovanjem in storitvami, prilagojenimi demografskim spremembam.	- Stanovanjske rešitve za mlade, družine in druge skupine ter prenova obstoječega stavbnega fonda - Zagotavljanje dostopne in kakovostne predšolske vzgoje ter osnovnošolskega izobraževanja, ohranjanje in razvoj mreže vrtcev, osnovnih in podružničnih šol ter posodabljanje vzgojno-izobraževalne infrastrukture - Krepitev dostopnosti in kakovosti osnovnega zdravstvenega varstva, razvoj preventivnih in promocijskih programov zdravja ter izboljševanje pogojev za zagotavljanje zdravstvenih storitev na celotnem območju subregije - Razvoj storitev dolgotrajne oskrbe, socialnovarstvenih in medgeneracijskih programov - Vlaganja v javne prostore, športno infrastrukturo in zdrav življenjski slog - Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost (LEADER/CLLD), in vključevanje lokalnih prebivalcev v razvoj podeželja Pričakovani učinki: - Boljši pogoji za bivanje in ohranjanje poseljenosti - Večja socialna vključenost in kakovost življenja
Celostni razvoj obmejnih in drugih območij s posebnimi razvojnimi izzivi.	Zmanjšati razvojne razlike ter izboljšati pogoje za življenje, gospodarski razvoj in ohranjanje poseljenosti obmejnih, redkeje poseljenih in drugih območij s posebnimi razvojnimi izzivi s teritorialno prilagojenimi in medsektorsko usklajenimi ukrepi.	– Oblikovanje in izvajanje celostnih razvojnih ukrepov, prilagojenih potrebam obmejnih in drugih razvojno ranljivih območij – Izboljšanje dostopnosti osnovne infrastrukture, javnih storitev in gospodarskih priložnosti – Spodbujanje lokalnega podjetništva, zaposlovanja in trajnostnega razvoja podeželja – Krepitev medobčinskega in medsektorskega sodelovanja pri reševanju skupnih razvojnih izzivov – Priprava in izvajanje skupnih razvojnih projektov ter vključevanje v regionalne,

		nacionalne in evropske razvojne instrumente – Spodbujanje čezmejnega povezovanja in izkoriščanja skupnih razvojnih potencialov obmejnega prostora **Pričakovani učinki:** – Zmanjševanje razvojnih razlik med posameznimi deli subregije – Boljši pogoji za bivanje, gospodarski razvoj in ohranjanje poseljenosti – Večja dostopnost razvojnih priložnosti na podeželskih in obmejnih območjih – Okrepljeno medobčinsko in čezmejno razvojno sodelovanje

Prednostno področje 4: UPRAVLJANJE

Strateški cilj 4: Povezano razvojno upravljanje in čezmejno sodelovanje Obsotelja in Kozjanskega

Vsebinski sklop	Specifični cilj vsebinskega sklopa	Okvirna področja/aktivnosti/učinki
Krepitev skupnega razvojnega načrtovanja in izvajanja medobčinskih projektov	Vzpostaviti usklajeno, na podatkih in skupnih razvojnih prioritetah temelječe načrtovanje sedmih občin ter povečati pripravo in izvajanje medobčinskih projektov z merljivimi učinki za celotno subregijo.	- Usklajevanje ORP z RRP Savinjske regije in drugimi strateškimi dokumenti - Skupni projektni portfelj in izbor projektov s širšimi subregionalnimi učinki - Usklajevanje s prostorskimi, prometnimi, energetskimi in podnebnimi razvojnimi podlagami - Medobčinsko usklajevanje nosilcev, investicijsko načrtovanje in dokumentacija, financiranja in izvajanja - Spremljanje učinkov ter zagotavljanje trajnosti izvedenih projektov **Pričakovani učinki:** - Bolj usklajene in učinkovite razvojne naložbe - Več projektov s skupnimi koristmi za občine
Krepitev institucionalnih, kadrovskih in projektnih zmogljivosti	Okrepiti institucionalne, strokovne in projektne zmogljivosti razvojnih akterjev za učinkovito pripravo, financiranje, izvajanje in spremljanje razvojnih ukrepov ter	- Krepitev kadrovskih in institucionalnih zmogljivosti občin, razvojnih agencij in partnerstev - Strokovna in administrativna pomoč pri pripravi

	za povezovanje z regionalno in državno ravnjo.	nacionalnih, evropskih in čezmejnih projektov - Programi usposabljanja za vodenje projektov, javna naročila in večnivojsko sodelovanje - Regionalne analize, podatkovne podlage in digitalna orodja za načrtovanje ter odločanje - Sistemi spremljanja, vrednotenja in strateškega predvidevanja razvojnih potreb Pričakovani učinki: - Večja pripravljenost in uspešnost razvojnih projektov - Boljše, na podatkih temelječe odločanje
Krepitev razvojnega partnerstva in vključevanja vseh treh sektorjev	Zagotoviti trajno in vključujoče razvojno partnerstvo javnega, gospodarskega in nevladnega sektorja pri oblikovanju, izvajanju in vrednotenju skupnih razvojnih usmeritev.	- Krepitev regijske razvojne mreže ter medobčinskih in tematskih partnerstev - Participativno načrtovanje in vključevanje javnega, gospodarskega in nevladnega sektorja - Sodelovanje lokalnih akcijskih skupin (LAS), kmetov, mladih, izobraževalnih ustanov in drugih deležnikov - Komunikacija, ozaveščanje in javno spremljanje izvajanja ORP - Strokovna podpora skupnim razvojnim pobudam Pričakovani učinki: - Širša vključenost deležnikov v razvojne odločitve - Močnejša razvojna partnerstva
Krepitev čezmejnega in medregionalnega razvojnega sodelovanja	Okrepiti čezmejno sodelovanje s hrvaškimi partnerji in medregionalno povezovanje pri skupnih razvojnih izzivih ter oblikovanju projektov, ki povečujejo funkcionalno povezanost in razvojne priložnosti obmejnega območja.	- Vzpostavljanje in krepitev medregionalnih ter čezmejnih razvojnih partnerstev - Priprava projektov v programih Interreg in drugih evropskih instrumentih - Čezmejno povezovanje s hrvaškimi partnerji na področjih turizma, mobilnosti, okolja in gospodarskega sodelovanja - Izmenjava dobrih praks, znanj in projektnih pristopov med regijami

		- Skupno naslavljanje razvojnih izzivov obmejnega območja Obsotelja **Pričakovani učinki:** - Več skupnih razvojnih projektov in partnerstev - Boljša povezanost in razvojne možnosti obmejnega prostora

Matrike spremljanja razvojnih ciljev in kazalnikov ORP Obsotelje in Kozjansko 2028–2034

Sistem spremljanja uresničevanja razvojnih ciljev ORP Obsotelje in Kozjansko 2028–2034 je oblikovan na podlagi osnovnega nabora kazalnikov Strategije regionalnega razvoja Slovenije 2026–2050 ter ob upoštevanju teritorialne ravni razpoložljivosti statističnih podatkov. Ker je ORP sestavni del RRP Savinjske razvojne regije 2028–2034, se spremljanje izvaja kot del medsebojno povezanega območnega, regionalnega in nacionalnega sistema spremljanja razvoja.

Matrika zagotavlja povezavo med osmimi razvojnimi cilji ORP, kazalniki ReSRR26–50 in dodatnimi območnimi kazalniki. Za kazalnike, za katere so razpoložljivi primerljivi uradni podatki na ravni vseh sedmih občin, se spremljanje izvaja neposredno na ravni Obsotelja in Kozjanskega. Pri kazalnikih, za katere občinski podatki niso razpoložljivi, se uporabljajo regionalne oziroma nacionalne statistične vrednosti in ugotovitve spremljanja RRP Savinjske regije.

Na ta način ORP ne vzpostavlja ločenega sistema spremljanja širših makroekonomskih in družbenih kazalnikov, temveč se vključuje v sistem regionalnega razvojnega načrtovanja in vrednotenja. Regionalni kazalniki predstavljajo referenčni okvir za presojo širših razvojnih gibanj in niso obravnavani kot neposredne statistične vrednosti območja Obsotelja in Kozjanskega.

Za neposredno spremljanje razvojnih sprememb na območni ravni se uporabljajo izbrani kazalniki s podatki za posamezne občine, ki se dopolnjujejo z omejenim številom kazalnikov, značilnih za razvojno specializacijo območja in skupno izvajanje razvojnih projektov.

Pri spremljanju se upoštevajo izhodiščne vrednosti, želene razvojne smeri, medobčinske razlike in doseženi projektni rezultati. Za ključne kazalnike se na podlagi izhodiščnega stanja, razvojnih trendov in načrtovanih projektov določijo tudi kvantificirane ciljne vrednosti za leto 2034.

Razvojna agencija Kozjansko in Razvojna agencija Sotla v sodelovanju z občinami in drugimi razvojnimi partnerji zagotavljata zbiranje, usklajevanje in obdelavo razpoložljivih podatkov za spremljanje ORP. Ugotovitve se uporabljajo pri obravnavi izvajanja programa v organih območnega razvojnega partnerstva ter kot strokovna podlaga za spremljanje in vrednotenje RRP Savinjske regije.

A. Matrika: Kazalniki ReSRR26–50 in njihova povezava z razvojnimi cilji ORP

Oznake: ORP – neposredno območno spremljanje; RRP – spremljanje na ravni Savinjske razvojne regije; RS – nacionalno spremljanje. Povezave s cilji C1–C8 so predlagane na podlagi vsebine ORP.

Kazalnik ReSRR26–50	Povezava s ciljem ORP	Raven in vir spremljanja	Želena smer
Stopnja delovne aktivnosti	C3, C4	ORP – SURS, 7 občin	Rast
Delež prebivalcev (25–64 let) s terciarno izobrazbo	C4	RRP	Rast
Razpoložljivi dohodek na prebivalca	C3, C5	RRP	Rast
Stopnja tveganja socialne izključenosti	C2, C5	RRP	Znižanje
Pričakovana leta zdravega življenja ob rojstvu	C5	RS / RRP, če so podatki razpoložljivi	Rast
Delež prebivalcev do 500 m od postajališča JPP z ustrezno frekvenco	C1	RRP	Rast
Stopnja stanovanjske prikrajšanosti po kakovosti stanovanja	C5	RRP	Znižanje
Pokritost gospodinjstev s širokopasovnimi povezavami ≥100 Mb/s	C2	ORP – AKOS, 7 občin	Rast
Samoocena zadovoljstva z življenjem	C5	RS / RRP	Rast
BDP na prebivalca	C3	RRP – SURS	Rast
Bruto dodana vrednost na zaposlenega	C3	RRP – SURS	Rast
Delež izvoza v regionalnem BDP	C3, C4	RRP	Rast
Delež izdatkov za raziskave in razvoj v regionalnem BDP	C3, C4	RRP – SURS	Rast
Koeficient variacije BDP na prebivalca	C3, C8	RS – medregionalne razlike	Znižanje
Razmerje BDP na prebivalca med najbolj in najmanj razvito regijo	C3, C8	RS – medregionalne razlike	Znižanje
Hitrejši gospodarski razvoj vseh regij od povprečja EU	C3	RS / RRP	Rast
BDP na prebivalca v najmanj razvitih regijah glede na povprečje EU-27	C3, C8	RS – primerjava z EU	Rast
Indeks delovne migracije	C1, C3	ORP – SURS, 7 občin	Spremljanje trenda*
Gostota poseljenosti	C5, C8	ORP – SURS, 7 občin	Ohranitev

*Vir: ReSRR26–50, poglavje 7, preglednica 1, str. 51–52; *ReSRR26–50 za indeks delovne migracije predvideva znižanje. Za območno interpretacijo predlagamo spremljanje dejanske zaposlitvene funkcije občin in razvoja lokalnih delovnih mest, saj mehanično znižanje indeksa ni primeren cilj za vsako posamezno občino.*

Matrika A prikazuje povezavo med osnovnim naborom kazalnikov Strategije regionalnega razvoja Slovenije 2026–2050 (ReSRR26–50) in razvojnimi cilji ORP Obsotelje in Kozjansko 2028–2034. Njen namen je zagotoviti vsebinsko usklajenost območnega razvojnega programa z nacionalnim sistemom spremljanja regionalnega razvoja ter jasno opredeliti teritorialno raven, na kateri je mogoče spremljati posamezni kazalnik.

Ker vsi kazalniki ReSRR26–50 niso statistično dostopni na ravni občin oziroma območja Obsotelja in Kozjanskega, matrika razlikuje med neposrednim spremljanjem na območni ravni ter spremljanjem v okviru RRP Savinjske regije oziroma nacionalnega sistema. Pri kazalnikih, za katere so razpoložljivi primerljivi občinski podatki, se spremljajo razvojni trendi in razlike med sedmimi občinami. Preostali kazalniki se spremljajo na ustrezni regionalni ali nacionalni ravni, pri čemer njihove vrednosti predstavljajo širši razvojni kontekst in ne neposrednih rezultatov območja.

Matrika vključuje tudi povezavo posameznih kazalnikov z osmimi razvojnimi cilji ORP in želeno smer njihovega gibanja. S tem omogoča preverjanje, kako se prednostne usmeritve območja povezujejo s cilji skladnega regionalnega razvoja ter na kateri ravni se zagotavljajo podatki za spremljanje njihovega uresničevanja.

B. Matrika: Operativna matrika neposrednega spremljanja ORP

Prednostno področje / razvojni cilj	Kazalnik ORP	Izhodišče	Ciljna usmeritev 2034	Spremljanje
1. Povezana subregija – C1 Prometna in funkcionalna povezanost	Indeks delovne migracije	2025: 39,5–117,8 po občinah	Spremljanje zaposlitvene funkcije in notranjih razlik	SURS, letno
1. Povezana subregija – C2 Dostopnost storitev in infrastrukture	Pokritost gospodinjstev s povezavami ≥100 Mb/s	59,58–85,36 % po občinah	Rast pokritosti in zmanjšanje razlik	AKOS, ob posodobitvah
2. Konkurenčna subregija – C3 Produktivnost, dodana vrednost in kakovostna delovna mesta	Stopnja delovne aktivnosti	2025: 66,6–75,9 % po občinah	Rast oziroma ohranjanje visoke stopnje	SURS, letno
C3	Število delovno aktivnih oseb po lokaciji delovnega mesta	17.397 (2025)	Povečanje lokalnih zaposlitvenih možnosti	SURS, letno
2. Konkurenčna subregija – C4 Znanja, kadri in specializacije	Število turističnih prenočitev	664.664 (2025)	Rast ob krepitvi dodane vrednosti turizma	SURS, letno
3. Odporna subregija – C5 Demografska odpornost in privlačnost za življenje	Gostota poseljenosti	2026: 33,4–163,6	Ohranjanje poseljenosti	SURS, letno

		preb./km² po občinah		
C5	Število prebivalcev	52.535 (2025)	Ohranjanje oziroma ugodno gibanje prebivalstva	SURS, letno
3. Odporna subregija – C6 Podnebna, okoljska, prehranska in energetska odpornost	Število zaključenih skupnih projektov s področja odpornosti	0*	5	ORP, letno
4. Upravljanje – C7 Skupno razvojno načrtovanje in projektne zmogljivosti	Število zaključenih skupnih medobčinskih projektov	0*	5	ORP, letno
4. Upravljanje – C8 Čezmejni in teritorialno prilagojen razvoj	Število zaključenih čezmejnih projektov	0*	5	ORP, letno

** Začetek merjenja 1. 1. 2028.*

Matrika B predstavlja osrednje orodje za neposredno spremljanje uresničevanja razvojnih ciljev ORP Obsotelje in Kozjansko 2028–2034. Vključuje ožji nabor kazalnikov, za katere so razpoložljivi primerljivi podatki na ravni sedmih občin, ter dodatne kazalnike, ki omogočajo spremljanje razvojnih posebnosti območja in konkretnih rezultatov izvajanja programa.

Izbrani kazalniki so neposredno povezani z osmimi razvojnimi cilji ORP ter omogočajo spremljanje sprememb na področju gospodarske aktivnosti, zaposlovanja, infrastrukturne povezanosti, demografskih gibanj, turizma in razvojnega sodelovanja. Pri posameznem kazalniku so navedeni izhodiščno stanje, ciljna razvojna usmeritev za leto 2034 ter vir in pogostost spremljanja.

Pri statističnih kazalnikih se praviloma uporabljajo uradni podatki za posamezne občine, ki omogočajo spremljanje časovnih trendov in ugotavljanje notranjih razvojnih razlik. Kadar je metodološko ustrezno, se podatki združujejo tudi na ravni celotnega območja. Pri tem se zagotavlja uporaba primerljivih podatkov in ustreznih načinov izračuna, zlasti pri kazalnikih, izraženih v odstotkih ali indeksih.

Statistični kazalniki se dopolnjujejo z izvedbenimi kazalniki, ki temeljijo na evidencah razvojnih projektov. Ti omogočajo spremljanje neposrednih rezultatov medobčinskega in čezmejnega sodelovanja ter drugih razvojnih aktivnosti, povezanih z uresničevanjem ORP.

Matrika tako omogoča razlikovanje med širšimi razvojnimi spremembami, na katere vplivajo tudi zunanji gospodarski in demografski dejavniki, ter rezultati, ki jih je mogoče neposredneje povezati z izvajanjem razvojnih ukrepov in projektov. Predstavlja podlago za redno presojo napredka, ugotavljanje morebitnih odstopanj in usmerjanje nadaljnjih razvojnih aktivnosti.

Kako bomo dejansko spremljali posamezne kazalnike?

Raven spremljanja	Kdo zagotavlja podatke	Kako pogosto	Uporaba
ORP – statistični kazalniki	SURS, AKOS; zbiranje in obdelava RA Kozjansko in RA Sotla	Praviloma letno oziroma ob objavi podatkov	Pregled gibanja kazalnikov za sedem občin in njihovih notranjih razlik
RRP – regionalni kazalniki	Uradni statistični viri in sistem spremljanja RRP Savinjske regije	Skladno s poročanjem RRP	Spremljanje širših razvojnih učinkov in regionalnih trendov
RS – nacionalni kazalniki	SURS, UMAR, pristojna ministrstva in druge institucije	Skladno z nacionalno metodologijo	Primerjava razvoja Savinjske regije z nacionalnimi in evropskimi cilji
ORP – projektni kazalniki	Občine, RA Kozjansko, RA Sotla in nosilci projektov	Letno	Spremljanje realizacije projektov, finančnih sredstev in izvedbenih rezultatov

Spremljanje uresničevanja ORP Obsotelje in Kozjansko 2028–2034 bo potekalo v okviru obstoječega sistema regionalnega razvojnega načrtovanja (Območno razvojno partnerstvo in RRA Savinjska), ob uporabi uradnih statističnih podatkov in evidenc razvojnih projektov. Organizirano bo tako, da bo zagotavljalo redno preverjanje napredka pri doseganju razvojnih ciljev, hkrati pa ne bo ustvarjalo nesorazmernih dodatnih administrativnih obremenitev za občine in druge razvojne partnerje.

Za koordinacijo spremljanja na območni ravni bosta v okviru dogovorjene delitve nalog skrbeli Razvojna agencija Kozjansko in Razvojna agencija Sotla. V sodelovanju z občinami in nosilci posameznih projektov bosta zagotavljali zbiranje, usklajevanje in obdelavo razpoložljivih podatkov ter pripravo pregledov doseženega napredka.

Spremljanje statističnih kazalnikov bo praviloma potekalo enkrat letno oziroma ob objavi novih uradnih podatkov Statističnega urada Republike Slovenije, Agencije za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije ter drugih pristojnih institucij. Pri tem se bodo primerjale izhodiščne in zadnje razpoložljive vrednosti, spremljale razvojne spremembe ter ugotavljale razlike med posameznimi občinami.

Kazalniki, za katere ni ustreznih podatkov na območni ravni, bodo spremljani v okviru RRP Savinjske regije oziroma nacionalnega sistema spremljanja regionalnega razvoja. Njihove ugotovitve bodo uporabljene kot referenčni okvir za presojo razvojnih gibanj in umeščanje Obsotelja in Kozjanskega v širši regionalni in nacionalni prostor.

Za spremljanje izvajanja razvojnih projektov se bo uporabljala skupna projektna evidenca, ki bo vsebovala osnovne podatke o projektih, nosilcih, sodelujočih partnerjih, finančnih virih, časovnem okviru in doseženih rezultatih. Podatke bodo zagotavljali nosilci projektov, občine in razvojni agenciji na podlagi obstoječih projektnih in finančnih evidenc. Pri skupnih projektih bo zagotovljeno enkratno evidentiranje, s čimer se preprečuje podvajanje podatkov in finančnih vrednosti.

Zbrani podatki bodo podlaga za pripravo pregledov izvajanja ORP, obravnavo doseganja razvojnih ciljev v organih območnega razvojnega partnerstva ter pripravo vsebinskih prispevkov k spremljanju in vrednotenju RRP Savinjske regije. Pri ugotovljenih pomembnejših odstopanjih od predvidenih razvojnih

usmeritev bodo rezultati spremljanja uporabljeni tudi za oblikovanje predlogov prilagoditev posameznih ukrepov in projektov.

Takšna ureditev zagotavlja vsebinsko povezanost območnega in regionalnega spremljanja, preglednost doseženih rezultatov ter učinkovito uporabo obstoječih podatkovnih in institucionalnih zmogljivosti. Hkrati omogoča, da se uspešnost izvajanja ORP presoja tako z vidika dolgoročnih razvojnih sprememb kot z vidika konkretnih rezultatov skupnih razvojnih aktivnosti.

8. VREDNOTENJE V SKLADU Z 10. ČLENOM UREDBE O RRP IN ORGANIZIRANOST IZVAJANJA ORP OBSOTELJE IN KOZJANSKO 2028–2034 V REGIJI

Spremljanje, vrednotenje in organiziranost izvajanja ORP Obsotelje in Kozjansko 2028–2034 predstavljajo pomemben del celovitega sistema razvojnega načrtovanja in upravljanja območja. Njihov temeljni namen je zagotavljanje učinkovitega uresničevanja opredeljenih razvojnih ciljev in prioritet, spremljanje doseženih rezultatov ter ugotavljanje širših razvojnih učinkov izvedenih ukrepov in projektov. Sistem spremljanja in vrednotenja hkrati omogoča pravočasno prepoznavanje razvojnih izzivov, prilagajanje razvojnih usmeritev spremenjenim okoliščinam ter oblikovanje strokovnih podlag za nadaljnje razvojno odločanje.

Spremljanje in vrednotenje izvajanja ORP bosta smiselno usklajena z določbami 9. in 10. člena Uredbe o regionalnih razvojnih programih (v nadaljevanju: Uredba o RRP), ki določata sistem spremljanja izvajanja regionalnih razvojnih programov in način vrednotenja njihovih učinkov. V skladu z 10. členom Uredbe o RRP je namen vrednotenja izboljševanje kakovosti izvajanja razvojnega programa, ugotavljanje doseganja ciljev regionalnega razvoja ter zagotavljanje ustreznih strokovnih podlag za prihodnje razvojne odločitve. Vrednotenje temelji na presoji uspešnosti, učinkovitosti in ustreznosti razvojnih usmeritev glede na zastavljene cilje in dejanske razvojne potrebe območja.

Pri vrednotenju ORP bo posebna pozornost namenjena ugotavljanju prispevka razvojnih ukrepov k izboljševanju kakovosti življenja prebivalcev, razvojni preobrazbi območja, ustvarjanju in ohranjanju kakovostnih delovnih mest, doseganju dolgoročno vzdržne gospodarske rasti, zmanjševanju razvojnih razlik ter spodbujanju policentričnega razvoja. Navedena področja predstavljajo temeljne vsebinske usmeritve vrednotenja v skladu z 10. členom Uredbe o RRP in so neposredno povezana z razvojnimi značilnostmi ter potrebami Obsotelja in Kozjanskega.

Območje zaznamujejo razpršena poselitev, razmeroma nizka gostota prebivalstva, izrazite razlike med posameznimi občinami, staranje prebivalstva in različna stopnja gospodarske razvitosti lokalnih središč. Pomemben razvojni izziv predstavlja tudi nesorazmerje med številom delovno aktivnih prebivalcev in razpoložljivimi delovnimi mesti na območju, ki se odraža v dnevnih delovnih migracijah. Obenem območje razpolaga s pomembnimi razvojnimi potenciali na področju industrije, podjetništva, turizma, zdraviliške dejavnosti, kmetijstva, naravne in kulturne dediščine ter čezmejnega sodelovanja. Vrednotenje bo zato poleg doseganja splošnih razvojnih ciljev usmerjeno tudi v presojo, v kolikšni meri posamezni ukrepi prispevajo k odpravljanju ugotovljenih razvojnih ovir in učinkovitejši rabi obstoječih razvojnih potencialov.

Sistem spremljanja izvajanja ORP bo temeljil na razvojnih ciljih in kazalnikih, opredeljenih v programu, ter bo vsebinsko povezan s kazalniki RRP Savinjske regije in Strategije regionalnega razvoja Slovenije 2026–2050. Pri tem se bodo upoštevala štiri prednostna področja regionalne politike: Povezane regije, Konkurenčne regije, Odporne regije in Upravljanje. Takšna zasnova bo omogočala primerljivost

rezultatov na območni in regionalni ravni ter spremljanje prispevka Obsotelja in Kozjanskega k uresničevanju širših strateških razvojnih usmeritev.

Spremljanje bo potekalo kot kontinuiran proces zbiranja, obdelave in analize podatkov o izvajanju razvojnih prioritet, ukrepov in projektov. Vključevalo bo spremljanje doseganja razvojnih ciljev in kazalnikov, vsebinske, časovne in finančne realizacije razvojnih projektov, pridobivanja in koriščenja razvojnih sredstev ter ugotavljanje pomembnejših sprememb v gospodarskem, družbenem, demografskem in okoljskem položaju območja. Posebna pozornost bo namenjena tudi spremljanju razvojnih ovir, ki lahko pomembneje vplivajo na izvajanje programa, ter oblikovanju predlogov za njihovo odpravo.

Za spremljanje doseganja posameznih razvojnih ciljev bodo uporabljeni razpoložljivi statistični in administrativni podatki, podatki občin, razvojnih institucij, pristojnih državnih organov ter nosilcev posameznih razvojnih projektov. Kazalniki bodo, kjer bodo podatki dostopni in primerljivi, spremljani na ravni posameznih občin, kar bo omogočalo natančnejšo presojo notranjih razvojnih razlik ter prepoznavanje specifičnih potreb posameznih delov območja. Pri tem bo pomembno razlikovanje med neposrednimi rezultati izvedenih aktivnosti in njihovimi dolgoročnejšimi razvojnimi učinki, saj sama izvedba projektov še ne pomeni nujno tudi doseganja zastavljenih razvojnih sprememb.

Na ravni Obsotelja in Kozjanskega bosta Razvojna agencija Kozjansko in Razvojna agencija Sotla v sodelovanju z občinami in drugimi razvojnimi partnerji zagotavljali zbiranje in pripravo ustreznih podatkov ter vsebinskih prispevkov za spremljanje izvajanja ORP. Ugotovitve spremljanja bodo predstavljale podlago za obravnavo napredka pri uresničevanju razvojnih ciljev v organih Območnega razvojnega partnerstva Obsotelje in Kozjansko ter za nadaljnje usklajevanje razvojnih aktivnosti z Regionalno razvojno agencijo Savinjska.

Vrednotenje učinkov ORP bo vključeno v širši sistem vrednotenja RRP Savinjske regije, ki ga ureja 10. člen Uredbe o RRP. Ta določa, da je za vrednotenje učinkov regionalnega razvojnega programa odgovorna regionalna razvojna agencija, ki vrednotenje izvede po četrtem letu izvajanja programa in ob njegovem zaključku. Pri tem mora zagotoviti neodvisnega izvajalca vrednotenja, izbranega v skladu s predpisi, ki urejajo javno naročanje. Za območno raven bo v okviru teh postopkov zagotovljena ustrezna vsebinska in podatkovna podpora, ki bo omogočala presojo razvojnih učinkov ukrepov in projektov, izvedenih na območju Obsotelja in Kozjanskega.

Vrednotenje bo temeljilo na uporabi kvantitativnih in kvalitativnih metod, pri čemer bodo uporabljeni razpoložljivi podatki in kazalniki, določeni v ORP. Poleg analize statističnih podatkov, doseganja ciljnih vrednosti kazalnikov in rezultatov izvedenih projektov bo po potrebi vključevalo tudi kvalitativno presojo učinkov razvojnih ukrepov, sodelovanja med razvojnimi partnerji ter njihovega prispevka k reševanju ključnih razvojnih izzivov. Ugotovitve vrednotenja bodo namenjene prepoznavanju uspešnih razvojnih pristopov, ugotavljanju morebitnih odstopanj od zastavljenih ciljev ter pripravi priporočil za nadaljnje izvajanje in prilagajanje razvojnih usmeritev.

Organiziranost izvajanja ORP bo temeljila na načelih partnerstva, medobčinskega sodelovanja, vključevanja različnih razvojnih deležnikov ter usklajenega delovanja institucij na območni in regionalni ravni. Institucionalni okvir izvajanja predstavlja Območno razvojno partnerstvo Obsotelje in Kozjansko, katerega delovanje temelji na določbah 17. člena ZSRR-2 in medsebojnem dogovoru razvojnih partnerjev. Pri izvajanju ORP bodo sodelovali organi območnega razvojnega partnerstva, razvojni agenciji, občine ter drugi javni, gospodarski in nevladni razvojni partnerji.

V okviru obstoječe organizacijske strukture delujeta Območni svet Obsotelje in Kozjansko in Območni razvojni svet Obsotelje in Kozjansko. Območni svet predstavlja raven usklajevanja skupnih razvojnih

interesov občin, obravnave ključnih razvojnih vprašanj ter spodbujanja medobčinskega sodelovanja. Območni razvojni svet zagotavlja širšo vključitev razvojnih deležnikov in povezovanje predstavnikov različnih sektorjev pri oblikovanju ter uresničevanju razvojnih prioritet. Organa bosta v okviru pristojnosti, opredeljenih z akti območnega razvojnega partnerstva, sodelovala pri obravnavi izvajanja programa, usklajevanju razvojnih pobud ter spremljanju doseganja skupnih razvojnih ciljev.

Strokovno in operativno podporo izvajanju ORP bosta v okviru dogovorjene delitve nalog zagotavljali Razvojna agencija Kozjansko in Razvojna agencija Sotla, ki sodelujeta pri pripravi območnega razvojnega programa. Njuna vloga bo obsegala strokovno koordinacijo razvojnih aktivnosti, usklajevanje projektnih pobud občin, povezovanje razvojnih partnerjev, podporo pri pripravi in izvajanju skupnih projektov ter sodelovanje pri iskanju in pridobivanju ustreznih finančnih virov. Pomemben del njunega delovanja bo tudi spremljanje izvajanja razvojnih prioritet, zbiranje podatkov in priprava strokovnih podlag za odločanje ter sodelovanje z Regionalno razvojno agencijo Savinjska pri vključevanju območnih razvojnih prioritet v regionalne razvojne procese.

Občine bodo imele osrednjo vlogo pri prepoznavanju lokalnih razvojnih potreb, oblikovanju projektnih pobud, pripravi in izvajanju razvojnih projektov ter zagotavljanju potrebnih prostorskih, administrativnih in finančnih pogojev za njihovo izvedbo. Pri izvajanju posameznih razvojnih ukrepov bodo glede na vsebino in značilnosti projektov sodelovali tudi gospodarski subjekti, izobraževalne in raziskovalne institucije, lokalne akcijske skupine, turistične organizacije, nevladne organizacije ter drugi javni in zasebni razvojni partnerji. Takšen pristop bo omogočal povezovanje strokovnih, organizacijskih in finančnih zmogljivosti ter oblikovanje razvojnih projektov, katerih učinki presegajo meje posameznih občin.

Izvajanje ORP bo potekalo preko razvojnih projektov in ukrepov, ki bodo izhajali iz opredeljenih razvojnih ciljev in prednostnih področij programa ter bodo usklajeni z razvojnimi prioritetami RRP Savinjske regije. Pomembno izvedbeno podlago bodo predstavljali projekti posameznih občin, skupni medobčinski in regionalni projekti, Dogovor za razvoj regije (oziroma podoben mehanizem) ter drugi ukrepi in projekti, financirani iz nacionalnih, evropskih in drugih razpoložljivih virov. Pri oblikovanju in usklajevanju projektnih predlogov bodo upoštevani njihov prispevek k doseganju strateških razvojnih ciljev, izvedljivost, finančna vzdržnost, razvojni učinki in možnosti povezovanja z drugimi projekti na območju oziroma v širši regiji.

Posebna pozornost bo namenjena projektom, ki bodo prispevali k zmanjševanju razvojnih razlik, krepitvi gospodarske konkurenčnosti, izboljševanju prometne in digitalne povezanosti, dostopnosti javnih storitev, trajnostnemu upravljanju naravnih virov, prilagajanju podnebnim spremembam ter ohranjanju poseljenosti in razvojne vitalnosti podeželskega prostora. Pri tem bo pomembno spodbujanje celostnih in medsektorskih razvojnih pristopov, ki omogočajo povezovanje gospodarskih, družbenih, prostorskih in okoljskih ciljev.

Izvajanje ORP bo zasnovano kot prilagodljiv razvojni proces, ki bo omogočal odzivanje na spremenjene gospodarske, družbene, okoljske in finančne okoliščine ter na nove razvojne potrebe območja. Na podlagi ugotovitev spremljanja in vrednotenja bodo pristojni organi območnega razvojnega partnerstva lahko obravnavali predloge za prilagoditev razvojnih prioritet, ukrepov in projektov. Morebitne spremembe ORP bodo usklajene s postopki, ki veljajo za njegovo pripravo in sprejem, ter s pristojnimi organi in usmeritvami na ravni Savinjske razvojne regije.

Vzpostavljen sistem spremljanja, vrednotenja in organiziranosti izvajanja bo tako zagotavljal povezavo med strateškim razvojnim načrtovanjem in dejanskim izvajanjem razvojnih aktivnosti na območju Obsotelja in Kozjanskega. Poudarek bo na preglednosti izvajanja, partnerskem sodelovanju,

odgovornosti posameznih nosilcev ter spremljanju doseženih rezultatov in njihovih dolgoročnih razvojnih učinkov.

Ključni cilj izvajanja ORP Obsotelje in Kozjansko 2028–2034 je zagotoviti usklajeno, učinkovito in razvojno usmerjeno delovanje vseh sodelujočih partnerjev, ki bo prispevalo k izboljševanju kakovosti življenja prebivalcev, večji konkurenčnosti in odpornosti gospodarstva, zmanjševanju razvojnih razlik ter dolgoročno uravnoteženemu in trajnostnemu razvoju območja. S povezovanjem razvojnih pobud in projektov na območni in regionalni ravni bo ORP predstavljal pomemben instrument za uresničevanje razvojnih potencialov Obsotelja in Kozjanskega ter njegovo aktivno vključevanje v razvojno preobrazbo Savinjske regije v obdobju 2028–2034.

8.1 Organizacijski in operativni okvir izvajanja ORP

Za učinkovito izvajanje ORP Obsotelje in Kozjansko 2028–2034 je pomembna jasna razmejitev strateških, koordinacijskih in izvedbenih nalog med posameznimi razvojnimi partnerji. Organizacijski okvir temelji na obstoječi strukturi območnega razvojnega partnerstva, sodelovanju obeh razvojnih agencij ter odgovornosti občin in drugih nosilcev za izvajanje konkretnih razvojnih projektov.

Območna raven zagotavlja predvsem usklajevanje razvojnih interesov, spremljanje uresničevanja skupnih razvojnih usmeritev in spodbujanje medobčinskega ter medsektorskega sodelovanja. Strokovna in koordinacijska podpora se zagotavlja prek Razvojne agencije Kozjansko in Razvojne agencije Sotla, neposredna odgovornost za izvajanje posameznih projektov pa pripada njihovim nosilcem oziroma pogodbeno določenim partnerjem.

Za posamezne skupne razvojne projekte se bodo ob njihovi pripravi opredelili nosilec, sodelujoči partnerji, razdelitev izvedbenih in finančnih obveznosti, časovni okvir ter način spremljanja doseženih rezultatov. Takšna ureditev omogoča preglednejše upravljanje projektov, učinkovitejše usklajevanje razvojnih aktivnosti in zmanjševanje tveganj, povezanih z nejasno razdelitvijo odgovornosti.

Operativno sodelovanje med razvojnimi institucijami in drugimi partnerji bo prilagojeno vsebini posameznih ukrepov, ob upoštevanju veljavnih pristojnosti, razpoložljivih zmogljivosti in dogovorjenih oblik sodelovanja. S tem se zagotavlja povezava med strateškim razvojnim načrtovanjem na območni ravni in neposrednim izvajanjem razvojnih aktivnosti.

Organ oziroma institucija	Predlagana vloga pri izvajanju ORP
Območni svet Obsotelje in Kozjansko	Medobčinsko usklajevanje razvojnih interesov, obravnava skupnih razvojnih vprašanj in prednostnih projektnih pobud ter spremljanje izvajanja ORP v okviru svojih pristojnosti.
Območni razvojni svet Obsotelje in Kozjansko	Vključevanje razvojnih partnerjev vseh treh sektorjev, strokovna in partnerska obravnava razvojnih usmeritev ter sodelovanje pri spremljanju doseganja razvojnih ciljev.
Razvojna agencija Kozjansko in Razvojna agencija Sotla	Strokovna in operativna koordinacija območnega razvojnega sodelovanja, povezovanje projektnih pobud, priprava gradiv za organe partnerstva, zbiranje podatkov in podpora spremljanju izvajanja ORP. Delitev konkretnih nalog se dogovori med agencijama.

Občine območja	Oblikovanje in izvajanje občinskih ter skupnih razvojnih projektov, zagotavljanje investicijske in druge potrebne dokumentacije, sodelovanje pri financiranju projektov ter posredovanje podatkov o njihovem izvajanju.
Nosilci posameznih projektov	Neposredna odgovornost za pripravo, izvedbo, finančno upravljanje, poročanje in doseganje projektnih rezultatov v skladu s projektno ter pogodbeno dokumentacijo.
Regionalna razvojna agencija Savinjska	Usklajevanje izvajanja ORP z RRP Savinjske regije, koordinacija spremljanja in vrednotenja RRP ter vključevanje območnih razvojnih podatkov in pobud v regionalne razvojne procese.
Drugi razvojni partnerji	Sodelovanje pri pripravi in izvajanju projektov, zagotavljanje strokovnih znanj, razvojnih pobud in potrebnih podatkov glede na vsebino posameznih ukrepov.

9. NAČIN VKLJUČEVANJA DELEŽNIKOV NA REGIONALNI IN LOKALNI RAVNI V PRIPRAVO ORP OBSOTELJE IN KOZJANSKO 2028–2034 V SKLADU Z 2. ČLENOM ZSRR-2

Priprava ORP Obsotelje in Kozjansko 2028–2034 skozi celotni proces temelji na načelu partnerstva, kot ga določa 2. člen Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (ZSRR-2), ter na aktivnem vključevanju razvojnih deležnikov iz vseh treh sektorjev – javnega, gospodarskega in nevladnega oziroma civilnodružbenega sektorja. Proces je zasnovan kot odprt in vključujoč razvojni dialog, ki omogoča usklajevanje različnih interesov, izmenjavo strokovnih pogledov ter skupno prepoznavanje razvojnih potreb, izzivov in potencialov območja.

Občine predstavljajo ključne institucionalne partnerice in nosilke lokalnega razvoja, vendar priprava ORP ni omejena zgolj na medobčinsko usklajevanje. Enakovredno pomembno je sodelovanje širšega kroga razvojnih deležnikov, ki s svojim delovanjem, znanjem in izkušnjami prispevajo k gospodarskemu, družbenemu in okoljskemu razvoju Obsotelja in Kozjanskega. V proces so zato vključeni oziroma k sodelovanju vabljeni predstavniki gospodarstva, podjetniških in obrtnih združenj, lokalnih akcijskih skupin (LAS), javnih zavodov, izobraževalnih organizacij, nevladnih organizacij, društev, civilne družbe ter drugih zainteresiranih institucij in posameznikov. Takšen pristop omogoča povezovanje različnih razvojnih perspektiv in oblikovanje usmeritev, ki odražajo širše potrebe območja.

Vključevanje občin poteka kontinuirano, skozi formalne in neformalne oblike sodelovanja. Razvojna agencija Kozjansko in Razvojna agencija Sotla kot pripravljavca dokumenta zagotavljata neposredno komunikacijo s predstavniki vseh sedmih občin, izmenjavo informacij in gradiv, usklajevanje razvojnih izhodišč ter zbiranje usmeritev. Poleg obravnave v pristojnih organih Območnega razvojnega partnerstva pomemben del procesa predstavljajo delovni sestanki, individualna posvetovanja in sprotna vsebinska usklajevanja s strokovnimi občinskimi službami. Vzporedno poteka vključevanje drugih razvojnih partnerjev prek obstoječih institucionalnih, gospodarskih in civilnodružbenih mrež ter neposrednih oblik sodelovanja.

Pomemben korak v procesu vključevanja deležnikov je bila delavnica, izvedena 8. oktobra 2026, namenjena predstavitvi in vsebinski obravnavi osnutka ORP ter razpravi o prihodnjih razvojnih usmeritvah območja. Delavnica je omogočila neposreden strokovni dialog, izmenjavo stališč in podajanje predlogov za oblikovanje razvojnih prioritet. Pri tem je bil poudarek na povezovanju interesov različnih sektorjev, prepoznavanju skupnih razvojnih izzivov in oblikovanju usmeritev, ki presegajo

potrebe posamezne občine, institucije ali interesne skupine. Tovrstno sodelovanje je pomembno tudi z vidika prepoznavanja možnosti za prihodnje medsektorske razvojne projekte in partnerstva.

Posebna pozornost je namenjena vključevanju gospodarstva in nevladnega sektorja, saj oba pomembno prispevata k razumevanju dejanskih potreb in razvojnih priložnosti območja. Gospodarski sektor zagotavlja vpogled v podjetniško okolje, potrebe trga dela, razvojne možnosti in ovire pri gospodarskem razvoju, medtem ko nevladni sektor, društva in druge organizacije civilne družbe pomembno prispevajo k prepoznavanju potreb prebivalstva, socialnih, kulturnih in okoljskih izzivov ter vprašanj kakovosti življenja v lokalnih skupnostih. Javni sektor ob tem zagotavlja povezavo z razvojnimi politikami, javnimi storitvami, infrastrukturo in institucionalnimi zmogljivostmi za izvajanje načrtovanih ukrepov. Vključevanje vseh treh sektorjev je zato bistveno za oblikovanje vsebinsko uravnoteženega, izvedljivega in širše sprejetega razvojnega programa.

Pred formalno potrditvijo osnutka bo zagotovljena tudi javna razgrnitev dokumenta in odprta možnost sodelovanja širše javnosti. V skladu s Programom priprave ORP je javna razgrnitev predvidena med 23. in 30. oktobrom 2026. Osnutek bo objavljen na spletnih straneh obeh pripravljavcev, Razvojne agencije Kozjansko in Razvojne agencije Sotla, s čimer bo omogočen dostop do dokumenta vsem zainteresiranim deležnikom, ne glede na njihovo institucionalno ali sektorsko pripadnost. K podajanju pripomb, mnenj in predlogov bodo vabljeni predstavniki vseh treh sektorjev ter zainteresirani prebivalci območja.

Javna razgrnitev bo predstavljala dodatno priložnost za vsebinsko preverjanje predlaganih razvojnih usmeritev, opozarjanje na morebitne spregledane razvojne potrebe in dopolnjevanje dokumenta s konkretnimi pobudami iz lokalnega okolja. Prispele pripombe in predlogi bodo vsebinsko obravnavani, utemeljene dopolnitve pa smiselno vključene v usklajeni osnutek ORP pred njegovo obravnavo na pristojnih organih območnega razvojnega partnerstva, predvideno 3. novembra 2026.

Sodelovanje razvojnih deležnikov se zagotavlja tudi na regionalni ravni, predvsem z usklajevanjem z Regionalno razvojno agencijo Savinjska in procesom priprave Regionalnega razvojnega programa Savinjske razvojne regije 2028–2034. S tem je omogočeno povezovanje lokalnih in območnih razvojnih pobud s širšimi regionalnimi razvojnimi cilji.

Način priprave ORP tako združuje aktivno institucionalno sodelovanje občin, vključevanje gospodarskega in nevladnega sektorja, strokovni dialog ter odprto javno razpravo. Občine pri tem ostajajo ključni nosilci lokalnega razvoja, medtem ko širša zastopanost vseh treh sektorjev zagotavlja raznolikost razvojnih pogledov, vključevanje interesov lokalnega prebivalstva in večjo vsebinsko celovitost dokumenta. Takšen partnerski pristop omogoča, da ORP ni zgolj rezultat institucionalnega načrtovanja, temveč skupno oblikovan razvojni okvir, ki odraža potrebe, potenciale in razvojna pričakovanja širšega območja Obsotelja in Kozjanskega ter ustvarja podlago za sodelovanje razvojnih partnerjev tudi v fazi njegovega izvajanja.

10. OCENA ADMINISTRATIVNE USPOSOBLJENOSTI DELEŽNIKOV NA REGIONALNI IN LOKALNI RAVNI ZA IZVAJANJE ORP OBSOTELJE IN KOZJANSKO 2028–2034

Administrativna usposobljenost razvojnih deležnikov je pomemben pogoj za učinkovito izvajanje ORP Obsotelje in Kozjansko 2028–2034. Obsega kadrovske, strokovne, organizacijske in institucionalne zmogljivosti za razvojno načrtovanje, pripravo in izvajanje projektov, upravljanje razvojnih sredstev ter spremljanje doseganja razvojnih ciljev.

Obsotelje in Kozjansko ima vzpostavljeno mrežo razvojnih institucij in organizacij, ki zagotavljajo strokovno in izvedbeno podporo razvojnim aktivnostim. Osrednjo vlogo imajo sedem občin območnega razvojnega partnerstva, Razvojna agencija Kozjansko, Razvojna agencija Sotla ter Regionalna razvojna agencija Savinjska (povezava z RRP). Razvojne zmogljivosti dopolnjujejo javni zavodi, gospodarski subjekti, podjetniške podporne institucije, lokalne akcijske skupine in nevladne organizacije.

Občine Dobje, Kozje, Podčetrtek, Rogaška Slatina, Rogatec, Šentjur in Šmarje pri Jelšah imajo vzpostavljene občinske uprave in strokovne službe z izkušnjami pri pripravi razvojnih in investicijskih dokumentov, izvajanju javnih investicij, javnem naročanju, finančnem upravljanju ter sodelovanju v nacionalnih in evropskih projektih. Njihove kadrovske in organizacijske zmogljivosti se razlikujejo glede na obseg nalog in razpoložljive vire, pri čemer se dopolnjujejo s strokovno podporo razvojnih institucij in drugih projektnih partnerjev.

Razvojna agencija Kozjansko in Razvojna agencija Sotla predstavljata osrednji strokovni in koordinacijski instituciji območnega razvojnega partnerstva. Obe imata izkušnje z razvojnim načrtovanjem, pripravo in izvajanjem nacionalnih ter evropskih projektov, oblikovanjem razvojnih partnerstev, projektnim in finančnim upravljanjem ter sodelovanjem z domačimi in mednarodnimi partnerji.

Njuno kadrovsko usposobljenost potrjujejo tudi podatki o številu zaposlenih za leto 2026.

Kazalnik	RA Kozjansko	RA Sotla	Skupaj
Zaposleni za nedoločen čas	11	4	14
Zaposleni za določen čas	2	3	6
Skupno število zaposlenih	**13**	**7**	**20**

Tabela: Kadrovske zmogljivosti razvojnih agencij v letu 2026.

Od skupno 20 zaposlenih na Razvojni agenciji Kozjansko in Razvojni agenciji Sotla jih ima 18 VII. stopnjo izobrazbe, dva zaposlena pa VI. stopnjo izobrazbe, kar izkazuje visoko raven formalne izobrazbe in predstavlja pomembno podlago za strokovno izvajanje razvojnih nalog. Strokovne kompetence zaposlenih obsegajo področja regionalnega in lokalnega razvoja, priprave strateških dokumentov, projektnega in finančnega upravljanja, podjetništva, turizma, razvoja podeželja ter izvajanja evropskih programov. Skupne kadrovske zmogljivosti in dosedanje projektne izkušnje obeh agencij predstavljajo pomembno podlago za koordinacijo izvajanja ORP, povezovanje razvojnih pobud, podporo nosilcem projektov in spremljanje razvojnih rezultatov. Pri tem se upošteva, da zaposleni izvajajo tudi druge redne in projektne naloge, zato bo njihova neposredna vključitev v izvajanje ORP odvisna od dogovorjene delitve nalog in razpoložljivih virov.

Na regionalni ravni strokovno in organizacijsko podporo zagotavlja Regionalna razvojna agencija Savinjska, ki koordinira regionalno razvojno načrtovanje ter povezovanje razvojnih deležnikov. Sodelovanje z njo omogoča usklajevanje razvojnih prioritet Obsotelja in Kozjanskega z Regionalnim razvojnim programom Savinjske razvojne regije 2028–2034.

Pomemben del strokovnih zmogljivosti območja predstavlja tudi podporno okolje za podjetništvo, ki ga sestavljajo podjetniški inkubatorji, območni obrtno-podjetniški zbornici ter mreža SPOT Svetovanje, v kateri sodeluje tudi Razvojna agencija Sotla. Te institucije zagotavljajo podporo podjetništvu, razvoju poslovnih pobud, pridobivanju finančnih virov in povezovanju gospodarstva z razvojnimi programi.

Mreža javnih zavodov na področjih izobraževanja, zdravstva, socialnega varstva, kulture in turizma zagotavlja strokovne zmogljivosti za izvajanje razvojnih aktivnosti na posameznih področjih. Pomembno vlogo imajo tudi lokalne akcijske skupine, ki v okviru pristopa LEADER/CLLD povezujejo javni, gospodarski in nevladni sektor ter imajo izkušnje s pripravo in izvajanjem strategij lokalnega razvoja, upravljanjem javnih pozivov in spremljanjem projektov.

Institucionalno podlago za skupno razvojno načrtovanje predstavljajo Območno razvojno partnerstvo Obsotelje in Kozjansko, Območni svet, Območni razvojni svet ter strokovne strukture, ki omogočajo usklajevanje razvojnih interesov in vključevanje različnih deležnikov.

Na podlagi vzpostavljene institucionalne organiziranosti, kadrovskih in strokovnih zmogljivosti obeh razvojnih agencij ter dosedanjih izkušenj občin in drugih razvojnih partnerjev je mogoče oceniti, da Obsotelje in Kozjansko razpolaga z ustrezno strokovno in organizacijsko podlago za koordinacijo in izvajanje ORP 2028–2034.

Učinkovitost izvajanja bo odvisna predvsem od jasne razdelitve odgovornosti med nosilci projektov in koordinacijskimi institucijami, razpoložljivih kadrovskih in finančnih virov ter nadaljnjega sodelovanja vseh treh sektorjev. Vzpostavljeno razvojno partnerstvo in strokovne zmogljivosti območja predstavljajo pomembno osnovo za uresničevanje skupnih razvojnih ciljev Obsotelja in Kozjanskega.